

kat.komp.

36043

I

Mag. St. Dr.

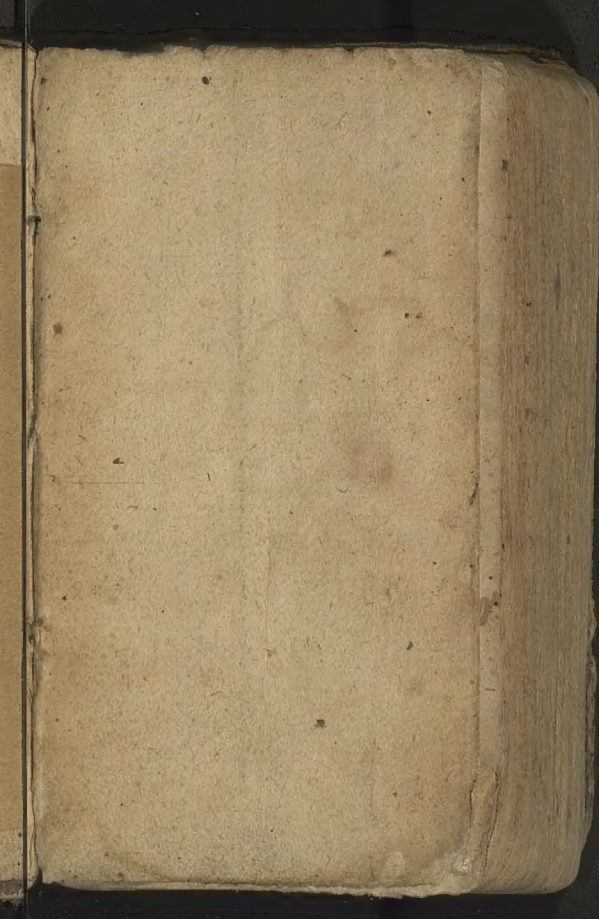
THEOLOGIA.

N 1252

36043

I

7. *Thomas a Kempis.*

Al

a

THOMÆ
KEMPIS
CANONICI REGULARIS
Ordinis S. Augustini,
DE
IMITATIONE
CHRISTI,
LIBRI QUATUOR

*Editio nova, Figuris
illustrata.*

*****

POSNANIÆ.
Typis Clari Coll. Soc. JESU.
A. D. 1727.

36. 043

I.

JESV

DUCE

Anima
Easqu

Quem

per q

VIA

VIA in

in pro

VIA I

Proficie

Quē sec

Quia V

Quia V

Quia

Obeatu

sed si

&

JESV CHRISTO MESSIAE.

Christiani hominis

DUCE, DOCTORE, DOMINO.

Qui est

PASTOR BONUS,

Animam ponens pro ovibus suis

Easque ad Vitæ pascua ducens.

LVX MVNDI.

Quem qui sequitur, non ambulat
in tenebris.

OSTIUM:

per quem si quis intraverit,
salvabitur.

VIA, VERITAS & VITA:

VIA in exemplo; VERITAS

in promisso; VITA in præmio:

VIA Incipientium: VERITAS

Proficientium: Vita Perfectorum.

Quæ securus sequitur Christianum

Quia VIA est, non metuit seduci.

Quia VERITAS, non potest falli.

Quia VITA, non timet mori.

O beatus talis DVCE Christianus

sed si uti ille ambulavit, ita

& hic ambulaverit.

A 2

Adve.

ADvenæ & peregrini sumus omnes, quotquot in regione longinqua, & terra deserta, procul à Patriæ finibus extorres degimus: ad quam tamen, (nec enim hic civitatem manentem habemus) identidem vota nostra suspirant. Grandis ergo & difficilis nobis restat via. Unde fi-
do & perito Viæ Duce nos opus habere quis neget? Sed ecce ad-
est non aliquis magnæ Ananiæ filius, aut Angelus Raphaël è cælo Tobiam ducturus, sed Angelorum Dominus, Æterni Patris Unigenitus: Tu, inquam, mi JESU, qui es ipsa VIA, VERITAS, & VITA, qui venisti à Deo magister, & VIAM Dei in veritate doces: quin & exemplo ducis ad vitam. Verè enim vita tua nobis vivendi norma est, & qui Christianus censerì vult, tuis debet inhærere vestigiis, teste Discipulo, quem diligebas, Qui di-

cu

ait se
ille an
ni er
passib
tum f
quipp
Tu
numq
pellas
nam q
tenebra
jubes.
guor c
illeceb
stacula
ci in t
tiam in
imò p
que! T
& regi
is dev
& vadi
cordis
viarum
is, ut

cit se in Christo manere, debet, sicut
ille ambulavit, & ipse ambulare. Quid
ni ergo sequamur Te, non æquis
passibûs, saltem à longè, quan-
tum fert nostra fragilitas? Gloria
quippe magna est, sequi Dominum.

Tu vero fidissime Dux, qui u-
numquemque nostram com-
pellas, dicens, SEQUERE ME,
nam qui sequitur me, non ambulat in
tenebris, fac ut possimus: da quod
jubes. Vides enim quis nos lan-
guor occupet; quot nos avocent
illecebræ: quot remoræ & ob-
stacula retineant. O quam pau-
ci in toto corde sequuntur te, et-
iam inter eos, qui videntur,
imò profitentur te propius se-
qui! Taceo de his, qui à recta
& regia via, id est, à vestigiis tu-
is devii, sequuntur Deos alienos,
& vadunt post concupiscentias
cordis sui. Nempe qui scientiam
viarum tuarum nolunt, & viam pa-
cis, ut pote duram & arctam

initio, & vias tuas pulchras non agnoscunt; ideoq; eligunt viam illam latam & spaciosam, quæ floribus ac deliciis amœna ridet, placetque plurimis. Sed, heu, serâ poenitentia damnant errorem; cum se frustra in via iniquitatis lassatos inveniunt.

Terrent noseorum vestigia, quantumvis initio blanda; quid enim nisi contritio, & infelicitas in viis eorum? Videtur, via isthæc initio bona, sed novissima ejus ducunt ad mortem. Ideo Te Ducem volumus Domine, qui præcessisti nos; & quid vis, nisi ut sequamur; Non possumus autem sinè Te; nisi tu, qui monstras viam, porrigas & manum. Trahe nos post te, & curremus in odorem unguentorum tuorum. Deduc nos Domine in viam mandatorum tuorum, quia ipsam volumus. Viam autem iniquitatis procul amove à nobis. Duc nos quacum

enun-
ri; le-
ce.
gusta-
tes, n-
um v-
qui se-
Duce-

PR
A
Quom

Ide

I. C
labilitate
juste
pat aut
pera.
tempus
detur co-
creation

enque libet: sequemur secu-
ri; seduci non possumus te Du-
ce. Esto, ardua, aspera, & an-
gusta sit via, sequemur volen-
tes, modo tu nos ducas. Nimi-
um vecors & ignavus est miles,
qui sequi non vult, qua videt
Ducem præire.

PRÆMONITIO
AD LECTOREM

*Quomodo hi libelli cum fructu
legendi.*

Idem de aliis quibuscunque
piis libris accipe.

I. **C**ertum quotidie tempus huic pia
lectioni præfige, illudque invio-
labiliter, quod fieri potest, observa. Si
iusta occupatio horam statutam occu-
pat aut surripit; proxima illud recu-
pera. Nonne, cum certum quotidie
tempus, idque satis labenter & large
detur corpori per cibum, somnum, re-
creationem, &c. reficiendo; par erit

Et animæ tanto digniori, aliqua tem-
poris portio non negetur.

2. Prepara animam tuam ad lectio-
nem imprimis pura intentione, qua so-
lum animæ tuæ profectum queras;
deinde brevi mentis elevatione, qua
roges donari tibi celitus lumen intel-
lectus, seu gratiam, qua capax fiat a-
nimus rei lectæ, ut cognoscas, quid De-
us requirat à te; una cum serio propo-
sito, cognitam Dei voluntatē exequen-
di. Huic præparatipni aptissimam For-
mulam tradit ipse Thomas noster lib.
3. cap. 2. quam proinde piæ lectionis
semper præmitti suadeo.

3. Non cursim Et festinanter, uti
supra ad Lectorem monuimus; sed
tractans, serio, Et magna cum attentio-
ne legendum. Cum debita mora in-
quit recens pius auctor, Et quiete in-
terposita, ut divine illustrationi sit lo-
cus, subinde parumper subsistendo,
lecta recolendo, Et qua ratione in pra-
xim reduci possint, dispiciendo. Por-
ro certa Et ordinata sit lectio, vagam
Et de-

Et desu-
stomachi
cerio jeri-
tur. magi-
dine itaq-
ris legen-
gis conce-
tuos prop-
re nihil v-
maximè j-
xeris.

4. Pi-
tes elicere
lectio qua
nat sed as-
que inseru-
ad Deum,
di, que li-
etica forn-
deant. Qu-
cta, vel n-
ventrem
mines ac e-
sagittas è
sui feret.

Et desultoriam fuge. Fastidientis stomachi est multa degustare: nulli certo ferculo acquiescere. Sic inquinatur magis corpus quam alitur. Ex ordine itaque lege librum, quem sumpseris legendum. Illa tamen quæ te magis concernunt, Et affectus moresque tuos propius attingunt, sæpius relegere nihil vetat, imò proderit plurimum; maxime si particulare. Examen adjunxeris.

4. *Pios affectus lectioni congruentes elicere stude. Alias inanis erit lectio quæ quidem intellectum illuminat sed affectum non inflamat. Idcirco que inferendæ subinde pie aspirationes ad Deum, quo petatur gratia exequendi, quæ legis. Proposita etiam practica formanda, quæ lectioni respondeant. Quin Et illustriora quædam dicta, vel monita selige, ac reponere in ventrem memoriæ, quæ subinde rumines ac expendas; vel quæ tanquam sagittas è pharetra opportunè, cum usus feret, depromas contra tentatio-*

As.

nem.

mem, hoc, vel illud vitium, quo magis laboras, &c. vel quæ tanquem calcaria virtutis, humilitatis, patientiæ, divini amoris, &c. adhibeas.

5. Claude lectionem brevi adspiratione ad Deum, ut semen in terram cordis tui jactum servet, ac facundet. ut fructum in tempore suo proferat, Porro ne hæc fastidias, quasi magno temporis impendio constent; Scito momento pene, & unico mentis suspirio ista fieri posse. Quod si tamen mora nonnulla opus, ne pigeat nullibi melius tempus collocaveris. Vide quàm in aliis multis rebus, vanis sepe, & parvi momenti, nulla notis gravis sit mora.

Has legendi leges si diligenter observent hujus de Imitat, libelli lectores, Christus deinceps fortè plures habebit Imitatores.

ELO-

ELOGIA

Hiscæ THOMÆ de KEM-
PIS Libris ab Illustribus
sanctitate & doctrina
Viris attributa.

S. I G N A T I U S
Societatis Jesu Fundator.

IS, Teste Orlandino, Hieronymum
Natalem, quo die primum re-
ceptus est, monuit, quotidie ca-
put ex hoc libello, in quo me-
ditaretur, legeret: tum alia ca-
pita, ut necessitas vel infirmitas
postularet. Idque dixit B. Pa-
ter, cum mirifica (uti semper
solebat) laude ejus Libelli: ad-
dens, fore, quòd in se ipse qui-
dem esset expertus, ubi etiam
fortuito aperiret, ut quæ præ-
senti necessitati convenientia es-
sent, occurrerent. *In. Histor. Soc:*
pag. 1. lib. 5.

A 6

Nec

Nec minus, quod aliis suadebat faciendum, ipse præstabat. Testatur LUDOVICUS GONZALEZ, solitum fuisse S. Patrem quotidie unum caput ex libello THOMÆ de KEMPIS (*qui tunc quidem censebatur esse Ioannis Gersonis*) legere; eo quo posita sunt ordine: à prandio alterum quodcumque fortuita libri apertio obtulisset, semperque in eo invenisse, quod præsentis animæ statui congrueret: adeoque tam ei familiarem fuisse libellum, ut hujus documenta in illius moribus, verbis, & actionibus quasi spectare liceret. Ita testatur LUDOVICUS GONZALEZ, qui Ioannis III. Lusitanie Regis iussu B. Ignatii vitam ac mores studiosius observaverat; in Actis quæ M. S. Romæ extant in domo professa.

Idem

Idem conf.
DENE
IGN

THOM
tatio
rimum
lectione
vit: atq
& doctri
arripuit
se expre
dioio) Ig
dam, emi
eorum p
quæ au
nentur.

CAR.

FABIA
è Co
dacensis li
cion. loque
scribit: L

Idem confirmat PETRUS RIBA-
DENEIRA l. 1. c. 13. *Vit. S.P.*
IGNATII. *ubi sic habet.*

THOMÆ de KEMPIS de Imitatione Christi Libello plurimum tum utebatur, illiusque, lectionem valde semper probavit: atque illius Libri spiritum & doctrinam hausit, tam avidè arripuit, tam, perfectè in se expressit, ut (multorum iudicio) Ignatii vita solida quædam, eminens, ac viva esset imago eorum præceptorum omnium, quæ aureo illo Libello continentur.

CARDIN. BARONIUS.

FABIANUS JUSTINIANUS,
è Congrèg, Orat. Episcopus Adacensis lib. 2. pag. 1. de sacro Concione loquens de Thoma nostro, ita scribit: Libellum de Imitatione Christi

Christi, quem cæteris omnibus
privatæ authoritatis præferen-
dum ab his qui vitæ spirituali
dant operam, cum Viris gravis-
simis sentio. Sane Illustrissimum
BARONIUM inter ævi nostri
doctissimos juxta ac piissimos,
nulli doctrina, nulli pietate se-
cundum non semel dicentem au-
divi, à nemine erga divina be-
ne affecto, sine spirituali profe-
ctu aliquando legi posse Ita ille.

CARD. BELLARMINUS.

*Lib. de Scriptoribus Eccles. ita de hoc
libello loquitur.*

Opusculum est utilissimum,
& jure in tota Ecclesia, sum-
mo omnium consensu, receptum
& frequentatum, & in omnes
linguas conversum. Ego certe
ab adolescentia, & usque ad se-
nectam, hoc Opusculum sæpi-
sime volvi, & revolvi: & sem-
per mihi novum apparuit, &
nunc

nunc etiam mirificè cordi meo
sapit.

JOAN. VINDVILLIUS,
Episc. TORNACENSIS

Is quoties Thomam à Kempis
sibi deposceret ad legendum,
(quod in dies factitabat) non alia
voce, quam Da Librum u-
tebatur. Ita testatur Heribert Ro-
sweidas.

LUD. GRANATENSIS.

Illustris ex Ord. Prædicat. Ec-
clesiastes, Scriptor, & spiri-
tualis vitæ Magister.

Hic in Præfat. ad hosce libellos in
Hispanicum idioma à se conver-
sos mirus & multus est in eorum en-
comiis. Longum esset, adferre sin-
gula: vix tamen abstineo quin hæc
panca.

Censet librum esse omni lau-
de ac fama majorem; ut post
audi-

audita quātalibet ejus encomia,
si ipse experiri velis cogaris di-
cere cum Regina Saba, *Major est sa-
pientia, & opera tua, quam rumor, quem
audivi.* Tu ipse Lector, inquit,
fac periculum, proba, tange, gu-
sta, videbisque vim verborum,
& manna comedes in quo omne
genus saporis, ut olim Israeli-
tæ, reperies. *Et post pauca ostendit,*
hic esse quasi Alexi pharma-
con contra omnes morbos ani-
mæ; *Aditque,* immensam DEI
providentiam agnosci in hoc
libello, ut qui tam paucis, sed
spiritu plenis verbis tam multa
suggerit adeo efficacia ad mo-
vendum cor hominis, &c.

Demum concludens ait: Ut er-
go cum circumferas, sinuque
gestes assiduè excudendum par-
va & commoda forma curavi,
ne esset oneri, qui lectus ipse
molestus non est. habeatque fi-
dum viæ hujus vitæ comitem
sola-

solamen in adversis, doctorem,
ducemque in dubiis: Artem
praximque rectè orādi hinc hau-
rias, ac piè vivendi normam,
nec non bene beatèque morien-
di scientiam.

Quamobrem amicum hunc
recipe. nec à latere tuo dimit-
te, semel lectum, iterum ite-
rumque relege; non enim tæ-
dium adferet ejus lectio, mihi
crede, quin decies repetita pla-
cebit, & in verbis licet eisdem,
nova semper occurrent, vide-
bisque divini spiritus indolem,
qui nunquam exhauritur. Ac-
cipe munus hoc grato animo,
quod Deus immensa bonitate no-
bis contulit, eoque in commo-
dum tuum utere & fruiere. *Hec*
Ludv. Granat.

BAL-

BALTHASER ALVAREZ

è Societate Jesu

*Ejus viri sanctitate celebris præ-
claram de hoc libello existima-
tionem Ludovicus de Pon-
te, & ipse perquam religiosus
scriptor commemorat his ver-
bis.*

EJus sententiis frequenter ute-
batur in Exhortationibus, eo
quod cordi adhærescant, Deus-
que illas imprimat bono affe-
ctu legentibus. Et cum esset Vi-
sitator Provinciæ Aragoniæ, fe-
cit ut in ea agnoscerent ejus li-
bri usum: cujus emolumentum
experientiâ illi perceperunt, in-
venientes singuli, quacunque ex
parte eum aperirent, quod ani-
mæ suæ conveniebat. *In vita P.
Alvarez.*

JULI-

JUL

Libe
hi
vitæ
perfe
cam,
ac san
tionis
peric
ex ali
ex un
verba
quem
dantis
verius
vigor
hoc j
phis
pta c
men
stitu
non
haber
ces, v

JULIUS NIGRONIUS

è Societate Jesu.

Libellus hic, inquit, videtur mihi continere succum totius vitæ spiritualis, compendium perfectionis, quintam vitam dicam, essentiam religiosæ vitæ ac sanctitatis, diuturnæ meditationis alembicò. per Virum experientissimum expressam, tum ex aliis spiritualibus libris, tum ex unctione Spiritus sancti. *Mox verba Senecæ Epist. 54. Nescio quem Sextis Stoici librum commendantis usurpat; eaque Thomæ nostræ verius applicat: Quantum in illo vigoris est? quantum animi; hoc non in omnibus Philosophis invenies. Quorundam scripta clarum tantum habent nomen, cætera exsanguia sunt, instituant, disputant, cavillantur, non faciunt animum, quia non habent, cum legeris Thomam; dicces, vivit, viget, liber est, supra homi-*

hominem est, dimittit me ple-
num ingentis fiducia. In qua-
cunque positione mentis sim
cum lego hunc, (fatebor tibi)
libet omnes casus provocare.
Verissime. Tract. 5. Ascet. cap. 3.
n. 15.

LUDOVIC. MOLINA
e Societ. Jesu celebris Theolo-
gus

Hic nullis occupationibus se
præpediri sinebat, quin quo-
tidie unum caput hujus tam præ-
clari libelli legeret: ut tradunt
annuæ literæ Anni 1600, in
Collegio Madridiano.

AUCTORES DIRECTORII
Exercitiorum Societ. Jesu.

Hi tanti æstimant hunc Li-
brum, ut eum unum legi
permittant ab eo, qui facit Exer-
citia in Hebdomada prima, quo
tempore quævis alia lectio in-
terdicitur. *Direct. Exercit. cap.*
3. Parag. 2.

GE-

GEO

Qui hol
guam
Clau
sum

IN ta
I copia
tror, qu
sa Soci
fui pri
atque i
neque
vimus
nostrum
Ducem
de eo l
usu, le
eum b
niam c
sum ha
ius vol
menda

GEORGIUS MAYR.

è Societate Jesu.

Qui hosce libellos in Græcâ linguam transtulit, ita scribit ad Claud. Aquavivam Præpositum Generalem.

IN tanta piorum libellorum copia vix ullum extare arbitror, quem tanto studio universa Societas nostra jam, inde à sui primordio complexa sit; atque illum de Imitatione Christi: neque injuria. Probè enim novimus B. Ignatium Loyolam; nostrum omnium Parentem, ac Ducem, non solum magnificè de eo sensissè, sed quotidiano usu, lectioneque familiarissimum cum sibi; filius verò tuus quoniam quem ipse ex eo progressum hauserat, non minorem in iis volebat, sperabatque commendatissimum reddidisse; ut
nostra;

ut suo exemplo illius non mi-
nus doctrinam haurirent a vide,
quam Spiritum sanctè, perfe-
ctèque viva quadā imagine in se
ipfis exprimerent. Quo sane con-
secutum videmus, ut Societas
nostra, dum Orbem prope uni-
versum pervadit, aureum hunc
Libellum circumtulerit, ejusque
amorem magnis æque ac parvis,
tam in sæculi patentiori agro,
quam Religionis paradiso agen-
tibus instillarit, usumque singu-
larem summo omnium quæstu
commendarit. Eò quidem op-
portunius, quod mirabili DEI
providentia in tot, tamque va-
riarum nationum ubique extra
Europam sparsarum linguas
translatus sit.

Cæterum plures docti, gra-
vesque Viri, non solum Ordinis
nostri, sed alii quoque persæpe
mirati sunt, hunc primum Aucto-
rem tot Gentium, etiam Barbararum

gram, li
re nunc
los Gra
cum ha
suam pi
teras lin
ta bene
jure ver
at. Qu
quo ha
prosecu
teor, qu
verò Par
eum int

REX

EX H

S

In Epist

Canob

Q Van
gn
longè, l

ram, linguis tanta cum utilita-
re nunc loquentem, apud so-
los Græcos hætenus tacuisse.
cum hæc tamen lingua tam ob-
suam præstantiam, quàm in cæ-
teras linguas, ac scientias colla-
ta beneficia: eum sibi præ aliis
iure vindicare posse videri que-
at. Quare non tam meo more,
quo hanc linguam à puero me
prosecutum esse non invitus fa-
teor, quam aliorum, in primis
verò Patrum nostrorum hortatu
eum interpretandum suscepi.

REX MAURITANIÆ

EX HENRICO SOMMALIO

Societ. Jesu Sacerd.

*In Epist. ad Leonardum Bettenium
Canobii S. Trudonis Abbatem.*

QUanta sit hujus Libelli di-
gnitas, qua se omnibus
longè, latèque probavit, vel ex
hoc

hoc liquido patet: quod post
sacros Codices, nullus tam cre-
bro typis fuerit excusus, nullus
tam cupidè ab omnibus expe-
titus ac lectitatus, à summis,
mediis, infimis: nullus, qui in
tam varias sit linguas transfu-
sus, atque omnium calculis ap-
probatus. Referam hic, quod
nisi gravissimis testimoniis nite-
retur, incredibile videri posset.

Cum quidam è nostra Sociè-
tate Jesu, ante annos plus mi-
nus duodeviginti, Argirij Mau-
ritaniæ profectus fuisset, preti-
um redemptionis captivorum
laturus, Rex, qui aliquando
Christianus fuerat, eum in su-
am duxit Bibliothecam, varia
librorum supellectili instru-
ctam. Varios hic ille Codices
viscendos porrigit, atque in
his Libellum de Imitando Chri-
sto, vulgari Turcarum lingua
conversum, Adjecit autem plu-

ris
quan
tano
Su
cento
belli
tame
rum
ctam
ta, &
tim
sint;
seme
muta
levit
mox
go no
in Au
ne di
de ho
cùm
stis a
sent,
do Ca
dissen

ris se unicum illum facere,
quam reliquos omnes Mahume-
tanorum.

Supervacaneum hîc esset per-
centere mirabiles, ex hujus Li-
belli lectione, animorum me-
tamorphoses, innumeraeque eo-
rum conversiones, quos ad ar-
ctam salutis semitam, à via la-
ta, & spatiosa, traduxit: præser-
tim cum & illæ plerisque notæ
sint; & proclive sit cuique in
semetipso experiri, quantaque
mutatio dexteræ Excelsi, si vel
leviter ejus doctrinam delibârit,
mox consequatur. Audivi e-
go non rarò, viros optimos, &
in Auctorum optimorum lectio-
ne diu multumque versatos, qui
de hoc Opusculo dicerent: se,
cùm mœstitiâ animi, vel mole-
stius aliis afflicti, affectique fuiss-
sent, subito lectione unius mo-
dò Capituli, in quod forte inci-
dissent, mœrorem omnem abster-
sisse;

fisse; animumque à molestis avo-
câsse. *Et post nonnulla; Fidenter*
liquidem, & magna cum omni-
um approbatione assevero: In
hoc Auctore totius Christianæ
Philosophiæ compendium con-
tineri.

HERMANUS HUGO
è Societate Jesu.

MULTOS dicere frequenter
audivi, solitos se ex libel-
lo Thomæ à Kempis fortuita
lectione quærere in mœrore
consolationem, neque fere un-
quam falli. *Lib. de Orig. scrib.*
cap. 29.

Plura congerere non fert lo-
ci præsentis angustia, sed nec o-
pus, quando ipsa experientia,
certissima rerum magistra, sæ
locuples testimonium exhibet.

THO.

THO
CAN
On

DE

C

LIB

Adm

tua

De imit
ptu or

I. Q

quibus
vitam ej
si velime
& ab om
rari.

THOMÆ A KEMPIS.
CANONICI REGULARIS

Ordinis S. AUGUSTINI,

DE IMITATIONE

CHRISTI,

LIBER PRIMUS.

Admonitiones, ad spiri-
tualem vitam utiles.

CAPUT I.

*De imitatione Christi. & contem-
ptu omnium vanitatum mundi*

I. **Q**ui sequitur me non ambulat
in tenebris: dicit Dominus.
Hæc sunt verba Christi
quibus admonemur, quatenus
vitam ejus & mores imitemur,
si velimus veraciter illuminari,
& ab omni cæcitate cordis libe-
rari.

Bz.

Sum.

2 DE IMITATIONE

Summum igitur studium nostrum sit, in vita JESU Christi meditari.

2. Doctrina Christi omnes doctrinas Sanctorum præcellit: & qui spiritum haberet, absconditum ibi manna inveniret.

Sed contingit, quod multi ex frequenti auditu Evangelii parvum desiderium sentiunt: qui Spiritum Christi non habent.

Qui autem vult plenè & sapientè Christi verba intelligere, oportet ut totam vitam suam illi studeat conformare.

5. Quid prodest tibi, alta de Trinitate disputare: si carcas humilitate, unde displiceas Trinitati?

Verè alta verba non faciunt sanctum & justum: sed virtuosa vita efficit Deo charum.

Opta magis sentire compunctionem, quam scire ejus definitionem.

Si

Si
terius
rum d
set, fin
Vanit
tas, pra
soli ser
Ista
contem
regna
4. V
peritura
sperare.
Vanit
ambire.
extoller
Vanit
sequi: &
de post
et puni
Vanita
ptare, &
curare.

CHRISTI. LIB. I. 3

Si Scires totam Bibliam exterius, & omnium Philosophorum dicta: quid totum prodesset, sine charitate Dei & gratia?

Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, præter amare Deum, & illi soli servire.

Ista est summa sapientia, per contemptum mundi tendere ad regna cælestia.

4. Vanitas igitur est, divitias perituras quærere: & in illis sperare.

Vanitas quoque est, honores ambire, & in altum statum se extollere.

Vanitas est, carnis desideria sequi: & illud desiderare, unde postmodum graviter oportet puniri.

Vanitas est, longam vitam optare, & de bona vita parum curare.

4 DE IMITATIONE

Vanitas est, præsentem vitam
solum attendere: & quæ futura
sunt, non prævidere.

Vanitas est, diligere, quod
cum omni celeritate transit: &
illuc non festinare, ubi semper-
ternum gaudium manet.

5. Memento illius frequen-
ter proverbii: quia non satiatur
oculus visu, nec auris impletur au-
ditu.

Stude ergo cor tuum ab amore
visibilium abstrahere, & ad in-
visibilia te transferre. Nam se-
quentes suam sensualitatem
maculant conscientiam, & per-
dunt Dei gratiam.

CAP. II.

De humili sentire sui ipsius.

I. OMnis homo naturaliter
scire desiderat: sed scientia
sine timore Dei, quid imponat?

Me

C
Meli
rustici
superb
negle
rat.
Qui
sibi ip
lectatu
Si f
do fu
ritate
Deo,
facto
2. C
fideri
tur d
Sci
deri;
Mu
vel r
Et
liqui
salut

CHRISTI LIB. I. 5

Melior est profecto humilis
rusticus, qui Deo servit, quam
superbus Philosophus, qui se
neglecto, cursum cæli confide-
rat.

Qui bene seipsum cognoscit,
sibi ipsi vilescit, nec laudibus de-
lectatur humanis.

Si scirem omnia quæ in mun-
do sunt, & non essem in cha-
ritate, quid me juvaret coram
Deo, qui me judicaturus est ex
facto?

2. Quiesce à nimio sciendi de-
siderio, quia magna ibi inveni-
tur distractio, & deceptio.

Scientes libenter volunt vi-
deri; & sapientes dici.

Multa sunt quæ scire parum
vel nihil animæ Prosunt.

Et valde insipiens est, qui a-
liquibus intendit, quam his quæ
saluti suæ deserviunt.

DE IMITATIONE

Multa verba non satiant animam; sed bona vita refrigera mentem: & pura conscientia magnam ad Deum præstat confidentiam.

3. Quanto plus & melius scis, tantò gravius inde judicaberis, nisi sanctius vixeris.

Noli ergo extolli de ulla arte vel scientia: sed potius time de data tibi notitia.

Si tibi videtur quòd multa scis, & satis bene intelligis: scito tamen quia sunt multò plura quæ nescis.

Noli altum sapere, sed ignorantiam tuam magis fateri. Quid te vis alicui præferre, cum plures doctiores te inveniuntur, & magis in lege periti?

Si vis utiliter aliquid scire, & discere: ama nesciri, & pro nihilo reputari.

4. Hæc

CHRISTI LIB. I.

4. Hæc est altissima & utilissima lectio, suipsius vera cognitio. & despectio.

De seipso nihil tenere, & de aliis semper bene & altè sentire, magna sapientia est & perfectio.

Si videres alium apertè peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem æstimare: quia nescis, quam diu possis in bono stare.

Omnes fragiles sumus, sed tu neminem fragiliorem te ipso tenebis.

C A P. III.

De Doctrina veritatis.

1. **F**ELIX quem veritas per se docet, non per figuras & voces transeuntes, sed sicuti se habet

Nostra opinio, & noster sensus sæpe nos fallit. & modicum videt. Quid

3 DE IMITATIONE

Quid prodest magna cavillatio de occultis & obscuris rebus, de quibus inec arguemur in judicio, quia ignoravimus?

Grandis insipientia, quod neglectis utilibus & necessariis, ultro intendimus curiosis & damnosus. Oculos habentes, non videmus.

2. Et quid curæ nobis de generibus & speciebus?

Cui æternum Verbum loquitur, à multis opinionibus expeditur.

Ex uno verbo omnia, & unum loquuntur omnia: & hoc est principium, quod & loquitur nobis.

Nemo sine illo intelligit, aut rectè judicat.

Cui omnia unum sunt, & omnia ad unum trahit, & omnia in uno videt, potest stabilis corde esse, & in Deo pacificus permanere.

O ve-

CHRISTI LIB. I.

9

avilla. O veritas Deus, fac me unum
is re- tecum in charitate perpetua!

temur Tædet me sæpe, multa legere
mus? & audire: in te est totum quod
d ne- volo & desidero.

ariis, Taceant omnes Doctores; si-
& da- leant universæ creaturæ in con-
, non- spectu tuo: tu mihi loquere so-
lus.

de ge- 3. Quânto aliquis magis sibi
unitus, & interiùs simplicatus
loqui- fuerit, tanto plura & altiora fi-
expe- nè labore intelligit; quia desu-
per lumen intelligentiæ accipit.

& n- Purus, simplex & stabilis spi-
& hoc- ritus, in multis operibus non
nobis. dissipatur: quia omnia ad DEI
t. aut honorem operatur, & in se otio-
lus ab omni propria exquisitio-
& o- ne esse nititur.

omnia Quis te magis impedit & mo-
s cor- lestat, quam tua immortificata
per- affectio cordis.

O ve- Bonus

10 DE IMITATIONE

Bonus & devotus homo opera sua prius intus disponit, quàm foris agere debet.

Nec illa trahunt eum ad desideria vitiosæ inclinationis, sed ipse inflectit ea ad arbitrium rectæ rationis.

Quis habet fortius certamen, quàm qui nititur vincere seipsum.

Et hoc deberet esse negotium nostrum; vincere videlicet seipsum, & quotidie seipsum fortio- rem fieri, atque in melius aliquid proficere.

4. Omnis perfectio in hac vita quandam imperfectionem sibi habet annexam; & omnis speculatio nostra quadam caligine non caret.

Humilis tui cognitio certior via est ad Deum, quàm profunda scientiæ inquisitio.

Non

CHRISTI LIB. I. II

Non est culpanda scientia, aut
quælibet simplex rei notitia,
quæ bona est in se considerata,
& à Deo ordinata: sed præfe-
renda est semper bona conscien-
tia, & virtuosa vita.

Quia vero plures magis stu-
dent scire, quam bene vivere:
adeo sæpe errant, & pæne nul-
lum vel modicum fructum fe-
runt.

5. O si tantam adhiberent di-
ligentiam, ad extirpanda vitia.
& virtutes inferendas, sicuti ad
movendas quæstiones: non fie-
rent tanta mala & scandala in po-
pulo, nec tanta dissolutio in cæ-
nobiis.

Certe adveniente die iudicii,
non quæritur à nobis quid legi-
mus, sed quid fecimus: nec quàm
bene diximus, sed quàm religio-
se viximus.

Dic mihi, ubi sunt modo o-
mnes

Non

mnes illi domini & magistri,
quos bene novisti dum adhuc
viverent, & studiis florerent?

Iam eorum præbendas alii
possident; & nescio utrum de
eis cogitant. In vita sua ali-
quid esse videbantur, & modò
de illis tacetur.

6. O quam citò transit gloria
mundi! Utinam vita eorum sci-
entiæ ipsorum concordasset!
tunc bene studuissent, & legis-
sent.

Quam multi pereunt per va-
nam scientiam in sæculo, qui pa-
rum curant.

Et quia magis eligunt magni
esse, quàm humiles, ideò evane-
scunt in cogitationibus suis.

Verè magnus est, qui magnam
habet charitatem.

Verè magnus est, qui in se par-
vus est, & pro nihilo omne cul-
men honoris ducit.

Verè

Ver
terren
Chr
Et
Dei vo
luntat

D
I. N
cautè
cundè
Pro
cilius
datur
mus.
Sed
credun
sciunt
ad ma
bis sat
2. M
præcip
tinacite
fibus.

Verè prudens est, qui omnia terrena arbitratur ut stercora, ut Christum lucrifaciat.

Et vere benè doctus est, qui Dei voluntatem facit, & suam voluntatem relinquit.

C A P U IV.

De providentia in agendis.

I. **N**on est credendum omni verbo, nec instinctui, sed cautè & longanimiter res est secundùm Deum ponderanda.

Proh dolor, sæpè malum facilius quàm bonum de alio creditur & dicitur, ità infirmi sumus.

Sed perfecti viri non facile credunt omni enarranti : quia sciunt infirmitatem humanam ad malum proclivem, & in verbis satis labilem.

2. Magna sapientia, non esse præcipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis stare sensibus.

Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum verbis credere; nec audita vel credita mox ad aliorum aures effundere.

Cum sapiente & conscientioso viro consilium habe: & quære potius à meliore instrui, quàm tuas adinventiones sequi.

Bona vita facit hominem sapientem secundum Deum, & expertum in multis.

Quantò quis in se humilior fuerit, & Deo subiectior: tantò in omnibus erit sapientior, & patientior.

C B P. V.

De lectione sanctarum Scripturarum.

I. **V**eritas est in Scripturis sanctis quærenda, non eloquentia. Omnis Scriptura sancta eo spiritu debet legi, quæ facta est.

Quæ

Quærere potiùs debemus utilitatem in scripturis, quàm subtilitatem, sermonis.

Ità libenter devotos & simplices libros legere debemus, sicut altos & profundos.

Non te offendat auctoritas scribentis, utrum parvæ vel magnæ literaturæ fuerit, sed amor puræ veritatis te trahat ad legendum.

Non quæras quis hoc dixerit; sed quid dicatur, attende.

2. Homines transeunt, sed veritas Domini manet in æternum. Sinè personarum acceptione, variis modis loquitur nobis Deus.

Curiositas nostra sæpè nos inapedit in lectione Scripturarum, cum volumus intelligere & discutere, ubi simpliciter esset transeundum.

16 DE IMITATIONE

Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, & fideliter; nec unquam velis habere nomen scientiæ.

Interroga libenter, & audi tacens verba Sanctorum: nec displiceant tibi parabolæ seniorum: sinè causa enim non proferentur.

C A P. VI.

De inordinatis affectionibus.

I. QVandocumque homo aſi-
quid inordinate appetit,
statim in se inquietus fit.

Superbus & avarus nunquam
quiescunt: pauper & humilis
spiritu, in multitudine pacis
conversantur.

Homo qui necdum perfecte
in se mortuus est, citò tentatur,
& vincitur, in parvis & in vir-
libus rebus.

Infirmus in spiritu, & quo-
dam

dam
sensib
se po
toto

Et
cùm
indig
2.

rit qu
reatu
secut
nihil

ſivit.
Re
inven

auten
No
homi
ne e
fervi

Dev

I. V
creati

CHRISTI LIB I. 17

dammodo adhuc carnalis, & ad
sensibilia inclinatus, difficulter
se potest à terrenis desideriis ex
toto abstrahere.

Et ideo sæpè habet tristitiam,
cùm se subtrahit: leviter etiam
indignatur, si quis ei resistit.

2. Si autem persecutus fue-
rit quod concupiscit, statim ex
reatu conscientiae gravatur: quia
secutus est passionem suam, quæ
nihil juvat ad pacem quam quæ-
sivit.

Resistendo igitur passionibus
invenitur pax vera cordis: non
autem eis serviendo.

Non est ergo pax in corde
hominis carnalis, non in homi-
ne exterioribus dedito, sed in
fervido & spirituali.

C A P. VII.

De vana spe, & elevatione fugenda.

I. VAnus est, qui spem suam
ponit in hominibus, aut
creaturis.

18 DE IMITATIONE

Non te pudeat aliis servire,
amore Jesu Christi: & paupere-
rem in hoc sæculo vide.

Non stes super teipsum, sed
in Deo spem tuam constitue.

Fac quòd in te est, & Deus a-
derit voluntati tuæ.

Non confidas in tua scientia,
vel astutia cujuscunque viventis,
sed magis in Dei gratia, qui ad-
juvat humiles, & de se præ-
sumentes humiliat.

2. Nec glorieris in divitiis, si
adsunt: nec in amicis, quia po-
tentes sunt: sed in Deo, qui o-
mnia præstat, & seipsum super
omnia dare desiderat.

Non te extollas de magnitu-
dine vel pulchritudine corpo-
ris: quæ modica infirmitate cor-
rumpitur & defædatur.

Non placeas tibi ipsi de habi-
litate aut ingenio tuo: ne displi-
ceas Deo, cujus est totum quid-
quid

quid
ris.

3.

rem,

rior h

in ho

No

bonis

Dei,

pe d

place

Si

de de

tatem

Non

ponas

si vel

Jug

corde

indig

De

1. N

quid boni naturaliter habue-
ris.

3. Non te reputes aliis melio-
rem, ne fortè coram Deo dete-
rior habearis, qui scit, quid est
in homine.

Non superbias de operibus
bonis : quia aliter sunt judicia
Dei, quàm hominum ; cui sæ-
pe displicet, quod hominibus
placet.

Si aliquid boni habueris, cre-
de de aliis meliora, ut humili-
tatem conserves.

Non nocet, si omnibus te sup-
ponas : nocet autem plurimum,
si vel uni te præponas.

Jugis pax cum humili : in
corde autem superbi, zelus &
indignatio frequens.

C A P. VIII.

De cavenda nimia familiaritate.

I. **N**ON omni homini reveles cor
tuum : sed cum sapiente
C S' &

20 DE IMITATIONE

& timente Deum age causam tuam.

Cum juvenibus & extraneis rarus esto.

Cum divitibus noli blandiri, & coram magnatis non libenter appareas.

Cum humilibus & simplicibus, cum devotis & morigeratis sociare: & quæ ædificationis sunt, pertracta.

Non sis familiaris alicui mulieri: sed in communi, omnes bonas mulieres Deo commenda.

Soli Deo & Angelis ejus opta familiaris esse, & hominum notitiam evita.

2. Charitas habenda est ad omnes, sed familiaritas non expedit.

Quandoque accidit, ut persona ignota, ex bona fama luceat: cujus tamen præsentia oculos intuentium offuscat.

Putat

Putamus aliquando aliis placere ex conjunctione nostra; & incipimus magis displicere ex morum improbitate in nobis considerata.

C A P. IX.

De Obedientia & subjectione.

I. **V**alde magnum est in obedientia stare, sub Prælatō vivere, & sui juris non esse. Multo tutius est, stare in subjectione, quàm in prælatura.

Multi sunt sub obedientia, magis ex necessitate, quàm ex charitate: & illi poenam habent, & leviter murmurant.

Nec libertatem mentis acquirunt, nisi ex toto corde propter Deum se subdiciant.

Curre hic vel ibi: non invenies quietem, nisi in humili subjectione sub Prælati regimine. Imaginatio locorum & mutatio multos fefellit.

C C

A. V. C.

22 DE IMITATIONE

2. Verum est, quòd unusquisque libenter agit pro sensu suo: & inclinatur ad eos magis qui secum sentiunt.

Sed si Deus est inter nos, necesse est, ut relinquamus etiam quandoque nostrum sentire, propter bonum pacis.

Quis est ita sapiens, qui omnia plenè scire potest?

Ergo, noli nimis in sensu tuo confidere: sed velis etiam libenter aliorum sensum audire.

Si bonum est tuum sentire, & hoc ipsum propter Deum dimittis, & alium sequeris, magis exinde proficies.

3. Audivi enim sæpè, securius esse audire & accipere consilium, quàm dare.

Potest etiam contingere, ut bonum sit uniuscujusque sentire: sed nolle aliis acquiescere,

¶¶¶

cum id ratio, aut causa postulat,
signum est superbiæ & pertina-
ciæ.

CAP. X.

De cavenda superfluitate verborum.

I. CAveas tumultum homi-
num: quantum potes:
multum enim impedit tractatus
secularium gestorum, etiam si
simplici intentione proferantur.

Cito enim inquinamur vanita-
te & captivamur.

Vellem me pluries tacuisse, &
inter homines non fuisse.

Sed quare tam libenter lo-
quimur, & invicem fabula-
mur: cum tamen raro, sine læ-
sione conscientię, ad silentium
redimus.

Ideo tam libenter loquimur:
quia per mutuas locutiones, ab
invicem consolari quærimus: &
cor diversis cogitationibus fati-
gatum, optamus relevare.

Et

24 DE IMITATIONE

Et multum libenter de his, quæ multum diligimus vel cupimus, vel quæ nobis contraria sentimus, libet loqui & cogitare.

2. Sed pro dolor, sæpè inaniter & frustra. Nam hæc exterior consolatio non modicum detrimentum est.

Ideo vigilandum est, & orandum, ne tempus otiosè transeat.

Si loqui licet & expedit, quæ edificabilia sunt loquere.

Malus usus, & negligentia profectus nostri, multum facit ad incustodiam oris nostri.

Juvat tamen non parum ad profectum spiritualem, devota spiritualium rerum collatio: maximè ubi pares animo & spiritu, in Deo sibi sociantur.

CAP.

De pace acquirenda, & zelo proficiendi.

I. **M**ultam possemus pacem habere, si non vellemus nos cum aliorum dictis & factis, & quæ ad nostram curam non spectant, occupare.

Quo modo potest ille diu in pace manere, qui alienis se intermiscet? qui occasiones forinsecus quærit? qui parum videret se intrinsecus colligit?

Beati simplices, quoniam multam pacem habebunt.

2. Quare quidam Sanctorum tam perfecti & contemplativi fuerunt?

Quia omnino seipsos mortificare ab omnibus terrenis desideris studuerunt: & ideo totis medullis cordis Deo inhærere, atque liberè sibi vacare potuerunt,

Noë

26 DE IMITATIONE

Nos nimium occupamur propriis passionibus, & de transitoriis nimis sollicitamur.

Rarò etiam unum vitium perfectè vincimus, & ad quotidianum profectum non accendimur: idco fragidi & tepidi remanemus.

3. Si essemus nobis ipsis perfectè mortui, & interius minime implicati: tunc possemus etiam divina sapere, & de cælesti contemplatione aliquid experiri.

Totum & maximum impedimentum est, quia non sumus à passionibus & concupiscentiis liberi: nec perfectam Sanctorum viam conamur ingredi.

Quando etiam modicum aduersitatis occurrit, nimis citò deprecimur, & ad humanas consolationes convertimur.

4. Si niteremur, sicut viri, fortes,

tes, statim
auxilium
deremus.

Ipsè
gratia
juvare
occasione

Si ta
observ
nis po
bit de

Sed
namus:
pacifica

4. Si
extirpa
efficere

Sed
sentim
res in
fuisse

multos
Ferv
die de

tes, stare in prælio : profectò
auxilium Domini super nos vi-
deremus de cœlo.

Ipsè enim certantes, & de sua
gratia sperantes, paratus est ad-
juvare : qui nobis certandi oc-
casiones procurat, ut vincamus.

Si tantum in istis exterioribus
observantiis, profectum religio-
nis ponimus, citò finem habe-
bit devotio nostrà.

Sed ad radicem securim po-
namus; ut purgati à passionibus,
pacificam mentem possideamus.

4. Si omni anno unum vitium
extirparemus, citò viri perfecti
efficeremur.

Sed modò è contrario sæpe
sentimus, ut meliores & purio-
res in initio conversionis nos
fuisse inveniamus; quàm post
multos annos Professionis.

Fervor & profectus quoti-
die deberet crescere : sed nunc
pro

28 DE IMITATIONE

pro magno videtur, si quis primi fervoris partem posset retinere.

Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc postea cuncta possemus facere cum levitate & gaudio.

6. Grave est, assueta dimittere: sed gravius est, contra propriam voluntatem ire.

Sed si non vincis parva & levia, quando superabis difficiliora?

Resiste in principio inclinationi tuæ, & malam dedisce consuetudinem: ne fortè paulatim ad maiorem te ducat difficultatem.

O si adverteres, quantam tibi pacem, & aliis lætitiā faceres, te ipsum bene habendo, puto, quod sollicitior esses ad spiritua-lem profectum.

CAP.

I. B. On
q
gravi-
sæpe h
quaten
gnoscat
qua re
Bonu
quand
male &
tiatur,
intendi
ad hun
ria nos
Tunc
testem
do for
nibus,
tur.
2. In
Deo tal

CAP. XII.

De utilitate adversitatis.

I. **B**ONUM nobis est, quod aliquando habeamus aliquas gravitates & contrarietates, quia sæpe hominem ad correvocant, quatenus se in exilio esse cognoscat; nec spem suam in aliqua re mundi ponat.

Bonum est, quod patiamur quandoque contradictiones, & male & imperfectè de nobis sentiat, etiamsi bene agimus & intendimus. Ista sæpe juvant ad humilitatem, & à vana gloria nos defendunt.

Tunc enim melius interiorem testem Deum quærimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, & non bene nobis creditur.

2. Ideo deberet se homo in Deo taliter firmare, ut non esset

ei nec

36 DE IMITATIONE

ei necesse, multas humanas consolationes quærere.

Quando homo bonæ voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis cogitationibus affligitur: tunc Deum sibi magis necessarium intelligit, sine quo nihil boni se posse deprehendit.

Tunc etiam tristatur, gemit, & orat pro miseris quas patitur.

Tunc tædet eum diutius vivere, & mortem optat venire: ut possit dissolvi, & cum Christo esse.

Tunc etiam bene advertit perfectam securitatem, & plenam pacem, in mundo non posse constare.

C A P. XIII.

De tentationibus reprimendis.

Quamdiu in mundo vivimus, sine tribulatione & tentatione esse non possumus.

Unde

Unde in Job scriptum est :
Tentatio est vita humana super ter-
ram.

Ideo unusquisque sollicitus
 esse deberet circa tentationes
 suas, & vigilare in orationibus :
 ne diabolus locum inveniret de-
 cipiendi, qui nunquam dormi-
 tat, sed *circuit querens quem de-vo-*
ret.

* Nemo tam perfectus est &
 sanctus, qui non habeat aliquan-
 do tentationes, & plenè eis ca-
 rere non possumus.

2. Sunt tamen tentationes
 homini sæpe valde utiles, licet
 molestæ sint & graves : quia in
 illis homo humiliatur, purga-
 tur, & eruditur.

Omnes Sancti per multas tri-
 bulationes & tentationes tran-
 sierunt & profecerunt.

Et qui tentationes sustinere
 nequiverunt, reprobi facti sunt.
 & defecerunt. Non

32 DE IMITATIONE

Non est aliquis ordo tam sanctus, nec locus tam secretus, ubi non sint tentationes vel adversitates?

3. Non est homo securus à tentationibus totaliter, quàm diù vixerit; quia in nobis est unde tentamur, ex quo in concupiscentià nati sumus.

Una tentatione recedente alia supervenit: & semper aliquod ad patiendum habebimus, nam bonum felicitatis nostræ perdidimus.

Multi quærunt tentationes fugere, & graviùs incidunt in eas.

Per solam fugam non possumus vincere; sed per patientiam & veram humilitatem, omnibus hostibus efficimur fortiores.

4. Qui tantummodò exterius declinat, nec radicem evelit, parum proficiet: imo citius ad

us ad eum tentationes redibunt,
& pejus sentiet.

Paulatim, & per patientiam
cum longamitate (Deo Juvan-
te) melius superabis, quàm cum
duricia & importunitate propria.

Sæpius accipe consilium in tén-
tatione, & cum tentato nosi du-
riter agere: sed consolationem
angere, sicut tibi optares fieri.

5. Initium omnium mala-
rum tentationum, inconstantia
animi, & parva ad Deum con-
fidentia.

Quia sicut navis sine guberna-
culo, hinc inde à fluctibus im-
pellitur: ita homo remissus, &
suum propositum deserens, va-
riè tentatur.

Ignis probat ferrum, & tenta-
tio hominem justum.

Nescimus sæpe quid possu-
mus; sed tentatio aperit quid
sumus.

Vigi-

34 DE IMITATIONE

Vigilandum est tamen, præcipuè circa initium tentationis, quia tunc facilius hostis vincitur, si ostium mentis nullatenus intrare sinitur: sed extra limen, statim ut pulsaverit, illi obviamur.

Unde quidam dixit:

Principis obsta, serò medicina paratur.

Cum mala per longas invaluere moras.

Nam primo occurrit menti simplex cogitatio: deinde fortis imaginatio: postea delectatio, & motus pravus, & assensio.

Sicque paulatim ingreditur hostis malignus ex toto, dum illi non resistitur in principio.

Et quanto diutiùs ad resistendum quis torpuerit: tanto in se quotidie debiliior fit, & hostis contra eum potentior.

6. Quidam in principio conversionis suæ graviores tentatio,

tationes patiuntur; quidam autem in fine.

Quidam vero, quasi per totam vitam suam malè habent.

Nonnulli satis leniter tentantur, secundum divinæ ordinationis sapientiam & æquitatem: quæ statum & merita hominum pensat, & cuncta ad electorum suorum salutem præordinat

7. Ideo non debemus desperare, cum tentamur: sed eò ferventiùs Deum exorare, quatenus in omni tribulatione dignetur adjuvare: qui utique, secundum dictum Pauli, talem faciet *nam tentatione proventum, ut possimus sustinere.*

Humiliemus ergo animas nostras sub manu Dei, in omni tentatione & tribulatione: quia humiles spiritu salvabit, & exaltabit.

D

3, In

36 DE IMITATIONE

8. In tentationibus & tribulationibus probatur homo, quantum profecit: & ibi majus meritum existit, & virtus melius patet.

Nec magnum est, si homo devotus sit & Fervidus, cum gravitatem non sentit: sed si tempore adversitatis patienter se sustinet, spes magni profectus erit.

Quidam à magnis tentationibus custodiantur, & in parvis quotidianis sæpe vincuntur: ut humiliati, nunquam de se ipsis in magnis confidant; qui in tantis modicis infirmantur.

C A P. XIV.

De temerario judicio vitando.

I. **A**D teipsum oculos reflecte & aliorum facta caveas judicare. In judicando alios, homo frustra laborat, sæpius errat & le

& leviter peccat, seipsum verò
judicando & discutiendo, sem-
per fructuosè laborat.

Sicut nobis res cordi est, sic
de ea frequenter judicamus: nam
verum judicium, propter priva-
tum amorem, faciliter perdi-
mus.

Si Deus semper esset pura in-
tentio nostri desiderii, non tam
faciliter turbaremur pro resi-
stentia sensus nostri.

2. Sed sæpe aliquid ab intra
latet, vel etiam ab extra con-
currit, quod nos etiam pariter
trahit.

Multi occultè seipsos quæ-
runt, in tenebris quas agunt & ne-
sciunt.

Videntur etiam in bona pace
flare quando res pro eorum vel-
le fiunt, & sentire: si autem ali-
ter sit quàm cupiunt, citò mo-
ventur & tristes sunt.

De Pro

38 DE IMITATIONE

Propter diversitatem sensuum & opinionem, satis frequenter oriuntur dissensiones inter amicos & cives, inter Religiosos & devotos.

3. Antiqua consuetudo difficulter relinquitur: & ultra proprium videre nemo libenter ducitur.

Si rationi tuæ magis inniteris vel industriæ, quàm virtuti subjectivæ Jesu Christi, rarò & tardè eris homo illuminatus: quia Deus vult nos sibi pefectè subjici, & omnem rationem per inflammatum amorem transcendere.

CAP. XV.

De operibus ex charitate factis.

I. **P**RO nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione, aliquod malum est faciendum: sed

sed pi
tis, o
do i
tiam
Ho
non d
comm
Sin
nihil
ex ch
cunq
spect
ctuosi
Ma
ex qu
quod
2.
dilige
bene
Ber
magis
vit.
Sæp
est ma
sed

sed pro utilitate tamen indigen-
tis, opus bonum liberè aliquan-
do intermittendum est, aut e-
tiam pro meliori mutandum.

Hoc enim factò, opus bonum
non destruitur, sed in melius
commutatur.

Sine charitate, opus externum
nihil prodest: quidquid autem
ex charitate agitur, quantum-
cunque etiam parvum sit & de-
spectum, totum efficitur fru-
ctuosum.

Magis siquidem Deus pensat
ex quanto quis agit, quàm opus
quod facit.

2. Multum facit qui multum
diligit. Multum facit, qui rem
bene facit.

Bene facit, qui communitati
magis quàm suæ voluntati ser-
vit.

Sæpe videtur esse charitas, &
est magis carnalitas: quia na-

44 DE IMITATIONE

turalis inclinatio, propria voluntas, spes retributionis, affectus commoditatis, raro abesse volunt.

3. Qui veram & perfectam charitatem habet, in nulla re seipsum quærit: sed Dei solummodo gloriam in omnibus fieri desiderat.

Nulli etiam invidet, qui nullum privatum gaudium amat nec in seipso vult gaudere; sed in Deo, super omnia bona, optat beatificari.

Nemini aliquid boni attribuit, sed totaliter ad Deum refert, à quo fontaliter omnia procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibilibiter requiescunt.

O qui scintillam haberet veræ charitatis, profecto omnia terrena sentiret plena fore vanitatis.

CAP.

De suff
I. Q. Va
bet pati
Deus al
Cogit
est pro
entia,
tum po
Debet
pedimen
tibi dig
possis be
2. Si c
nitus, ne
eo conte
committ
& honor
is, qui
num con
Stude
do alioru

CAP. XVI.

De sufferentia defectuum aliorum.

I. **Q**Uæ homo in se vel in aliis emendare non valet, debet patienter sustinere, donec Deus aliter ordinet.

Cogita, quia sic fortè melius est pro tua probatione & patientia, sinè qua non sunt multum ponderanda merita nostra.

Debes tamen pro talibus impedimentis supplicare, ut Deus tibi dignetur subvenire; & possis benignè portare.

2. Si quis semel aut bis admonitus, non acquiescit, noli cum eo contendere; sed totum Deo committe, ut fiat voluntas ejus, & honor, in omnibus servis suis, qui scit bene mala in bonum convertere.

Stude patiens esse in tolerando aliorum defectus, & qualescumq;

42 DE IMITATIONE

cumque infirmitates ; quia & tu multa habes, quæ ab aliis oportet tolerari.

Si non potes te talem facere qualem vis ; quomodo poteris alium ad tuum habere beneplacitum ?

Libenter habemus alios perfectos, & tamen proprios non emendamus defectus.

3. Volumus, quod alii strictè corrigantur, & ipsi corrigi nolumus.

Displicet larga aliorum licentia, & tamen nobis nolumus negari quod petimus.

Alios restringi per statuta volumus, & ipsi nullatenus patimur amplius cohiberi.

Sic ergo patet, quàm raro proximum sicut nos, ipsos pensamus.

Si essent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro Decipati ?

4 Nunc

4. Nunc autem Deus sic ordinavit, ut dicamus *alter alterius onera portare*: quia nemo sine defectu, nemo sine onere; nemo sibi sufficiens, nemo sibi satis sapiens: sed oportet nos invicem portare, invicem consolari, pariter adjuvare, instruere & admonere.

Quantæ autem virtutis quisque fuerit, melius patet occasione adversitatis.

Occasiones namque hominem fragilem non faciunt, sed qualis sit, ostendunt.

CAP. XVII.

De Monastica vita.

I. Oportet quod discas te ipsum in multis frangere, si vis pacem & concordiam cum aliis tenere.

Non est parvum, in monasterio, vel in congregatione habitare.

24 DE IMITATIONE

bitare, & inibi finè querela con-
versari, & ulque ad mortem fi-
delis perseverare.

Beatas. qui ibidem bene vixe-
rit, & feliciter consummaverit.

Si vis debitè stare & profice-
re, teneas te tanquam exulem
peregrinum super terram.

Oportet te stultum fieri pro-
pter Christum, si vis religio-
sam ducere vitam.

2. Habitus & tonsura modi-
cum confert; sed mutatio mo-
rum, & integra mortificatio pas-
sionum, verum faciunt Religio-
sum.

Qui aliud quærit quàm purè
Deum, & animæ suæ salutem,
non inveniet nisi tribulationem
& dolorem.

Non potest etiam diu stare
pacificus, qui non nititur esse
minimus, & omnibus subiectus.

3. Ad serviendum venisti.

ROM

non ad regendum: ad patient-
dum & laborandum scias te vo-
catum, non ad otiaudum vel fa-
bulandum.

Hic ergo probantur homines,
sicut aurum in fornace.

Hic nemo potest stare, nisi ex
toto corde se voluerit propter
Deum humiliare.

CAP. XVIII.

De exemplis sanctorum Patrum.

I. I Ntuere sanctorum Patrum

vivida exempla in quibus
vera perfectio refulsit & religio,
& videbis, quàm modicum sit,
& paucum, quod nos agimus.

Heu, quid est vita nostra, si
illis fuerit comparata?

Sancti & amici Christi Do-
mino serviêrunt in fame & siti,
in frigore & nuditate, in labo-
re & fatione, in vigiliis &

me,

46 DE IMITATIONE

meditationibus sanctis, in persecutionibus, & opprobriis multis.

2. O quàm multas & graves tribulationes passi sunt Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, & reliqui omnes, qui Christi vestigia voluerunt sequi.

Nam animas suas in hoc mundo oderunt, ut in æternam vitam eas possiderent.

O quàm strictam & abdicatam vitam sancti Patres in eremo duxerunt! quàm longas & graves tentationes pertulerunt! quàm frequenter ab inimico vexati sunt! crebras & fervidas orationes Deo obtulerunt! quàm rigidas abstinencias peregerunt! quàm magnum zelum & fervorem ad spiritualem profectum habuerunt! quàm forte bellum adversus edomationem vitiorum gesserunt! quàm & rectam

rectam
tenue

Pe

bus or
quame

tione

rent.

2. C

pendet

candun

Et p

templa

tradeba

refectio

Omn

bus, ho

tis, ren

habere

ria vita

vire, et

pant.

Paup

errenis

statia &

rectam intentionem ad Deum
tenuerunt!

Per diem laborabant, & nocti-
bus orationi divinæ vacabant :
quamquam laborando, ab ora-
tione mentali, minimè cessa-
rent.

2. Omne tempus utiliter ex-
pendebant; omnis hora ad va-
candum Deo brevis videbatur.

Et præ magna dulcedine con-
templationis, etiam oblivioni
tradebatur necessitas corporalis
refectionis.

Omnibus divitiis, dignitati-
bus, honoribus, amicis & cognatis,
renuntiabant: nil de mundo
habere cupiebant, vix necessa-
ria vitæ sumebant: corpori ser-
vire, etiam in necessitate dole-
bant.

Pauperes igitur erant rebus
terrenis, sed divites valde in
caritate & virtutibus.

E

Foris

48 DE IMITATIONE

Foris egebant, sed intus gratia & consolatione divina reficiebantur.

4. Mundo erant alieni, sed Deo maximi ac familiares amici

Sibi ipsis videbantur tanquam nihili & huic mundo despecti, sed erant in oculis Dei pretiosi & dilecti.

In vera humilitate stabant, in simplici obedientia vivebant, in charitate & patientia ambulabant; & ideo quotidie in spiritu proficiebant, & magnam apud Deum gratiam obtinebant.

Dati sunt in exemplum omnibus religiosis: & plus provocare nos debent ad bene proficiendum, quam tepidorum numerus ad relaxandum.

5. O quantus fervor omnium religiosorum, in principio sanctæ institutionis fuit!

O quam

O quanta devotio orationis!
 quanta æmulatio virtutis! quàm
 magna disciplina viguit! quan-
 ta reverentia & obedientia, sub
 regula magistri, in omnibus ef-
 floruit!

Testantur adhuc vestigia de-
 relicta, quòd verè viri sancti &
 perfecti fuerunt: quia tam stre-
 nuè militantes, mundum sup-
 pedita verunt.

Iam magnus putatur, si quis
 transgressor non fuerit: si quis,
 quod accepit, cum patientia to-
 lerare potuerit.

6. An tepor & negligentia
 statûs nostri, quòd tam citò de-
 clinamus à pristino fervore; &
 tam tædet vivere, præ lassitudi-
 ne & tepore!

Utinā in te penitus non dormi-
 et profectus vîrtutum qui mul-
 ta sæpiùs exempla vidisti devo-
 rorum!

C A P. XIX.

De exercitiis boni religiosi.

I. **V**Ita boni religiosi omnibus virtutibus pollere debet: ut sit talis interius, qualis videtur hominibus exterius.

Et meritò, multò plus debet esse intus, quàm quòd cernitur foris: quia inspector noster est Deus, què summopere revereri debemus, ubicunq; fuerimus, & tanquam Angeli in conspectu ejusmundi incedere.

Omni die renovare debemus propositum nostrum, & ad fervorem nos excitare, quasi hodie primum ad conversionem venissemus adque dicere.

Adjuva me Domine Deus, in bono proposito, & sancto servatio tuo: & da mihi nunc hodie perfecte incipere, quia nihil est quod hactenus feci.

2. S
strum,
& ma
ne pro
Quò
sape d
aut mi
nit:
Vari
deserti
vis om
fine al
Justo
tia Dei
sapien
per con
unt.
Nam
disponi
ejus.
3. Si
na utili
que con
citium
recuper.

2. Secundum propositum nostrum, cursus profectus nostri : & multa diligentia opus est, bene proficere volenti.

Quod si fortiter proponens, sæpè deficit : quid illi, qui rarò aut minus fixè aliquid proponit :

Variis tamen modis contingit desertio propositi nostri : & levis omissio exercitiorum, vix sine aliquo dispendio transit.

Iustorum propositum, in gratia Dei potius, quàm in propria sapientia pendet : in quo & semper confidunt, quidquid arripiunt.

Nam homo proponit, sed Deus disponit, nec est in homine via ejus.

3. Si pietatis causà aut, fraternæ utilitatis proposito, quandoque consuetum omittitur exercitium, facile postea poterit recuperari.

Si au-

52 DE IMITATIONE

Si autem tædiô anima aut negligentia facilliter relinquitur, satis culpabile est, & nocivum sentietur. Conemur quantum possumus, adhuc leviter deficimus in multis.

Semper tamen aliquid certi proponendum est, & contra illa præcipuè, quæ amplius nos impediunt.

Exteriora, nostra, & interiora pariter nobis scrutanda sunt & ordinanda, quia utraque expediunt ad profectum.

4. Si non continuè te vales colligere, saltem interdum: & minus semel indie, manè vide licet, aut vespere.

Mane propone, vespere discute te mores, qualis hodie fuisti in verbo, opere, & cogitatione: quia in his sæpius forsitan offendisti Deum & proximum.

Accinge te, sicut, vir, contra diabolo-

diabol
lam, &
nem

Nur
sed au
orans,
utilita
rans.

Corp
scretè
æqual

5. C
non su
in secr
vata.

Cave
ad con
promp

& fidel
jam ul
prout

Non
unum e
alind i

diabolicas nequitas: fræna gulam, & omnem carnis inclinationem facilius frænabis.

Nunquam sis ex toto otiosus: sed aut legens, aut scribens, aut orans, aut meditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans.

Corporalia tamen exercitia discretè sunt agenda, nec omnibus æqualiter assumenda.

5. Quæ communia non sunt, non sunt foris ostendenda: nam in secreto tutiùs exercentur privata.

Cavendum tamen, ne piger sis ad communia, & ad singularia promptior: sed expletis integrè & fideliter debitis & injunctis, si jam ultrà vacat, reddere te tibi, prout devotio tua desiderat.

Non possunt omnes habere unum exercitium, sed aliud isti, aliud illi: magis deservit.

Etiam

54 DE IMITATIONE

Etiam pro temporis congruentia, diversa placent exercitia: quia alia in festis, alia in feriatis magis sapiunt diebus.

Aliis indigemus tempore tentationis, & aliis tempore pacis & quietis.

Alia cum tristamur, libet cogitare: & alia cum læti in Domino fuerimus.

6. Circa principalia festa, renovanda sunt bona exercitia: & Sanctorum suffragia ferventius imploranda.

De festo in festum proponere debemus, quasi tunc de hoc seculo migraturi, & ad æternum festum perventuri.

Ideoque sollicitè nos præparare, debemus in devotis temporibus, & devotius conversari, atque omnem observantiam custodire, tamquam in brevi præmium laboris nostri à Deo percepturi.

7. E

7.
damu
tos, a
gloria
bis te
deamu
præpa
Bea
Lucas
inven
bis, su
eum.

De a

I. Q
ciis De
Rel
lege m
nem m
cupatio
Si te
locutio

7. Et, si dilatum fuerit, credamus nos minùs bene præparatos, atque indignos tantæ adhuc gloriæ, quæ revelabitur in nobis tempore præfinito : & studeamus nos melius ad exitum præparare.

Beatus servus (ait Evangelista Lucas) quem, cùm venerit Dominus, invenerit vigilantem. Amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

CAP. XX.

De amore solitudinis & silentii.

I. **Q**Være aptum tempus vacandi tibi, & de beneficiis Dei frequenter cogita.

Relinque curiosa. Tales perlege materias, quæ compunctionem magis præstant, quàm occupationem.

Si te subtraxeris à superfluis locutionibus & otiosis circuitio-

E 5 nibus

56. DE IMITATIONE

nibus, nec non à novitatibus & rumoribus audiendis; invenies tempus sufficiens & aptum, pro bonis meditationibus insistendis.

Maximi Sanctorum humana consortia, ubi poterant, vitabant, & Deo in secreto servire eligebant.

2 Dixit quidam: Quoties inter homines fui, minor homo redii.

Hoc sæpius experimur quando diu confabulamur. Facilius est omninò tacere, quàm verbò non excedere.

Facilius est domi latere, quàm foris se posse sufficienter custodire.

Qui igitur intendit ad interiora & spiritualia pervenire, oportet eum cum Iesu à turba declinare.

Nemo securè apparet, nisi qui libenter latet.

Nemo

Nemo securè loquitur, nisi qui libenter tacet.

Nemo securè præest, nisi qui libenter subest.

Nemo securè præcipit, nisi qui bene obedire didicit.

3. Nemo securè gaudet, nisi bonæ conscientiae in se testimonium habeat.

Semper tamen Sanctorum securitas plena timoris Dei extitit.

Nec eò minus solliciti & humiles in se fuerunt, quia magnis virtutibus & gratia emicuerunt.

Pravorum autem securitas ex superbia & præsumptione oritur, & in fine in deceptionem sui ipsius vertitur.

Nunquam promittas tibi securitatem in hac vita, quamvis bonus videaris cœnobita, aut devotus eremita.

Sæpe meliores in æstimatione hominum, gravius periclitati sunt

58 DE IMITATIONE

ti sunt propter suam nimiam confidentiam.

Unde multis utilius est, ut non penitus tentationibus careant, sed sæpius impugnentur; ne nimium securi sint: ne forte in superbiam eleventur; ne etiam ad exteriores consolationes licentius declinent!

O qui nunquam transitoriam lætitiā quæreret, qui nunquam cum mundo se occuparet, quam bonam conscientiam servaret!

O qui omnem vanam sollicitudinem amputaret, & duntaxat salutaria ac divina cogitaret, & totam spem suam in Deo constitueret, quam magnam pacem & quietem possideret!

5. Nemo dignus est cælesti cōsolatione, nisi diligenter se exercuerit in sancta compunctione.

Si vis corde tenus compungi, intra cubile tuum, exclude tu-
mul-

multi
est:

ni. I

ris la

Ce

male

Si in

bene

ris,

ca, d

6.

anim

dita

Ib

rum

lave

suo

tò lo

mul

Q

& A

us c

M

agere

cere,

multus mundi sicut scriptum est : *In cubilibus vestris cumpungimini.* In cella in venies, quod deforis sæpius amittes.

Cella continuata dulcescit, & male custodita tædium generat. Si in principio conversionis tuæ bene eam incolueris & custodieris, erit tibi postea dilecta amica, & gratissimum solatium.

6. In silentio & quiete proficit anima devota, & discit, abscondita Scripturarum.

Ibi invenit fluentia lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet & mundet : ut conditori suo tantò familiarior fiat, quanto longius ab omni sæculari tumultu degit.

Qui ergo se abstrahit à notis & Amicis, approximabit illi Deus cum Angelis sanctis.

Melius est latere, & sui curam agere quàm se neglecto, signa facere,

Lau.

60 DE IMITATIONE

Laudabile est homini religioso, rarò foras ire, fugere, videri, nolle etiam homines videre.

7. Quid vis videre, quod non licet habere? *Transit mundus, & concupiscentia ejus.*

Trahunt desideria sensualitatis adipatiandum: sed cum hora transferit, quid nisi gravitatem conscientiae, & cordis dispersionem reportas?

Lætus exitus tristem sæpe redditum parit: & læta vigilia ferotina triste mane facit.

Sic omne carnale gaudium blande intrat: sed in fine mordet, & perimit.

Quid potes alibi videre, quod hîc non vides, Ecce cælum, & terra, & omnia elementa; nam ex istis omnia sunt facta.

8. Quid potes alicubi videre, quod diu potest sub sole permanere?

Cre

Credis te forsitan satiari, sed non poteris pertingere.

Si cuncta videres præsentia, quid esset, nisi visio vana?

Leva oculos tuos ad Deum in excelsis, & ora pro peccatis tuis, & negligentis.

Dimitte vanà vanis: tu autem intende illis, quæ tibi præcepit Deus.

Claude super te ostium tuum, & voca ad te Jesum, dilectum tuum.

Mane cum eo in cella, quia non inuenies alibi tantam pacem.

Si non existiisses, nec quidquam de rumoribus audisses, melius in bona pace permanisisses. Ex quo nova delectabat aliquando audire, oportet te exindeurbationem cordis tolerare.

CAP. XXI.

De compunctione cordis.

I. **S**I vis aliquid proficere, conserva te in timore DEI, & noli esse nimis liber : sed sub disciplina cohibe omnes sensus tuos, nec ineptæ te tradas lætitiæ.

Da te ad cordis compunctionem, & invenies devotionem.

Compunctio multa bona aperit, quæ dissolutio citò perdere consuevit.

Mirum est, quòd homo potest unquam perfectè in hac vita lætari : qui suum exilium, & tam multa pericula animæ suæ considerat & pensat,

2. Propter levitatem cordis, & negligentiam defectuum nostrorum, non sentimus animæ nostræ dolores ; sed sæpe vanè
ride-

ridemus, quando meritò flere deberemus.

Non est vera libertas, nec bona lætitia, nisi in timore DEI cum bona conscientia.

Felix, qui abjicere potest omne impedimentum distractionis, & ad unionem se recolligere sanctæ compunctionis.

Felix, qui à se abdicat, quidquid conscientiam suam maculare potest vel aggravare.

Certa viriliter, consuetudo consuetudine vincitur.

2. Si tu scis homines dimittere, ipsi bene te dimittent tua facta facere.

Non attrahas tibi res aliorum, nec re implices causas majorum.

Habeas semper oculum super te primum, & admone reipsum specialiter, præ omnibus tibi dilectis.

64 DE IMITATIONE

Si non habes favorem hominum, noli ex hoc tristari: sed hoc sit tibi grave, quia non habes te satis bene & circumspectè, sicut deceret Dei servum, devotū religiosum conversari.

Utilius est sæpe & securius, quod homo non habeat multas consolationes in hac vita, secundum carnem præcipuè.

Tamen quod divinas non habemus, aut rariùs sentimus, nos in culpa sumus: quia compunctionem cordis non quærimus, nec vanas & externas omninò abjicimus.

4. Cognosce te indignum divina consolatione, sed magis dignum multa tribulatione.

Quando homo est perfectè compunctus, tunc gravis & amarus est ei totus mundus.

Bonus homo sufficientem invenit materiam dolendi & flendi.

Sive

Sive enim se considerat, sive de proximo pensat, scit quia nemo sine tribulatione hic vivit.

Et quantò strictius sese considerat, tantò ampliùs dolet.

Materiæ justî doloris & internæ compunctionis, sunt peccata & vita nostra: quibus ita involuti jacemus, ut rarò cælestia contemplari valeamus.

5. Si frequentius de morte tua, quàm de longitudine vitæ cogitares. non dubium, quin ferventius te emendares.

Si etiam futuras inferni sive purgatorii pænas cordialiter perpenderes, credo quòd libenter laborem & dolorem sustineres, & nihil rigoris formidares.

Sed quia ad cor ista non transeunt, & blandimenta adhuc amamus, ideo frigidi & valde pigri remanemus.

66 DE IMITATIONE

6. Sæpe est inopia spiritûs,
unde leviter conqueritur mise-
rum corpus.

Ora igitur humiliter ad Do-
minum, ut det tibi compunctio-
nis spiritum, & dic cum Prophe-
ta: *Ciba me Domine pane lacrymarum,
Esportum da mihi, in lacrymis, in men-
sura,*

C A P. XXII.

De consideratione humane miserie.

I. **M**iser es, ubicunque fueris,
& quocunque te verte-
ris, nisi ad Deum te convertas.

Quid turbaris, quia non succe-
dit tibi, sicut vis & desideras?
Quis est, qui habet omnia secun-
dum suam voluntatem? Nec e-
go, nec tu, nec aliquis hominum
super terram.

Nemo est in mundo, sine ali-
qua tribulatione vel angustia,
quamvis Rex sit vel Papa.

Quis

Quis
utique
valet.

2. I
infirmi
tam illi
ves, qu
& exce

Sed
& vide
porali

certa d
nanqu
timore

Non
bere te
suffici

Vere
terran

Qua
spiritu
fit ei a

us, & v
ruptio

Quis est, qui melius habet?
utique qui pro Deo aliquid pati
valet.

2. Dicunt multi imbecilles &
infirmi: Ecce, quam bonam vi-
tam ille homo habet, quàm di-
ves, quàm magnus, quàm potens
& excelsus?

Sed attende ad cælestia bona,
& videbis quod omnia ista tem-
poralia nulla sunt: sed valde in-
certa & magis gravantia, quia
nunquàm sine sollicitudine &
timore possidentur.

Non est hominis felicitas; ha-
bere temporalia ad abundantiam;
sufficit ei mediocritas.

Verè miseria est, vivere super
terram.

Quanto homo voluerit esse
spiritualior, tanto præsens vita
fit ei amarior; quia sentit meli-
us, & videt clarius, humanæ cor-
ruptionis defectus.

Nam

68 DE IMITATIONE

Nam comedere, bibere, vigilare, dormire, quiescere, laborare, & cæteris necessitatibus naturæ subjacere, verè magna miseria est, & afflictio homini devoto, qui libenter esset absolutus, & liber ab omni peccato.

3. Valde enim gravatur interior homo necessitatibus corporalibus in hoc mundo.

Unde Propheta devote rogatus, quatenus liber ab istis esse valeat, dicens: *De necessitatibus meis erue me Domine.*

Sed vae non cognoscentibus suam miseriam: & amplius vae illis, qui diligunt hanc miseram & corruptibilem vitam.

Nam in tantum quidam hanc amplectuntur (licet etiam viæ necessaria laborando aut mendicando habeant) ut si possent hic semper vivere, de regno DEI nihil curarent.

4. O infani & infideles corde,
qui tam profunde in terrenis ja-
cent, ut nihil nisi carnalia sapi-
ant.

Sed miseri adhuc in fine gra-
viter sentient, quàm vile & nihî-
lum erat, quòd amaverunt.

Sancti autem Dei, & omnes de-
voti amici Christi, non attende-
runt quæ carni placuerunt, nec
quæ in hoc tempore floruerunt;
sed tota spes eorum & intentio
ad æterna bona anhelabat.

Ferebatur totum desiderium
eorum sursum ad mansura & in-
visibilia, ne amore traherentur
ad infima.

5. Noli, frater, amittere con-
fidentiam proficiendi ad spiritu-
alia: adhuc habes tempus & ho-
ram.

Quare vis procrastinare pro-
positum tuum? Surge, & in in-
stanti incipe, & dic; Nunc tem-
pus

70 DE IMITATIONE

pus est; facienda, nunc tempus
est pugnandi, nunc aptum tem-
pus est emendandi.

Quando male habes, & tribu-
laris, nunc tempus est prome-
rendi.

Oportet te transire per ignem
& aquam, antequam venias in re-
frigerium.

Nisi tibi vim feceris, vitium
non superabis.

Quamdiu istud fragile cor-
pus gerimus, sine peccato esse
non possumus, nec sine tædio &
dolore vivere.

Libenter haberemus ab omni
miseria quietem: sed quia per
peccatum perdidimus innocen-
tiam, amisimus etiam veram bea-
titudinem.

Ideo oportet nos tenere pati-
entiam, & Dei expectare miseri-
cordiam: donec transeat iniqui-
tas hæc, & mortalitas absorbea-
tur à vita,

7. O

pus
tem- 6. O quanta fragilitas huma-
na, quæ semper prona est ad vi-
tia!

ribu- Hodie confiteris peccata tua,
ome- & cras iterum perpetras con-
fessa.

nem- Nunc proponis cavere, & post
n re- horam agis, quasi nihil proposu-
isses.

tium- Merito ergo nos ipsos humilia-
re possumus, nec unquam ali-
cor- quid magni de nobis sentire;
p esse quia tam fragiles & instabiles su-
io & mus.

omni- Cito etiam perdi potest per ne-
per- gligentiam, quod multo labore
cen- vix tandem acquisitum est per
gratiam.

bea- 7. Quid fiet de nobis adhuc in
fine, qui tepescimus tam mane?

pati- Væ nobis, si sic volumus de-
feri- clinare ad quietem, quasi jam
qui- lax sit & securitas, cum necdum

bea- F. appa-

appareat vestigium veræ sancti-
tatis in conversatione nostra.

Bene opus esset, quod adhuc
iterum instrueremur, tanquam
boni novitii, ad mores optimos:
si forte spes esset de aliqua futu-
ra emendatione, & majori spiri-
tuali profectu.

CAP. XXIII.

De meditatione mortis.

I. **V**alde cito erit tecum hic
factum, vide aliter quomo-
do te habeas? hodie homo est,
& cras non comparet.

Cum autem sublatus fuerit ab
oculis, etiam cito transit à mente.

O hebetudo & duritia cordis
humani, quod solum præsentia
meditatur, & futura non magis
prævidet!

Sic te in omni factu & cogita-
tu deberes tenere, quasi hodie
esses moriturus.

Si

Si bonam conscientiam haberes, non multum mortem time-
res.

Melius esset peccata cavere,
quam mortem fugere.

Si hodie non es paratus, quo-
modo cras eris? Cras est dies in-
certa; & quid scis, si crastinum
habebis?

2. Quid prodest diu vivere?
quando tam parum emendamur?

Ah, longa vita non semper
emendat, sed sæpe culpam magis
auget.

Utinam per unam diem bene
essemus conversati in hoc mun-
do!

Multi annos computant con-
versionis, sed sæpe parvus est
fructus emendationis.

Si formidolosum est mori,
forsitan periculosius erit diuti-
us vivere.

Beatus, qui horam mortis suæ

F2 sem-

74 DE IMITATIONE

semper ante oculos habet, & ad moriendum quotidie se disponit.

Si vidisti aliquando hominem mori, cogita, quia & tu per eandem viam transibis.

3. Cum mane fuerit, puta te ad vesperum non perventurum.

Vespere autem facto, mane non audeas tibi polliceri.

Semper ergo paratus esto, & taliter vive, ut nunquam te imparatum mors inveniat.

Multi subito & improvisè moriuntur. Nam hora, qua non putatur, filius hominis venturus est.

Quando illa extrema hora venerit, multum aliter sentire incipies de tota vita tua præterita: & valde dolebis, quia tam negligens & remissus fuisti.

4. Quam felix & prudens, qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte!

Dabit

Dab
ciam f
Etus co
deside
ciendi
pœnit
dientia
tatio c
amore
Mu
dum
nescio
Pau
tur: si
nantur
5. I
cos & p
tuam o
ais obl
quàm
Mel
provid
mittere
auxilio

Dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi, perfectus contemptus mundi, fervens desiderium in virtutibus proficiendi, amor disciplinæ, labor pœnitentiæ, promptitudo obedientiæ, abnegatio sui, & supportatio cujuslibet adversitatis pro amore Christi.

Multa bona potes operari, dum sanus es: sed infirmatus, nescio, quid poteris.

Pauci ex infirmitate meliorantur: sic & qui multum peregrinantur, raro sanctificantur.

5. Noli confidere super amicos & proximos, nec in futurum tuam differas salutem: quia citius obliviscuntur tui homines, quam æstimas.

Melius est nunc tempestive providere, & aliquid boni præmittere, quam super aliorum auxilio sperare.

76 DE IMITATIONE

Si non es pro teipso sollicitus
modò, quis erit sollicitus pro te
in futuro?

Nunc tempus est valde pre-
tiosum: Nunc sunt diès salutis:
Nunc tempus acceptabile.

Sed proh dolor! quod hoc u-
tiliùs non expendis, in quo pro-
mereri vales, unde æternaliter
vivas!

Veniet, quando unum diem
seu horam pro emendatione de-
siderabis; & nescio an impetra-
bis.

6. Eja charissime, de quanto
periculo te poteris liberare, de
quam magno timore eripere, si
modò semper timoratus fueris,
& suspectus de morte?

Stude nunc taliter vivere, ut
in hora mortis valeas potiùs gau-
dere, quàm timere.

Disce nunc mori mundo, ut
tunc incipias vivere cum Chri-
sto.

Di.

C
Dise
re, ut
sum
Cast
pœnit
valeas
7. A
diu vi
em ha
Qui
insper
Qu
quia i
mersus
vicem
obrigu
cit?
Ali
alius
omni
homin
bitò. p
8. C
mortu

Disce nunc omnia contemne-
re, ut tunc possis liberè ad Chri-
stum pergere.

Castiga nunc corpus tuum per
pœnitentiam, ut tunc certam
valeas habere confidentiam.

7. Ah stulte, quid cogitas te
diu victurum, cum nullum di-
em habeas securum?

Quàm multi decepti sunt, &
insperatè de corpore extracti?

Quoties audisti à dicentibus,
quia ille gladiò cecidit, ille sub-
mersus est, ille ab alto ruens cer-
vicem fregit, ille manducando
obriguit, ille ludendo finem fe-
cit?

Alius igne, alius ferro, peste,
alius latrocinio interiit: & sic
omnium finis mors est, & vitæ
hominum tanquam umbra su-
bitò pertransit.

8. Quis memorabitur tui post
mortem? & quis orabit pro te?

Age

78 DE IMITATIONE

Age, nunc charissime, quid quid agere potes; quia nescis quando morieris, nescis etiam quid te post mortem sequetur.

Dum tempus habes, congrega tibi divitias immortales.

Præter salutem tuam, nihil cogites, solum quæ Dei sunt, cures.

Fac nunc tibi amicos, venerando DEI Sanctos & eorū actus imitando: ut cum defeceris in hac vita, illi te recipiant in æterna tabernacula.

9. Serva te tanquam peregrinum & hospitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negotiis.

Serva cor liberum, & ad Deum sursum erectum, quia non habes hic manentem civitatem.

Illuc preces & gemitus quotidianos cum lacrymis dirige, ut spiritus tuus mereatur ad Dominum

minum, post mortem, feliciter
transire. Amen.

CAP. XXIV.

De iudicio, & pœnis peccatorum.

I. IN omnibus rebus respice fi-
nem & qualiter ante distri-
ctum stabis Iudicem, cui nihil
est occultum; qui muneribus,
non placatur, nec excusationes
recipit; sed, quod justum est,
iudicabit.

O miserrime & insipiens pec-
cator! quid respondebis DEO,
omnia mala tua scienti qui inter-
dum formidas vultum hominis
irati?

Ut quid non prævides tibi in
die iudicii, quando nemo pote-
rit per alium excusari vel defen-
di; sed unusquisque sufficiens o-
nus erit sibi ipsi?

Nunc labor tuus est fructuo-
sus, fletus acceptabilis, gemitus
exau-

80 DE IMITATIONE

exaudibilis, dolor satisfactorius,
& purgativus.

2. Habet magnum & salubre
purgatorium patiens homo, qui
fufcapiens injurias, plus dolet de
alterius malitia, quàm de fua
injuria : qui pro contrarianti-
bus fibi libenter orat, & ex cor-
de culpas indulget, qui veniam
ab aliis petere non retardat: qui
facilius miferetur, quàm irafci-
tur : qui fibi ipfi violentiam fre-
quenter facit, & carnem omnino
fpiritui fubjugare conatur.

Meliùs eft modò purgare
peccata, & vitia refecare, quàm
infuturo purganda refervare.

Verè nos ipfos decipimus per
inordinatum amorem, quem ad
carnem habemus.

5. Quid aliud ignis ille devo-
rabit, nifi peccata tua?

Quanto amplius tibi ipfi nunc
parcis, & carnem fequeris : tantò
durius

us, durius postea lues, & maiorem
materiam comburendi reservas.

bre In quibus homo peccavit, in
qui illis gravius punietur. Ibi ace-
de diosi ardentibus stimulis perur-
sua gentur: & gulosi ingenti siti ac
ti fame cruciabuntur.

pr. Ibi luxuriosi, & voluptatum
amatores, ardenti pice & fætido
am sulphure perfundentur: & sicut
qui furiosi canes, præ dolore invi-
ci diosi ululabunt.

re- 4. Nullum vitium erit, quod
no suum proprium cruciatum non
are habebit.

am Ibi superbi omni confusione
e. replebuntur, & avari miserrima
per egestate arctabuntur.

ad Ibi erit una hora gravior in
ro pœna, quàm hic centum anni in
ne gravissima poenitentia.

to Ibi nulla requies est, nulla
us consolatio damnatis: hic tamen
interdum cessatur à laboribus,
atque

32 DE IMITATIONE

atque amicorum fruitur solatiis.

Esto modo sollicitus & dolens pro peccatis tuis: ut in die iudicii securus sis cum Beatis.

Tunc enim *justi stabunt in magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt, & deprefferunt.*

Tunc stabit ad iudicandum, qui modo se subiecit humiliter iudiciis hominum.

Tunc magnam fiduciam habebit pauper & humilis, & pavebit undique superbus.

5. Tunc videbitur sapiens in hoc mundo fuisse, qui pro Christo didicit stultus & despectus esse.

Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpeffa, & omnis iniquitas oppilabit os suum.

Tunc gaudebit omnis devotus, & moerebit omnis irreligiosus.

Tunc plus exultabit caro afflicta, quàm si in deliciis fuisset semper nutrita.

Tunc

Tunc splendeat habitus vilis,
& obtenebrescat vestis subtilis.

Tunc plùs laudabitur pauper-
culum domicilium, quàm deau-
ratum palatium.

Tunc juvabit plùs constans
patientia, quàm omnis mundi
potentia.

Tunc amplius exaltabitur sim-
plex obedientia, quàm omnis
sæcularis astutia.

6. Tunc plùs lætificabit pu-
ra & bona conscientia, quàm
docta philosophia.

Tunc plus ponderabit contem-
ptus divitiarum, quàm totus the-
saurus terrigenarum.

Tunc magis consolaberis su-
per devota oratione, quàm super
delicata comestione.

Tunc potiùs gaudebis de ser-
vato silentio, quàm de longa fa-
bulatione.

Tunc

84 DE IMITATIONE

Tunc plùs valebunt sancta opera,quàm multa pulchra verba

Tunc plus placebit stricta vita & ardua poenitentia, quàm omnis delectatio terrena.

Disce nunc in modico pati,ut tunc à graviorib9 valeas liberari.

Hic primò proba, quid possis postea.

Si nunc tam parum vales sustinere,quomodo æterna tormenta poteris sufferre?

Si modo modica passio tam impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet.

Ecce verè non potes duo gaudia habere, delectari hic in mundo, & postea regnare cum Christo.

7, Si usque in hodiernam diem semper in honoribus & voluptatibus vixisses, quid totum tibi profuisset, si jam mori in instanti contingeret!

Omni-

CHRISTI LIB. I. 85

Omnia ergo. vanitas, præter
amare Deum, & illi soli servire.

Qui enim Deum ex toto cor-
de amat, nec mortem, nec sup-
plicium, nec iudicium, nec in-
fernum metuit: quia perfectus
amor securum ad Deum acces-
sum facit.

Quem autem adhuc peccare
electat, non mirum, si mortem
iudicium timeat.

Bonum tamen est, ut si nec-
esse amor à malo te revocat, sal-
tem timor gehennalis coërceat.

Qui verò timorem Dei post-
ponit, diu stare in bono non va-
bit, sed diaboli laqueos citius
currat.

C A P. XXV.

*de ferventi emendatione totius vite
nostre.*

ESto vigilans & diligens in
DEI servitio; & cogita fre-
quen-

86 DE IMITATIONE

quenter: Ad quid venisti, & cur
seculum reliquisti?

Nonne ut Deo viveres, & spi-
ritualis homo fieres?

Igitur ad profectum ferveas,
quia mercedem laborum tuorum
in brevi recipies: nec erit tunc
amplius timor, aut dolor, in fi-
nibus tuis.

Modicum nunc laborabis, &
magnam requiem, imò perpetu-
am lætitiā invenies.

Si tu permanferis fidelis & fer-
vidus in agendo, Deus pro cu-
dubio erit fidelis & locuples in
retribuendo.

Spem bonam retinere debes
quod ad palmam pervenias: se-
cunitatem capere non oportet
ne torpeas, aut elatus fias.

2. Cum quidam anxius, inte-
metum & spem frequenter fluctu-
etaret, & quadam vice mœro-
re confectus, in Ecclesia audi-
quod

quodd
prostr
vit, die
huc p
timqu
respon
quid f
quod
securu
Mo
fortaf
luntat
atio.
Nol
re, ut
tura:
re, qua
placen
pus bo
ficiend
3. S
tem (a
terram,
Unu

quoddam altare se in oratione prostravisset, hæc intra se revolvit, dicens: O si scirem, quod adhuc perseveraturus essem! statimque audivit divinum intus responsum: quod si hoc scires? quid facere velles? Fac nunc, quod tunc facere velles: & bene securus eris.

Moxque consolatus, & confortatus, divinæ se commisit voluntati, & cessavit anxia fluctuatio.

Noluitque curiosè investigare, ut sciret, quæ sibi essent futura: sed magis studuit inquirere, quæ esset voluntas Dei beneplacens & perfecta, ad omne opus bonum inchoandum & perficiendum.

3. *Spera in Domino, & fac bonitatem* (ait Propheta) *& inhabita terram, & pascêris in divitiis ejus.*

Unum est, quod multos à profectu,

38 DE IMITATIONE

fectu, & ferventi emendatione
retrahit: horror difficultatis,
feu labor certaminis.

Enimverò, illi maximè præ
cæteris in virtutibus proficiunt,
qui ea, quæ sibi magis gravia &
contraria sunt, virilius vincere
nituntur.

Nam ibi homo plus proficit,
& gratiam meretur ampliorem,
ubi magis seipsum vincit, & in
spiritum mortificat.

4. Sed non omnes habent æ-
que multum, ad vincendum
& moriendum.

Diligens tamen æmulator va-
lentior erit ad proficiendum,
etiam si plures habeat passiones,
quàm alius bene morigeratus,
minus tamen fervens ad virtu-
tes.

Duo specialiter ad magnam
emendationem juvant; videli-
cet, subtrahere se violenter, ad
quod

quod
& fer
quo

Illu
re & v
tius i

5. l
capias
as vel
cenda

Si c
confic
cias: a
tius e

Sic
sidera
ris.

Qu
videre
tres, b
plinat

Qu
dere
quia e
exerce

quod natura vitiosè inclinatur;
& ferventer instare pro bono,
quo amplius quis indiget.

Illa etiam studeas magis cave-
re & vincere, quæ tibi frequen-
tius in aliis displicent.

5. Ubique profectum tuum
capias: ut si bona exempla vide-
as vel audias; ad imitandum ac-
cendaris.

Si quid autem reprehensibile
consideraveris, cave, ne idem fa-
cias: aut si aliquando fecisti, ci-
tius emendare te studeas.

Sicut oculus tuus alios con-
siderat, sic iterum ab aliis nota-
ris.

Quàm jucundum & dulce est,
videre fervidos & devotos fra-
tres, bene morigeratos & disci-
plinatos!

Quàm triste est & grave, vi-
dere inordinatè ambulantes:
quia ea, ad quæ vocati sunt, non
exercent!

90 DE IMITATIONE

Quàm nocivum est, negligere
vocationis suæ propositum: &
ad non commissa sensum incli-
nare.

6. Memor esto arrepti propo-
siti, & imaginem tui propo-
siti Crucifixi.

Bene verecundari potes, in-
spectâ vitâ Iesu Christi: quia
necdum magis illi te conforma-
re studuisti, licet diu in via Dei
fuisti.

Religiosus, qui se intentè &
devotè in sanctissima vitâ & pas-
sione Domini exercet, omnia u-
tilia & necessaria sibi inveniet:
nec opus est, ut extra Jesum al-
iquid melius quærat.

O si Iesus crucifixus in cor no-
strum veniret, quam citò & suf-
ficienter docti essemus.

7. Religiosus fervidus omnia
bene portat & capit, quæ illi ju-
bentur.

Reli.

Rel
dus h
tribu
patitu
ri con
rem q
Rel
viver
Qui
ra, ser
nun
cebit.
8. C
ti ali
sunt,
R
vunt
grosse
boran
vigila
tione
legun
custo
At

Religiosus negligens & tepidus habet tribulationem super tribulationem, & ex omni parte patitur angustiam: quia interiori consolatione caret, & exteriori quærere prohibetur.

Religiosus extra disciplinam vivens, gravi patet ruinæ,

Qui laxiora quærit & remissiora, semper in angustiis erit: quia unum aut reliquum sibi displicebit.

8. Quomodo faciunt tam multi alii religiosi, qui satis arctati sunt, sub disciplina claustrali?

Rarò exeunt, abstractè vivunt, pauperrime comedunt, grosse vestiuntur, multum laborant, parùm loquuntur, diu vigilant, mature surgunt. orationes prolongant, frequenter legunt, & se in omni disciplina custodiunt.

Attende Carthusienses, Cister-

cienses.

92 DE IMITATIONE

cientes, diversæ Religionis monachos ac moniales: qualiter omni nocte ad psallendum Domino assurgunt.

Et ideo turpe esset, ut tu deberes in tam sancto opere pigritare, ubi tanta multitudo religionum incipit Deo jubilaré.

9. O si nihil aliud faciendum incumberet, nisi Dominum Deum nostram toto corde & ore laudare!

O si nunquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire, sed semper posses DEUM laudare, & solummodo spiritualibus studiis vacare, tunc multo felicior esses quam modo, cum carni ex qualicunque necessitate servis.

Utinam non essent istæ necessitates, sed solum spirituales animæ refectiões, quas (heu) satis raro degustamus?

10. Quan-

10.
venit
confl
tunc
pere
conte
rum
Tu
tur,
bitur
ducia
mnia
que p
ei viv
ctante
11.
quia
fine
nunq
St
male
Si
rem,
& se

10. Quando homo ad hoc pervenit, quod de nulla creatura consolationem suam quærit, tunc ei Deus primò perfectè sapere incipit: tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit.

Tunc nec pro magno lætabitur, nec pro modico contristabitur: sed pōnit se integre & fiducialiter in Deo, qui est ei omnia in omnibus: cui nihil utrique perit nec moritur, sed omnia ei vivunt, & ad nutum incun-ctanter deserviunt.

11. Memento semper finis, & quia perditum non redit tempus sine sollicitudine & diligentia, nunquam acquies virtutes.

Si incipis tepescere, incipies malè habere.

Si autem dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem, & senties leviores labores.

§4 DE IMITATIONE
propter Dei Gratiam, & virtu-
tis amorem.

Homo fervidus & diligens ad
omnia est paratus.

Major labor est resistere vitiis
& passionibus, quàm corporali-
bus insudare laboribus.

Qui parvos non vitat defe-
ctus, paulatim labitur ad mayo-
res.

Gaudebis semper vespere, si
diem expendas fructuose.

Vigila super teipsum, excita
teipsum, admone teipsum, &
quidquid de aliis sit, non negli-
gas teipsum.

Tantum proficies, quantum
tibi ipsi vim intuleris. Amen.

FINIS Lib. I.

THO.

THOMÆ A KEMPIS
 CANONIGI REGULARIS
Ordinis S. AUGUSTINI,
 DE IMITATIONE
 CHRISTI,
 LIBER SECUNDUS.
 Admonitiones ad interna
 trahentes.

CAPUT I.
De interna conversatione.

I. **R**egnum Dei intra vos est, dicit Dominus. Converte te ex toto corde ad Dominum: & relinque hunc miserum mundum; & inveniet anima tua requiem.

Disce exteriora contemnere, & ad interiora te dare, & videbis regnum Dei in te venire.

Est

96 DE IMITATIONE

Est enim regnum Dei, pax & gaudium in Spiritu Sancto, quod non datur impiis.

Veniet ad te Christus, ostendens tibi consolationem suam: si dignam illi ab intus paraveris mansionem.

Omnis gloria ejus, & decor, ab intra est, & ibi complacet sibi.

Frequens illi visitatio cum homine interno, dulcis sermoninatio, grata consolatio, multa pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eja anima fidelis, præpara huic sponso cor tuum: quatenus ad te venire, & inte habitare dignetur.

Sic enim dicit: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, ad eum veniemus & mansionem apud eum faciemus.

Da ergo Christo locum, & cæteris omnibus nega introitum.

Cum

Cum Christum habueris, dives es, & sufficit tibi. Ipse erit provisor tuus, & fidelis procurator in omnibus, ut non sit opus in hominibus sperare.

Homines enim cito mutantur & deficiunt velociter: Christus autem manet in æternum, & astat usque in finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponenda in homine fragili & mortali, etiamsi utilis sit, & dilectus: neque tristitia multa ex hoc capienda, si interdum adversetur & contradicat.

Qui hodie tecum sunt, cras contrariari possunt; & è converso, sæpè, ut aura vertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in Deo & sit ipse timor tuus, & amor tuus Ipse pro te respondebit, & faciet bene, sicut melius fuerit.

Non habes hic manentem civita-

98 DE IMITATIONE

vitatem : & ubicunque fueris ,
extraneus es & peregrinus ; nec
requiem aliquando habebis , nisi
Christo intimè fueris unitus .

4. Quid hìc circumspecis , cum
iste non sit locus tuæ requietio-
nis ? In cœlestibus debet esse ha-
bitatio , & sicut in transitu ,
cuncta terrena sunt aspicienda .

Transeunt omnia , & tu cum
eis pariter .

Vide , ut non inhæreas ; ne ca-
piaris , & pereas .

Apud Altissimum sit cogita-
tio tua , & deprecatio tua ad Chri-
stum sine intermissione diriga-
tur .

Si nescis speculari alta & cœ-
lestia , requiesce in passione Chri-
sti : & in sacris vulneribus ejus
libenter habita .

Si enim ad vulnera , & pretiosa
stigmata Iesu devotè confugis ,
magnam in tribulatione confor-

con-

confortationem senties; nec multum curabis hominum despectiones, faciliterque verba detrahentia perferes.

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despectus: & in maxima necessitate, à notis & amicis, inter opprobria derelictus.

Christus pati voluit & despicì, & tu audes de aliquo conqueri?

Christus habuit adversarios & oblocutores, & vis omnes habere amicos & benefactores?

Unde coronabitur patientia tua, si nihil adversitatis occurrerit?

Si nihil contrarium vis pati, quomodo eris amicus Christi?

Sustine te cum Christo, & pro Christo, si vis regnare cum Christo?

6. Si semel perfectè introisses

100 DE IMITATIONE

in interiora Jesu, & modicum de ardenti amore ejus sapuisses, tunc de proprio commodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor Jesu facit hominem seipsum contemnere.

Amator Jesu & veritatis, & verus internus, & liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad Deum libere convertere, & elevare supra seipsum in spiritu, ac fruitivè quiescere.

7. Cui sapiant omnia, prout sunt, non ut dicuntur, aut æstimentur: hic vere sapiens est, & doctus magis à Deo, quam ab hominibus.

Quia ab intrà scit ambulare, & modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec expectat tempora, ad habenda devota exercitia.

Homo internus citò se recolligit

ligit qui nunquam se totum ad exteriora effundit.

Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus, necessaria: sed sicut res eveniunt, sic se illis accommodat.

Qui intus bene dispositus est & ordinatus, non curat mirabiles & perversos hominum gestus.

Tantum homo impeditur & distrahitur, quantum sibi res attrahit.

8. Si rectè tibi esset, & bene purgatus esses, omnia tibi in bonum cederent, & profectum.

Ideo multa tibi displicent, & sæpe conturbant: quia adhuc nō es perfectè tibi ipsi mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis.

Nil sic maculat & implicat cor hominis, sicut impexus amor in creaturis.

Si renuis consolari exterius,
pote-

102 DE IMITATIONE
poteris speculari cælestia, & fre-
quenter jubilare interius.

C A P. II.

De humili submissione.

I. **N**ON magni pendas, quis pro
te, vel contra te sit: sed
hoc age & cura, ut Deus tecum
sit in omni re, quàm facis.

Habeas consciëntiam bonam:
& Deus bene te defensabit.

Quem enim, Deus adjuvare
voluerit; nullius perversitas no-
cere poterit.

Si tu scis tacere & pati, vide-
bis procul dubio auxilium Do-
mini.

Ipse novit tempus & modum
liberandi te, & ideo te debes illi
resignare.

Dei est adjuvare, & ab omni
confusione liberare.

Sæpe valde prodest, ad majo-

XCIII

rem humilitatem servandam,
quod defectus nostros alii sciunt
& redarguunt.

2. Quando homo pro defecti-
bus suis se humiliat. tunc facili-
ter alios placat, & leviter satis
facit sibi irascentibus.

Humilem Deus protegit, &
liberat: humilem diligit, & con-
solatur: humili homini se incli-
nat: huic largitur gratiam
magnam, & post suam depressio-
nem levat ad gloriam.

Humili sua secreta revelat, &
ad se dulciter trahit & invitat.

Humilis accepta confusione,
satis bene est in pace: quia stat
in Deo, & non in mundo.

Non reputes te aliquid pro-
fecisse, nisi omnibus inferiorem
te esse sentias.

CAP. III.

De bono pacifico homine.

I. **T**ene te primò in pace, & tunc poteris alios pacificare.

Homo pacificus magis prodest, quàm bene doctus.

Homo passionatus etiam bonum in malum trahit, & facili-ter malum credit.

Bonus pacificus homo omnia ad bonum convertit.

Qui bene in pace est, de nullo suspicatur. Quia autem male contentus est & commotus, variis suspicionibus agitur: nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit.

Dicit sæpe, quod dicere non deberet & omittit, quod sibi magis facere expediret.

Considerat, quid alii facere tenentur & negligit, quid ipse tenetur.

Ha-

Habe ergo primò zelum super teipsum, & tunc justè zelare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu bene scis facta tua excusare, & colorare, & aliorum excusationes non vis recipere.

Justius esset, ut te accusares, & fratrem tuum excusares.

Si portari vis, & alium porta.

Vide, quàm longe es adhuc vera charitate & humilitate? quæ nullitate? novit irasci, vel indignari, nisi tantum sibi.

Non est magnum, cum bonis & mansuetis conversari: hoc enim omnibus naturaliter placet, & unusquisque libenter pacem habet, & secum sentientes magis diligit.

Sed cum duris & perversis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus pacificè posse vivere

vere, magna gratia est, & laudabile nimis virileque factum.

3. Sunt, qui seipsos in pace tenent, & cum aliis etiam pacem habent.

Et sunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt: aliis sunt graves, sed sibi semper gratiores.

Et sunt, qui seipsos in pace retinent, & ad pacem alios reducere student.

Est tamen tota pax nostra in hac misera vita, potius in humili sufferentia ponenda, quam in non sentiendo contraria.

Qui melius scit pati, maiorem tenebit pacem. Iste est victor sui & dominus mundi, amicus Christi & hæres cæli.

C A P. IV.

De pura mente, & simplici intentione.

I. **D**Uabus aliis homo sublevatur

atur à terrenis, simplicitate scilicet & puritate.

Simplicitas debet esse in intentione, puritas in affectione. Simplicitas intendit Deum, puritas apprehendit, & gustat.

Nulla bona actio te impedit, si liber intus ab inordinato affectu fueris.

Si nihil aliud, quàm Dei beneplacitum, & proximi utilitatem intendis & quæris, internam libertate perfrueris.

Si rectum cor tuum esset, tunc omnis creatura speculum vitæ, liber sanctæ doctrinæ esset.

Non est creatura tam parva & vilis, quæ Dei bonitatem non repræsentet.

2. Si tu esses intus bonus & purus, tunc omnia sine impedimento videres, & bene caperes.

Cor purum penetrat cælum & infernum.

Hic incipit, Qua-

Qualis unumquique intus est,
taliter judicat exterius.

Si est gaudium in mundo, hoc
utique possidet puri cordis ho-
mo.

Et si est alicubi tribulatio &
angustia, hoc melius novit mala
conscientia;

Sicut ferrum missum in ignem
amittit rubiginem, & totum can-
dens efficitur: sic homo integre
ad Deum se convertens, à torpo-
re exuitur; & in novum homi-
nem transmutatur.

3. Quando homo incipit te-
pescere, tunc parvum metuit la-
borem, & libenter externam ac-
cipit consolationem.

Sed quando perfectè incipit
se vincere, & viriliter in via Dei
ambulare: tunc minus ea repu-
tat, quæ sibi prius gravia esse
sentiebat.

CAP. V.

De propria consideratione.

I. **N**on possumus nobis ipsis credere, quia sæpè gratia nobis deest, & sensus.

Modicum lumen est in nobis, & hoc citò per negligentiam amittimus.

Sæpe etiam non advertimus, quòd tam cæci intus sumus.

Sæpè male agimus, & pejus excusamus.

Passione interdum movemur & zelum putamus.

Parva in aliis reprehendimus, & nostra majora pertransimus.

Satis citò sentimus & ponderamus quid ab aliis sustinemus: sed quantum alii de nobis sustinent, non advertimus.

Qui bene & rectè tua ponderaret, non esset, quod de alio graviter judicaret.

H 2

2. In

110 DE IMITATIONE

2. Internus homo sui ipsius curam omnibus curis anteponit, & qui sibi ipsi diligenter intendit, faciliter de aliis tacet.

Nunquam eris internus & devotus, nisi de alienis silueris, & ad teipsum, specialiter respexeris.

Si tibi & Deo totaliter intendis, modicum te movebit, quod foris percipis.

Ubi es, quando tibi ipsi præsens non es? Et quando omnia percurristi, quid (te neglecto) profecisti.

Si debes habere pacem, & unionem veram: oportet, quod totum adhuc postponas, & te solum præ oculis habeas.

3. Multum proinde proficies, si te feriatum ob omni temporali cura conserves.

Valde deficies, si aliquid temporale reputaveris.

Ni

CHRISTI LIB. II. 111

Nil magnum, nil altum, nil
gratum, nil acceptum tibi fit, ni-
si purè Deus, aut de Deo sit.

Totum vanum existima, quid-
quid consolationis occurrit de
aliqua creatura.

Amans Deum anima sub Deo
despicit universa.

Solus Deus æternus & in-
mensus, implens omnia, solati-
um animæ, & vera cordis læti-
tia.

C A P. VI.

De lætitia bonæ conscientie.

I. **G**Loria boni hominis, testi-
monium bonæ conscien-
tiæ.

Habe bonam conscientiam, &
habebis semper lætitiā.

Bona conscientia valde multa
potest portare, & valde læta est
inter adversa.

Mala conscientia semper timi-
da est & inquieta.

Hisce H 3 *libris* Sua-

112 DE IMITATIONE

Suaviter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit.

Noli lætari, nisi cum bene feceris.

Mali nunquam habent veram lætitiā, nec internam sentiunt pacem: quia *non est pax impiis, dicit Dominus.*

Et si dixerint: In pace sumus, non venient super nos mala: & quis nobis nocere audebit? ne credas eis: quoniam repente exurget ira Dei, & in nihilum redigentur actus eorum, & cogitationes eorum peribunt.

2. Gloriarī in tribulatione, non est grave amanti; sic enim gloriarī, est gloriarī in cruce Domini.

Brevis gloria, quæ ab hominibus datur, & accipitur.

Mundi gloriam semper comitatur tristitia.

Bonorum gloria in conscientis

tiis eorum, & non in ore hominum. Justorum lætitia de Deo, & in Deo est: & gaudium eorum, de veritate.

Qui veram & æternam gloriam desiderat, temporalem non curat.

Et qui temporalem requirit gloriam aut non ex animo contemnit, minus amare cōvincitur cælestem.

Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia.

3. Facile erit contentus & pacatus cujus conscientia munda est.

Non es sanctior, si laudaris: nec vilior, si vituperaris.

Quod es, hoc es; nec major dici vales, quàm Deo teste sis.

Si attendis, quid apud te sis intus; non curabis, quia de te loquantur homines.

Homo

114 DE IMITATIONE

Homo videt in facie, Deus autem in corde. Homo considerat actus, Deus verò pensat intentiones.

Bene semper agere, & modicum de se tenere, humilis animæ indicium est.

Nolle consolari ab aliqua creatura, magnæ puritatis, & internæ fiduciæ, signum est.

4. Qui nullum extrinsecus pro se testimonium quærit, liquet, quòd totaliter se Deo commisit.

Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est (ait B. Paulus) sed quem Deus commendat.

Ambulare cum Deo intus, nec aliqua affectione teneri foris, status est interni hominis.

CAP. VII.

De amore JESU super omnia.

I. BEatus, qui intelligit, quid sit amare Jesum: & **con-**
mnere

tere seipsum, propter Jesum.
Oportet dilectum pro dilecto
linquere, quia JESUS vult so-
s super omnia amari.

Dilectio creaturæ fallax & in-
abilis, dilectio Jesu, fidelis &
rseverabilis.

Qui adhæret creaturæ, cadet
m labili: qui amplectitur Je-
m, firmabitur in ævum.

Illum dilige, & amicum tibi
tine, qui omnibus recedentibus
non relinquet, nec patietur
fine perire.

Ab omnibus oportet te ali-
quando separari, siue velis, siue
olis.

2. Teneas te apud JESUM, vi-
ens & moriens: & illius fide-
tati te committe, qui, omni-
us deficientibus, solus te potest
avare.

Dilectus tuus talis est naturæ,
t alienum non velit admittere:
sed

216 DE IMITATIONE

sed solus vult cor tuum habere
& tanquam rex in proprio throno sedere.

Si scires te bene ab omni creatura evacuare, Iesus deberet tecum habitare.

Pæne totum perditum invenies, quidquid extra Iesum, in hominibus posueris.

Non confidas, nec initaris super calamus ventosum: quia omnis caro fenum, & omnis gloria transiens, ut flos feni cadet.

3. Cito decipieris, si ad externam hominum apparentiam tantum aspexeris.

Si enim tuum in aliis quaeris solatium & lucrum, senties saepius detrimentum.

Si quaeris in omnibus Iesum invenies utique Iesum.

Si autem quaeris teipsum, invenies etiam teipsum, sed ad tuam perniciem.

Plur

Plus enim homo nocivior sibi,
Iesum non quærit, quàm to-
tus mundus, & omnes sui adver-
sarii.

C A P. VIII.

De familiari amicitia JESU.

Quando Iesus ad est, totum
honorum est, nec quid-
quam difficile videtur: quando
verò Iesus non ad est, totum du-
rum est.

Quando Iesus intus non loqui-
tur, consolatio vilis est, si autem
Iesus unum tantum verbum lo-
quitur, magna consolatio senti-
tur.

Non Maria Magdalena statim
surrexit de loco, in quo flevit,
quando Martha illi dixit; Ma-
gister adest; & vocat te?

Felix hora, quando Iesus vo-
cat de lacrymis ad gaudium spi-
ritûs!

Quàm aridus & durus es sine
Iesu!

118 DE IMITATIONE

IESu! quàm insipiens & vanus,
si cupis aliquid extra Iesum.

Nonne hoc est majus damnum,
quàm si totum perderes mun-
dum?

2. Quid potest tibi mundus
conferre, sine IESu?

Esse sine Iesu, gravis est infer-
nus: & esse cum Iesu, dulcis pa-
radisus.

Si fuerit tecum Iesus, nullus
poterit nocere inimicus.

Qui invenit Iesum, invenit
thesaurum bonum, imo bonum
super omne bonum.

Et qui perdit IESum, perdit
nimis multum; & plus quam to-
tum mundum.

Pauperimus est, qui vivit si-
ne IESu & ditissimus, qui bene
est cum Iesu.

3. Magna ars est, scire cum Ie-
su versari; & scire Iesum tenere
magna prudentia.

Esto

Esto humilis & pacificus, & erit tecum Jesus.

Sis devotus & quietus, & manebit tecum Jesus.

Potes cito fugare Jesum, & gratiam ejus perdere, si volueris ad exteriora declinare.

Et si illum effugaveris & perideris, ad quem fugies, & quem tunc quæres amicum?

Sine amico non potes bene vivere & si Jesus non fuerit tibi oræ omnibus amicus, eris nimis tristis & desolatus.

Fatuè igitur agis, si in aliquo altero confidis, aut lætaris.

Eligendum est magis, totum mundum habere contrarium, quam Iesum offensum.

Ex omnibus ergo charis, sit Iesus solus dilectus specialis.

4. Diligantur omnes propter Iesum Iesus autem propter seipsum.

I Solus

Solus Iesus Christus singulariter est amandus; qui solus bonus & fidelis, præ omnibus invenitur amicis.

Propter ipsum & in ipso, tam amici quàm inimici, tibi sint chari: & pro omnibus his exorandus est, ut omnes ipsum cognoscant & diligant.

Nunquam cupias singulariter laudari vel amari, quia hoc solius Dei est, qui similem sibi non habet.

Nec velis quòd aliquis tecum in corde tuo occupetur, neque tu cum alicujus occuperis amore; sed sit Iesus in te, & in omni bono homine.

5. Esto purus & liber ab intus, sine alicujus creaturæ implicamento.

Oportet te esse nudum, & purum cor ad Deum gerere, si vis vacare & videre, quàm suavis sit Dominus.

Et r
ies, n
entur
vacua
olo u
Qua
nit ad
ad om
tunc p
quasi t
In l
despe
Dei æ
super
Iesu C
hyem
eterni
gem r

I. N
adest
Et

Et revera ad hoc non pervenies, nisi gratia ejus fueris præventus & intractus: ut omnibus evacuatis & licentiatis, solus cum solo uniaris.

Quando enim gratia Dei venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia: & quando recedit, tunc pauper & infirmus erit, & quasi tantum ad flagella relictus.

In his non debet dejici, nec desperare; sed ad voluntatem Dei æquanimiter stare, & cuncta supervenientia sibi ad laudem Iesu Christi perpeti: quia post hyemem sequitur æstas; post noctem redit dies, & post tempestatem magna serenitas.

C A P. IX.

De carentia omnis solatii.

I. **N**ON est grave, humanum contemnere solatium, cum adest divinum.

Ia

Ma

Magnum est, & valde magnum tam humano quàm divino posse carere solatio: & pro honore Dei, libenter exilium cordis vel- le sustinere: & in nullo seipsum quærere, nec ad proprium me- ritum respicere.

Quid magni est, si hilaris sis & devotus adveniente gratia? optabilis cunctis hæc hora.

Satis suaviter equitat, quem gratia Dei portat.

Et quid mirum, si onus non sentit: qui portatur ab omni- potente, & ducitur à summo du- ctore?

2. Libenter habemus aliquid pro solatio, & difficulter homo exuitur à seipso.

Vicit sanctus martyr Lauren- tius seculum, cum suo sacerdo- te: quia omne, quòd in mundo delectabile videbatur, despexit: & summum Dei sacerdotem Six- tum,

tum, quem maxime diligebat, pro amore Christi, etiam, à se tolli clementer ferebat,

Amore igitur creatoris amorem hominis superavit: & pro humano solatio, divinum beneplacitum magis elegit.

Ità & tu aliquem necessarium, & dilectum amicum, pro amore Dei dulce relinquere.

Nec graviter feras, cū ab amico derelictus fueris: sciens, quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem separari.

3. Multum & diu oportet hominem in seipso certare antequam discat seipsum plene superare, & totum affectum suum in Deum trahere.

Quando homo stat super seipsum, facile labitur ad consolationes humanas.

Sed verus amator Christi, & studiosus sectator virtutum, non

I 3 cadit

124 DE IMITATIONE

cadit super consolationes, nec
quærit tales sensibiles dulcedi-
nes: sed magis fortes exercita-
tiones, & pro Christo duros su-
stinere labores.

4. Cùm igitur spiritualis à
Deo consolatio datur, cùm gra-
tiarum actione accipe eam: sed
Dei munus intellige esse, non tu-
um meritum.

Noli extolli, noli nimium
gaudere, nec inaniter præsume-
re: sed esto magis humilior ex-
dono, cautior quoque & timo-
rator in cunctis actibus tuis:
quoniam transibit hōra illa, &
sequetur tentatio.

Cùm ablata fuerit consolatio,
non statim desperes: sed cùm
humilitate & patientia, expecta
cælestem visitationem: quoni-
am potens est Deus ampliorem
tibi redonare consolationem.

Istud non est novum, nec ali-
enum

enim viam Dei expertis: quia in magnis Sanctis, & in antiquis Prophetis, fuit sæpe talis alternationis modus.

5. Unde quidam, præfente jam gratia, dicebat: *Ego dixi in abundantia mea. Non movebor in æternum.*

Absente verò gratia, quid in in se fuerit expertus, adjungit dicens: *Avertisti faciem tuam à me, & factus sum conturbatus.*

Inter hæc tamen nequaquam desperat, sed instantius Dominum rogat, & dicit: *Ad te Domine clamabo, ad Deum meum deprecabor.*

Denique orationis suæ fructum reportat, & se exauditum testatur dicens: *Audivit Dominus, & misertus est mei: Dominus factus est adjutor meus.*

Sed in quo? *Convertisti,* inquit,

placitum meum in gaudium mihi, & circumdedit me letitiâ.

Si sic actum est cum magnis Sanctis, non est desperandum nobis infirmis & pauperibus, si interdum in fervore, & interdum in frigiditate sumus: quoniam spiritus venit & recedit, secundum suæ beneplacitum voluntatis. Unde beatus Iob ait: *Visitas eum diluculo & subito probas illum.*

6. Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo, nisi in sola magna misericordia Dei, & in sola spe gratiæ cælestis.

Sive enim adsint homines boni, sive devoti fratres, vel amici fideles; sive dulcis cantus & hymni; omnia hæc modicum juvant, modicum sapiunt, quando desertus sum à gratia & in propria paupertate relictus.

Tunc

Tunc non est melius remedium quàm patientia, & abnegatio mei in voluntate Dei.

7. Nunquam inveni aliquem tam religiosum & devotum, qui non habuerit interdum gratiæ subtractionem, aut non senserit fervoris diminutionem.

Nullus sanctus fuit tam altè raptus & illuminatus, qui prius, vel postea, non fuerit tentatus.

Non enim dignus est alta Dei contemplatione, qui pro Deo non est exercitatus aliqua tribulatione.

Solet enim sequentis consolationis, tentatio præcedens esse signum.

Nam tentationibus probatis, cælestis promittitur consolatio.

Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vite.

8. Datur autem consolatio di-

I 5   vina,

vina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa.

Sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono.

Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses te præparare ad certamen: quia à dextris & à sinistris hostes sunt, qui nunquam quiescunt.

CAP. X.

De gratitudine pro gratia Dei.

I. CUR quæris quietem, cum natus sis ad laborem?

Pone te ad patientiam, magis quàm ad cōsolationes: & ad crucem portandam magis, quàm ad lætitiā.

Quis enim sæcularium non libenter consolationem & lætitiā spiritualem acciperet, si semper obtinere posset?

Excedunt enim spirituales conlo-

conso-
lician-
Na
aut
ritua-
cund-
prog-
tibu-
Se
nibu-
fectu-
tent-
2.
tur
bert
tia
D
grat
agit
tiar
E
dona
sum
func

consolationes omnes mundi delicias, & carnis voluptates.

Nam omnes deliciae mundanae, aut vanae sunt, aut turpes. Spirituales verò deliciae, solae jucundae & honestae, ex virtutibus progenerantur, & à Deo puris mentibus infusae.

Sed istis divinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet: quia tempus tentationis non diu cessat.

2. Multum autem contrariatur supernae visitationi falsa libertas animi, & magna confidentia sui.

Deus bene facit consolationis gratiam dando: sed homo male agit, non totum Deo, cum gratiarum actione, retribuendo.

Et ideo non possunt in nobis dona gratiae fluere: quia ingrati sumus auctori: nec totum refundimus fontali origini.

Semper enim debetur gratia
dignè gratias referenti : & au-
feretur ab elato, quòd dari solet
humili.

3. Nolo consolationem, quæ
mibi aufert compunctionem :
nec affecto contemplationem,
quæ ducit in elationem.

Non enim omne altum, san-
ctum : nec omne dulce, bonum :
nec omne desiderium, purum :
nec omne charum, Deo gratum.

Libenter accepto gratiam, un-
de semper humilior & timora-
tior inveniar, atque ad relin-
quendum me paratior fiam.

Doctus dono gratiæ, & erudi-
tus subtractionis verbere, non
sibi audebit quidquam boni at-
tribuere : sed potius se pauperem
& nudum confitebitur.

Da Deo, quòd Dei est : & tibi
adscribe, quòd tuum est : hoc est
Deo gratias pro gratia tribue,
tibi

tibi autem soli culpam: & dignam pœnam pro culpa, deberi sentias.

4. Pone te semper ad infimum, & dabitur, tibi summum: nam summum non stat sine infimo.

Summi Sancti apud Deum, minimi sunt apud se: & quanto gloriosiores, tanto in se humiliores.

Pleni veritate & gloria cœlesti, non sunt vanæ gloriæ cupidi.

In Deo fundati & confirmati, nullo modo possunt esse elati.

Et qui totum Deo adscribunt, quidquid boni acceperunt, gloriam ab invicem non quærunt, sed gloriam, quæ à solo Deo est, volunt: & Deum in se & in omnibus Sanctis laudari semper omnia cupiunt, & semper in id ipsum tendunt,

5. Esto.

5. Esto igitur gratus pro nimio, & eris dignus majora accipere.

Sit tibi minimum, etiam pro maximo : & magis contemptibile, pro speciali dono.

Si dignitas datoris inspicitur, nullam datum parvum, aut nimis vile videbitur. Non enim parvum est, quod à summo Deo donatur.

Etiam si pœnas & verba dederit, gratum esse debet : quia semper pro salute nostra facit quidquid nobis advenire permittit.

Qui gratiam Dei retinere desiderat, sit gratus pro gratia data, patiens pro sublata. Oret ut redeat : cautus sit & humilis, ne amittat.

CAP. XI.

De paucitate amatorum crucis

JESU.

I. **H**abet Jesus nunc multos amato-

matores regni sui cælestis, sed
paucos bajulatores sue crucis.

Multos habet desideratores
consolationis, sed paucos tribu-
lationis.

Plures invenit socios mensæ,
sed paucos abstinentiæ.

Omnes cupiunt cum eo gau-
dere, pauci volunt pro eo ali-
quid sustinere.

Multi Jesum sequuntur usq[ue]
ad fractionem panis: sed pauci
usque ad bibendum calicem pas-
sionis.

Multi miracula ejus veneran-
tur, pauci ignominiam crucis se-
quuntur.

Multi Jesum diligunt, quam-
diu adversa non contingunt.

Muli illum laudant & bene-
dicunt, quamdiu consolationes
aliquas ab iso percipiunt.

Siautem Jesus se absconderit,
& modicum eos reliquerit; aut

in

134 DE IMITATIONE

in querimoniam, vel in dejectionem nimiam cadunt.

2. Qui autem Iesum propter Iesum, & non propter suam propriam aliquam consolationem diligunt, ipsum in omni tribulatione & angustia cordis, sicut in summa consolatione, benediciunt.

Et si nunquam eis consolationem dare vellet, ipsum tamen semper laudarent, & semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor Iesu purus nullo proprio commodo, vel amore permixtus!

Nonne omnes mercenarii sunt dicendi, qui consolationes semper quærunt?

Nonne amatores sui magis, quam Christi probantur, qui sua commoda & lucra semper meditantur?

Ubi

Ubi inveniatur talis, qui velit Deo servire gratis?

4. Rarò invenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus.

Nam verum pauperem spiritu, & ab omni creatura nudum, quis inveniet? Procul & de ultimis finibus pretium vesus.

Si dederit homo omnem substantiam suam, adhuc nihil est.

Et si fecerit pœnitentiam magnam, adhuc exiguum est.

Et si apprehenderit omnem scientiam, adhuc longè est.

Et si habuerit virtutem magnam, & devotionem nimis ardentem, adhuc multum sibi deest: scilicet unum, quòd summe sibi necessarium est.

Quid illud? Ut omnibus relictis se relinquat, & à se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat.

Cum-

136 DE IMITATIONE

Cumque omnia fecerit, quæ facienda noverit, nil se fecisse sentiat.

5. Non grande ponderet, quod grande æstimari possit: sed in veritate servum inutilem se pronuntiet, sicut Veritas ait: *Cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite, Servi inutiles sumus.*

Tunc vere pauper, & nudus spiritu esse poterit, & cum Prophetadicere: *Quia unicus & pauper sum ego.*

Nemo tamen isto ditior: nemo potentior, nemo liberior: qui se & omnia relinquere scit, & ad infimum se ponere.

CAP. XII.

De regia via sanctæ Crucis.

I. **D**Urus multis videtur hic sermo: *Abnega te ipsum, tolle crucem tuam, & sequere Jesum.*
Sed

Sed multo durius erit, audire illud extremum verbum: *Discedite à me maledicti in ignem æternum.*

Qui enim modo libenter audiunt, & sequuntur verbum crucis; tunc non timebunt ab auditione æternæ damnationis.

Hoc signum crucis erit in cælo, cum Dominus ad iudicandum venerit.

Tunc omnes servi crucis, qui se Crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum iudicem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere crucem, per quam itur ad regnum?

In cruce salus, in cruce vita, in cruce protectio ab hostibus: in cruce infusio supernæ suavitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium spiritus: in cruce summa virtutis, in cruce perfectio sanctitatis. Non

Non est salus animæ, nec spes æternæ vitæ, nisi in cruce.

Tolle ergo crucem tuam, & sequere Iesum, & ibis in vitam æternam.

Præcessit ille bajulans sibi crucem, & mortuus est pro te in cruce: ut & tu tuam portes crucem, & mori affectes in cruce.

Quia si commortuus fueris, etiam cum illo pariter viues. Et si socius fueris pænæ, eris & gloriæ.

3. Ecce in cruce totum constat, & in moriendo totum jacet: & non est alia via ad vitam, & ad veram internam pacem, nisi via sanctæ crucis, & quotidianæ mortificationis.

Ambula ubi vis, quære quodcumque volueris: & non inuenies altiorem viam supra, nec securiorem viam infra, nisi viam sanctæ crucis.

Dispon-

Dispone & ordina omnia secundum tuum velle & videre & non invenies nisi semper aliquid pati debere, aut sponte, aut invite; & ita crucem semper invenies.

Aut enim in corpore dolorem senties, aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.

4. Interdum à Deo relinqueris, interdum à proximo exercitaberis: & quod amplius est, sæpe tibimet ipsi gravis eris.

Nec tamen aliquo remedio vel solatio liberari seu allevari poteris: sed donec Deus voluerit, oportet ut sustineas.

Vult enim Deus, ut tribulationem sine consolatione pati discas, & ut illi totaliter te subicias, & humilior ex tribulatione fias.

Nemo ita cordialiter sentit
passio;

140 DE IMITATIONE

passionem Christi, sicut is, cui contigerit similia pati.

CruX ergo semper parata est, & ubique te expectat.

Non potes effugere, ubicunque cucurreris: quia ubicunque veneris, teipsum tecum portas, & semper teipsum invenies.

Converte te supra, converte te infra: converte te extra, converte te intra: & in his omnibus invenies crucem: & necesse est te ubique tenere patientiam, si internam vis habere pacem, & perpetuam promereri coronam.

§. Si libenter crucem portas, portabit te, & ducet ad desideratum finem, ubi scilicet finis patiendi erit, quamvis hic non erit.

Si invite portas, onus tibi facis, & teipsum magis gravas: & tamen oportet ut sustineas.

Si abjicis unam crucem, aliam pro

pro cui dubio invenies, & forsitan graviolem.

6. Credis tu evadere, quod nullus mortalium potuit præterire? Quis sanctorum in mundo, sine cruce & tribulatione fuit

Nec enim Jesus Christus, Dominus noster, una hora sine dolore passionis fuit, quamdiu vixit. *Oportebat (ait) Christum pati, & resurgere à mortuis, & ita intrare in gloriam suam.*

Et quomodo tu aliam viam quæris, quàm hanc regiam viam, quæ est via sanctæ crucis?

7. Tota vita Christi, crux fuit & martyrium: & tu tibi quæris requiem & gaudium?

Erras, erras, si aliud quæris, quàm pati tribulationes: quia tota ista vita mortalis plena est mileris, & circumsignata crucibus.

Et quantò alius quis in spiritu
tu pro-

tu profecerit, tanto graviores sæpe cruces invenit: quia exilii sui pœna magis ex amore crescit.

8. Sed tamen, iste sic multipliciter afflictus, non est sine levamine consolationis: quia fructum maximum sibi sentit accrescere ex sufferentia suæ crucis.

Nam dum sponte se illi subjicit, omne onus tribulationis in fiduciam divinæ consolationis convertitur.

Et quanto caro magis per afflictionem atteritur, tanto spiritus amplius per internam gratiam roboratur.

Et nonnumquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis & adversitatis, ob amorem conformitatis crucis Christi, ut se sine dolore & tribulatione esse non vellet: quoniam tanto se acceptiorem Deo credit, quanto plura & graviora pro eo perferre potuerit. Non

Non est istud hominis virtus, sed gratia Christi, quæ tanta potest & agit in carne fragili, ut quod naturaliter semper abhorret & fugit, hoc fervore spiritus aggrediatur & diligat.

9. Non est secundum hominem crucem portare, crucem assumere, corpus castigare & servituti subicere, honores fugere, contumelias libenter sustinere, seipsum despiciere & despici optare, adversa quæque cum damnis perpeti, & nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare.

Si ad te ipsum respicis, nihil hujusmodi ex te poteris.

Sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de cælo. & subicientur ditioni tuæ mundus & caro.

Sed nec inimicum & diabolum timebis, si fueris fide armatus, & cruce Christi signatus.

144 DE IMITATIONE

10. Pone te ergo, sicut bonus & fidelis servus Christi, ad portandum viriliter crucem Domini tui, pro te ex amore crucifixi.

Præpara te ad toleranda multa adversa & varia incommoda, in hac misera vita: quia sic tecum erit, ubicumque fueris: & sic revera invenies, ubicumque latueris.

Oportet ita esse: & non est remedium evadendi à tribulatione malorum & dolore, quam ut te patiaris.

Calicem Domini affectanter bibe, si amicus ejus esse, & partem cum eo habere desideras.

Consolationes Deo committe: faciat ipse cum talibus: sicut si tibi magis placuerit.

Tu verò, pone te ad sustinendum tribulationes, & reputa eas maximas consolationes: quia

non

non sunt condignæ passionēs huius temporis, ad futuram gloriam promerendam, etiamsi solus omnes posses sustinere.

11. Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis est, & sapit pro Christo: tunc bene tecum esse æstima, quia invenisti paradysum in terra.

Quamdiu pati grave tibi est, & fugere quæris: tamdiu male habebis, & sequetur te ubique fuga tribulationis.

12. Si ponis te ad quod esse debes, videlicet ad patiendum & moriendum, fiet citò melius, & pacem invenies.

Etiamsi raptus fueris usque ad tertium cælum cum Paulo, non es propterea securatus de nullo contrario patiendo. Ego (inquit Iesus) ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.

Pati ergo tibi remanet, si Ie-

K 2 sum

146 DE IMITATIONE

sum diligere, & perpetuo illi
servire placet.

13. Utinam dignus esses ali-
quid pro nomine Iesu pati: quam
magna gloria remaneret tibi,
quanta exultatio omnibus San-
ctis Dei, quanta quoque ædifica-
tio esset proximi!

Nam patientiam omnes re-
commendant, quamvis pauci ta-
men pati velint.

Merito deberes libenter modi-
cum pati pro Christo, cum mul-
ti graviora patiuntur pro mun-
do.

14. Scias pro certo, quia mo-
rientem te oportet ducere vi-
tam. Et quanto quisque plus si-
bi moritur, tanto magis Deo vi-
vere incipit.

Nemo aptus ad comprehen-
dendum cælestia, nisi se submi-
serit ad portandum pro Christo
adversa.

Nihil

Nihil Deo acceptius, nihil tibi salubrius in mundo isto, quàm libenter pati pro Christo.

Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes, pro Christo adversa pati, quàm multis consolationibus recreari: quia Christo sim'ior esses, & omnibus Sanctis magis conformior.

Non enim stat meritum nostrum, & profectus status nostri, in multis suavitatibus & consolationibus: sed potius in magnis gravitatibus & tribulationibus perferendis.

15. Si quidem aliquid melius & utilius saluti hominum, quàm pati, fuisset; Christus utique verbo & exemplo ostendisset.

Nam & sequentes se discipulos, omnesque eum sequi cupientes, manifeste ad crucem portandam hortatur, & dicit: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, &*

K 3 tollat

148 DE IMITATIONE

tollat crucem suam , & sequatur me.

Omnibus ergo perlectis & scrutatis, sit hæc conclusio finalis: Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.

FINIS Lib. II.

THO-

THOMÆ A KEMPIS
 CANONICI REGULARIS
 Ordinis S. AUGUSTINI,
 DE IMITATIONE
 CHRISTI,
 LIBER TERTIUS.

De interna consolatione.

AD LECTOREM.

Quia hic liber magna sui parte per modum colloquii inter Deum & hominem; seu Dominum & servum scriptus est, diligenter observandum lectori, ubi vices loquendi mutantur: alios vis verborum, & scopus pii scriptoris sæpe lectorem fugiet. Itaque nos distinctionis gratia literas D. & S. id est, Dominus & servus, apposuimus.

CAP.

CAPUT I.

*De interna Christi locutione ad
animam fidelem*

I. **A**udiam, quid loquatur in me Dominus Deus.

Beata anima, quæ Dominum in se loquentem audit, & de ore ejus, consolationis verbum accipit.

Beatæ aures, quæ venas divini susurri suscipiunt, & de mundi hujus susurrationibus nihil advertunt.

Beatæ planè aures, quæ non vocem foris sonantem: sed intus auscultant veritatem docentem.

Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti.

Beati, qui interna penetrant, & ad capienda arcana cælestia magis ac magis per quotidiana exercitia se student præparare.

Beati,

Beati, qui Deo vacare gestiunt
& ab omni impedimento seculi
se excutiunt.

Animadvertite hæc anima mea,
& claude sensualitatis tuæ ostia:
ut possis audire, quid in te loqua-
tur Dominus Deus tuus. Hæc
dicit dilectus tuus:

2. D. Salus tua ego sum, pax
tua, & vita tua.

Serva te apud me, & pacem
invenies. Dimitte omnia tran-
sitoria, quære æterna.

Quid sunt omnia temporalia,
nisi seductoria? Et quid juvant
omnes creaturæ, si fueris a crea-
tore deserta?

Omnibus ergo abdicatis, crea-
tori tuo te redde placitum ac fi-
delem, ut veram valeas appre-
hendere beatitudinem.

CAP.

CAP. II.

Rogat ut Deus intus sibi loquentem audiat.

I. SERV. **L**oquere Domine, quia audit servus tuus. Servus tuus sum ego, da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua.

Inclina cor meum in verba oris tui, fluat ut ros eloquium tuum.

Dicebant olim filii Israël ad Moysen: Loquere tu nobis, & audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.

Non sic Domine, non sic oro: sed magis cum Samuele Propheeta humiliter ac desideranter obsecro: Loquere Domine, quia audit servus tuus.

Non loquatur mihi Moyses, aut aliquis ex Prophetis sed tu potius loquere Domine Deus, inspirator & illuminator omnium

um Prophetarum : quia tu solus
sine eis potes me perfecte imbue-
re ; illi autem sine te nihil pro-
ficient.

2. Possunt quidem verba so-
nare, sed spiritum non confe-
runt.

Pulchriter dicunt ? sed, te ta-
cente, cor non accendunt.

Litteras tradunt, sed tu sen-
sum aperis. Myſteria proferunt,
sed tu reſeras intellectum signa-
torum.

Mandata edicunt, sed tu iuvas
ad perficiendum.

Viam ostendunt, sed tu con-
fortas ad ambulandum.

Illi foris tantum agunt, sed
tu corda instruis & illuminas.

Illi exterius rigant, sed tu ſæ-
cunditatem donas.

Illi clamant verbis, sed tu au-
ditui intelligentiam tribuis.

3. Non ergo loquatur mihi
Moy-

Moyſes, ſed tu Domine Deus meus æterna veritas: ne forte moriar, & ſine fructu efficiar, ſi fuerò tantum foris admonitus, & intus non accenſus:

Ne ſit mihi, ad iudicium, verbum auditum, & non factum: cognitum, nec amatum: creditum, & non ſervatum.

Loquere igitur Domine, quia audit fervus tuus: verba enim vitæ æternæ habes.

Loquere mihi, ad qualemcunque animæ meæ conſolationem, & ad totius vitæ meæ emendationem: tibi autem ad laudem & gloriam, & perpetuum honorem.

CAP. III.

Quod verba Dei cum humilitate ſunt audienda: & quod multi ea non ponderat.

1. Dom. **A**udi fili verba mea, verba ſuaviſſima, omnem.

mnem Philoſophorum & Sapientium hujus mundi ſcientiam excedentia.

Verba mea ſpiritus & vita ſunt, nec humano ſenſu penſanda.

Non ſunt ad vanam complacentiam trahenda, ſed in ſilencio audienda, & cum omni humilitate atque magno affectu ſuſcipienda.

S. Et dixit: Beatus, quem tu erudieris Domine, & de lege tua doſueris eum: ut mitiget ei à diebus malis, & non deſoletur in terra.

2. *D. Ego, inquit Dominus, locuſ Prophetas ab initio, & uſque nunc non ceſſo omnibus loqui: ſed multi ad vocem meam ſurdi ſunt & duri.*

Plures mundum libentiùs audiunt, quàm Deum: facilius ſequuntur carnis ſuæ appetitum, quàm Dei beneplacitum.

Promittit mundus temporalia
L & par-

156 DE IMITATIONE

& parva, & servitur ei aaviditate magna: ego promitto summa & æterna, & torpescunt mortalium corda.

Quis tanta cura mihi in omnibus servit & obedit, sicut mundo & dominis ejus servitur? *Erubescere Sidon, ait mare.* Ei si causam quæris, audi quare.

Pro modica præbenda, longa via curritur: pro æterna vita, à multis vix pes semel à terra levatur.

Vile pretium quæritur: pro uno numismate interdum turpiter litigatur: pro vana re & parva promissione, die noctuque fatigari non timetur.

3. Sed, proh pudor! pro bono incommutabili, pro præmio inæstimabili, pro summo honore & gloria interminabili, vel a modicum fatigari pigritatur.

Erubescere ergo serve piger &

querulose, quod illi paratiores
& inveniuntur ad perditionem,
quàm tu ad vitam.

Gaudent illi amplius ad vani-
tatem, quàm tu ad veritatem.

Equidem spe sua nonnunquam
frustrantur, sed promissio mea
neminem fallit, nec confidentem
mihi dimittit inanem.

Quod promisi, dabo: quod di-
xi, implebo; si tamen usque in
finem fidelis in dilectione mea
quis permanserit.

Ego remuneraror sum omni-
um bonorum, & fortis probator
& omnium devotorum.

4. Scribe verba mea in corde
tuo, & pertracta diligenter: erunt
enim in tempore tentationis val-
de necessaria.

Quod non intelligis, cùm le-
gis, cognosces in die visitationis.

Dupliciter soleo electos meos

L 2 visi-

158 DE IMITATIONE

visitare, tentatione scilicet & consolatione.

Et duas lectiones eis quotidie lego: unam, increpando eorum vitam; alteram, exhortando ad virtutum incrementa.

Qui habet verba mea, & spernit ea, habet, qui iudicet eum in novissimo die.

5. Domine Deus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Ego sum pauperrimus servulus tuus, & abjectus vermiculus, multo pauperior & contemptibilior, quam scio, & dicere audeo.

Memento tamen Domine, quia nihil sum, nihil habeo, nihilque valeo.

Tu solus bonus, iustus & sanctus; tu omnia potes, omnia praestas, omnia implies, solum peccatorem inanem relinquens.

Reminiscere miserationum tua-

rum

rum, & imple cor meum gratiâ tuâ, qui non vis esse vacua opera tua.

6. Quomodo possum me tolerare in hac misera vita, nisi me confortaverit misericordia & gratia tua?

Noli avertere faciem tuam à me: noli visitationem tuam prolongare: noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat anima mea, sicut terra sine aqua tibi.

Domine, doce me facere voluntatem tuam, doce me coram te dignè & humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me cognoscis, & cognovisti antequam fieret mundus, & antequam natus essem in mundo.

160 DE IMITATIONE
CAP. IV.

*Quòd in veritate & humilitate coram
Deo conversandum est.*

I. D. **F**ili, ambula coram me
in veritate, & in simplici-
tate cordis tui quære me sem-
per.

Qui ambulat coram me in ve-
ritate, tutabitur ab incurfibus
malis, & veritas liberabit eum
à seductoribus, & detractionibus
iniquorum.

Si veritas te liberaverit, verè
liber eris, & non curabis de vanis
hominum verbis.

S. Domine verum est. Sicut
dicis, ita, quæso, mecum fiat.
Veritas tua me doceat; ipsa me
custodiat, & usque ad salutatem
finem conservet.

Ipsa me liberet ab omni affe-
ctione mala. & inordinata dile-
ctione: & ambulabo tecum in
magna cordis libertate.

2. D.

2. D. Ego te docebo (ait Veritas) quæ recta sunt, & placita coram me.

Cogita peccata tua cum dispendentia magna & mœrore: & nunquam reputes te aliquid esse propter opera bona.

Revera peccator es, & multis passionibus obnoxius & implicatus.

Ex te semper ad nihil tendis; cito laberis, cito vinceris, cito turbaris, cito dissolveris.

Non habes quidquam unde possis gloriari, sed multa unde te debeas vilificare: quia multo infirmior es, quàm vales comprehendere.

3. Nil ergo magnum tibi videatur ex omnibus quæ agis.

Nil grande. nil pretiosum & admirabile; nil reputatione appareat dignum: nil vero lachryabile & desiderabile, nisi quòd æternum est. L 4 Plaz

Placeat tibi super omnia æterna Veritas, displiceat tibi semper tua maxima vilitas.

Nil sic timeas, sic vituperes & fugias sicut vitia & peccata tua: quæ magis displicere debent, quàm quælibet rerum damna.

Quidam non sincerè coram me ambulant, sed quadam curiositate & arrogantia ducti, volunt secreta mea scire, & alta Dei intelligere, se & suam salutem negligentes.

Hi læpe in magnas tentationes & peccata, propter suam superbiam & curiositatem, me eis adversante, labuntur.

4. Time judicia Dei, expavescere iram omnipotentis. Noli autem discutere opera Altissimi, sed tuas iniquitates perscrutare, in quantis deliquisti, & quàm multa bona neglexisti.

Quidam solùm portant suam devo-

devotionem in libris, quidam in imaginibus, quidam autem in signis exterioribus & figuris.

Quidam habent me in ore, sed modicum est in corde.

Sunt alii, qui intellectu illuminati & affectu purgati, ad æterna semper anhelant: de terrenis graviter audiunt, necessitatibus nature dolenter inserviunt: & hi sentiunt, quid spiritus veritatis loquitur in eis.

Quia docet eos terrena despicere, & amare cœlestia: mundum negligere, & cœlum tota die ac nocte desiderare.

CAP. V.

De mirabili effectu divini amoris.

I. S. **B**enedico te Pater cœlestis,
Pater Domini mei JESU
Christi, quia mei pauperis dignatus es recordari.

O Pater misericordiarum, &

L 5 Deus

164 DE IMITATIONE

Deus totius consolationis, gratias tibi, qui me indignum omni consolatione, quandoque tua recreas consolatione.

Benedico te semper & glorifico, cum unigenito Filio tuo Spiritu sancto paraclito in sæcula sæculorum.

Eja Domine Deus amator sancte meus, cum tu veneris in cor meum, exultabunt omnia interiora mea.

Tu es gloriæ mea & exultatio cordis mei. Tu spes mea & refugium meum, in die tribulationis meæ.

2. Sed quia adhuc debilis sum in amore, & imperfectus in virtute; ideo necesse habeo à te confortari & consolari; propterea visita me sæpius, & instrue disciplinis sanctis.

Libera me à passionibus malis, & sana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis: ut intus sana-

sanati
efficia
patien
randu

3. l
gnum
lum f
fert a

Nar
& om
dum

An
opera
randa
tat.

An
ullis

An
mni n
ne in
spectu

dum
sustin
succur

sanatus & bene purgatus, aptus efficiar ad amandum, fortis ad patiendum, stabilis ad perseverandum.

3. D. Magna res est amor, magnum omnino bonum: quod solum seve facit omne onerosū, & fert æqualiter omne inæquale.

Nam onus sine onere portat, & omne amarum dulce ac sapidum efficit.

Amor Jesu nobilis, ad magna operanda impellit, & ad desideranda semper perfectiora excitat.

Amor vult esse sursum, nec ullis infimis rebus retineri.

Amor vult esse liber, & ab omni mundana affectione alienus, ne internus ejus impediatur aspectus: ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat, aut per incommodum succumbat.

166 DE IMITATIONE

Nihil dulcius est amore, nihil fortius, nihil altius, nihil latius, nihil jucundius, nihil plenius nec melius in cælo & in terra: quia amor ex Deo natus est, nec potest, nisi in Deo, super omnia creata quiescere.

4 Amans volat, currit, & lætatur; liber est, & non renetur.

Dat omnia pro omnibus, & habet omnia in omnibus; quia in uno summo super omnia quiescit, ex quo omne bonum fuit & procedit.

Non respicit ad dona, sed ad donantem se convertit super omnia bona.

Amor modum sæpe nescit, sed super omnem modum fervescit.

Amor onus non sentit labores non reputat: plus affectat, quàm valeat: de impossibilitate non causatur, quia cuncta sibi posse & licere arbitratur.

Valet igitur ad omnia, & multa implet, & effectui mancipat, ubi non amans deficit & jacet.

5. Amor vigilat, & dormiens non dormitat.

Fatigatus non lassatur, arctatus non coarctatur; territus non conturbatur: sed sicut vivax flamma & ardens facula, sursum erumpit, secureque pertransit.

Si quis amat, novit quid hæc vox clamet.

Magnus clamor in auribus Dei est ipse ardens affectus animæ, quæ dicit: Deus meus, amor meus: tu totus meus, & ego totus tuus.

6. S. Dilata me in amore, ut discam interiori cordis ore degustare, quàm suave sit amare, & in amore liquefieri & natare.

Tenear amore, vadens supra me, præ nimio fervore & stupore.

Can-

Canterem amoris canticum, sequar te dilectum meum in altū, deficiat in laude tua anima mea, jubilans ex amore.

Amem te plusquam me, nec nisi propter te: & omnes in te, qui verè amant te, sicut jubet lex amoris lucens ex te.

7. D. Est amor volox, sincerus, pius, jucundus & amœnus: fortis, patiens, fidelis, prudens, longanimis, virilis, & seipsum nunquam quærens.

Ubi enim seipsum aliquis quærit, ibi ab amore cadit.

Est amor circumspectus, humilis & rectus: non mollis, non levis; nec vanis intendens rebus; sobrius, castus, stabilis, quietus, & in cunctis sensibus custoditus.

Est amor subjectus & obediens Prælati, sibi vilis & despectus, Deo devotus & gratificus, fidens & sperans semper in eo, etiam cum

cum sibi non sapit Deus: quia sine dolore non vivitur in amore.

8. Qui non est paratus omnia pati, & ad voluntatem stare dilecti, non est dignus amator appellari.

Oportet amantem omnia dura & amara propter dilectum libenter amplecti: nec ob contraria accidentia ab eo deflecti.

C A P. VI.

De probatione veri amatoris.

I. D. **F**ili, non es adhuc fortis & prudens amator.

8. Quare Domine?

D. Quia propter modicam contrarietatem deficis à cœptis, & nimis avidè consolationem quæris.

Fortis amator stat in tentationibus, nec callidis credit persuasionibus inimici. Sicut ei in prosperis placeo, ita nec in adversis displiceo.

170 DE IMITATIONE

2. Prudens amator non tam donum amantis considerat, quàm dantis amorem.

Affectum potius attendit, quàm censum: & infra dilectum, omnia data ponit.

Nobilis amator non quiescit in dono; sed in me super omne donum.

Non est ideo totum perditum, si quandoque minus bene de me, vel de Sanctis meis sentis, quàm velles.

Affectus ille bonus & dulcis, quem interdum percipis, effectus gratiæ præsentis est, & quidam prægustus patriæ cœlestis: super quo non nimium innitendum: quia vadit, & venit.

Certare autem adversus incidentes malos motus animi, suggestionemque spernere diaboli, insigne est virtutis, & magni meriti.

3. Non

3. Non ergo te conturbent alienæ phantasæ, de quacunque materia ingestæ.

Fortè serva propositum, & intentionem rectam ad Deum.

Nec est illusio, quod aliquando in excessum subito raperis, & statim ad solitas ineptias cordis reverteris.

Illas enim invitè magis patieris, quàm agis: & quam diu displiceant & reniteris, meritum est & non perditio.

4 Scito, quòd antiquus inimicus omnino nititur impedire desiderium tuum in bono, & ab omni devoto exercitio evacua-
re: à Sanctorum scilicet cultu,
à pia passionis meæ memoria,
à peccatorum utili recordatione
à proprii cordis custodia, & à
firmo proposito proficiendi in
virtute.

Multas malas cogitationes ingerit,

172 DE IMITATIONE

gerit, ut tænum tibi faciat & horrorem ut ab oratione revo-
cet, & sacra lectione.

Displicet sibi humilis confes-
sio, & (si posset) à Communiq-
ne cessare faceret.

Non credas ei, neque cures il-
lum, licet sæpius tibi deceptio-
nis tetenderit laqueos.

Sibi imputa, cum mala infe-
rit & immunda. Dicitō illi :

Vade immunde spiritus, eru-
besce miser, valde immundus es
tu, qui talia infers auribus meis.

Discede à me seductor pessime,
non habebis in me partem ullam
sed Iesus mecum erit, tanquam
bellator fortis, & tu stabis con-
fusus.

Malo mori, & omnem pœnam
subire, quàm tibi consentire.

Tace & obmutesce, non audi-
am te amplius, licet plures mi-
hi moliris molestias. Dominus
illu-

illuminatio mea & salus mea, quem timebo?

Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum. Dominus adiutor meus & redemptor meus.

5. Certa tanquam miles bonus: & si interdum ex fragilitate corruis, resume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori gratia mea: & multum præcave à vana complacentia & superbia.

Propter hoc multi in errorem ducuntur, & in cæcitatem pænè incurabilem quandoque labuntur.

Sit tibi in cautelam & perpetuam humilitatem, ruina hæc superbiorum de se stultè præsumptum.

CAP.

CAP. VII.

De occultanda gratia sub humilitatis custodia.

I. D. **F**ili, utilius est tibi & securius, devotionis gratiam abscondere, nec in altum te efferre, nec multum inde loqui, neque multum ponderare: sed magis temetipsum despicerre, & tanquam indigno datam timere.

Non est huic affectioni tenacius inhærendum, quæ citius potest mutari in contrarium.

Cogita in gratia, quam, miser & inops esse soles sine gratia.

Nec est in eo tantum spiritualis vitæ profectus, cum consolationis habueris gratiam: sed cum humiliter, & abnegatè, patienterque tuleris ejus subtractionem: ita, quòd tunc ab orationis studio non torpeas, nec reliqua

reliqua opera tua ex usu facienda, omnino dilabi permittas.

Sed sicut melius potueris & intellexeris, libenter quod in te est, facias : nec propter ariditatem, seu anxietatem mentis, quam sentis, te totaliter negligas.

2. Multi enim sunt, qui cum non bene eis successerit statim impatientes fiunt aut desides.

Non enim semper est in potestate hominis via ejus, sed Dei est dare, & consolari, quando vult, & quantum vult, & cui vult, sicut sibi placuerit, & non amplius.

Quidam incauti, propter devotionis gratiam, seipso destruxerunt : quia plus agere voluerunt quam potuerunt, non pensantes suæ parvitatæ mensuram, sed magis cordis affectum sequentes quam rationis judicium.

Et quia majora præsumserunt,

176 DE IMITATIONE

runt, quàm Deo placitum fuit,
idecirco gratiam citò perdide-
runt.

Facti sunt inopes & viles reli-
cti, qui incælum posuerunt nidū
sibi ut humiliati & depaupera-
ti, discant non in alis suis volare,
sed sub pennis meis sperare.

Qui adhuc novi sunt & impe-
riti in via Domini, nisi consilio
discretorum se regant, faciliter
decipi possunt & elidi.

3. Quod si suum sentire ma-
gis sequi, quàm aliis exercitatis
credere volunt, erit eis periculo-
sus exitus, si tamen retrahi à pro-
prio conceptu voluerint.

Rarò sibi ipsis sapientes, ab a-
liis regi humiliter patiuntur.

Melius est, sapere modicum
cum humilitate, & parva intel-
ligentia, quàm magni scientia-
rum thesauri cum vana compla-
centia.

Meli-

Melius est tibi minus habere,
quàm multum unde posses su-
perbire.

Non satis discretè agit, qui se
totum lætitiæ tradit, obliviscens
pristinæ inopiæ suæ, & casti ti-
moris Domini, qui timet grati-
am oblatam amittere.

Nec etiam satis virtuosè sapit,
qui tempore adversitatis & cu-
jusque gravitatis, nimis despera-
tè se gerit, & minùs fidenter de
me, quàm oportet, recogitat ac
sentit.

4. Qui tempore pacis nimis
securus esse voluerit, sæpe tem-
pore belli nimis dejectus & for-
midolosus reperietur.

Si scires semper humilis & mo-
dicus in te permanere, nec non
spiritum tuum bene moderari
& regere, non incideres tam ci-
to in periculum & offensam.

Consilium bonum est, ut fer-
voris

voris spiritu concepto, mediteris quid futurum sit abscedente lumine.

Quod dum contigerit, recogita, & denuò lucem posse reverti; quàm ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus subtraxi.

5. Utilior est sæpe talis probatio, quàm si semper prosperè pro tua haberes voluntate.

Nam merita non sunt ex hoc existimanda, si quis plures visiones aut consolationes habeat: vel si peritus sit in Scripturis, aut in altiori ponatur gradu:

Sed si vera fuerit humilitate fundatus, & divina charitate repletus, si Dei honorem purè & integrè semper quærat: si seipsum nihil reputet, & in veritate despiciat, atque ab aliis etiam despici & humiliari magis gaudeat, quàm honorari.

CAP.

CAP. VHI.

De vili æstimatione sui ipsius, in oculis Dei.

L. S. **L**oquar ad Dominum meum,
cum sim pulvis & cinis?

Si me amplius reputa vero, ecce
tu stas contra me: & dicunt te-
stimonium verum iniquitates
meæ, nec possum contradicere.

Si autem me vilificauero, &
ad nihilum redegero, & ab omni
propria reputatione defecero,
tunc (sicut sum) pulverizave-
ro, erit mihi propitia gratia tua,
& vicina cordi meo lux tua: &
omnis æstimatio, quantulacum-
ue minima, in valle nihili sta-
tus meæ submergetur, & peribit
in æternum.

Ibi ostendes me mihi, quid sum
quid fui, & quò deveni: quia ni-
hil sum, & nescivi.

Si mihi ipsi relinquer, ecce
M nihil,

nihil, & tota infirmitas: si autem subito me respexeris, statim ro-
tis efficior & novo repleor gau-
dio.

Et mirum valde, quod sic re-
pente sublevor, & tam benignè
à te, complector, qui proprio
pondere semper ad ima feror.

2. Facit hoc amor tuus, gra-
tis præveniens me, in tam mul-
tis subveniens necessitatibus, à
gravibus quoque custodiens me
periculis, & ab innumeris (ut
verè dicam) eripiens malis.

Me siquidem malè amando,
me perdidisti; & te solum quæren-
do, & purè amando, me & te pa-
riter inveni, atque ex amore pro-
fundius ad nihilum me redegi.

Quia tu, ô dulcissime, facis me-
cum supra meritum: omne, &
supra id quàm audeo sperare vel
rogare.

3. Benedictus sis Deus meus:
quia

quia licet ego omnibus bonis
 sum indignus, tua tamen nobili-
 tas & infinita bonitas nunquam
 cessat benefacere etiam ingratis,
 & longè à te averfis.

Converte nos ad te, ut simus
 grati: humiles, & devoti: quia
 salus nostra tu es, virtus, & for-
 titudo nostra.

CAP. IX.

*Quod omnia ad Deum, sicut ad finem
 ultimum, sunt referenda.*

A. D. **F**ili, ego debeo esse finis
 tuus supremus & ulti-
 matus, si verè desideras esse bea-
 tus.

Ex hac intentione purificabi-
 tur affectus tuus, sæpius ad se-
 ipsum & ad creaturas malè in-
 curvatus!

Nam si te ipsum in aliquo quæ-
 ris, statim in te deficis & arescis.

Omnia ergo ad me principa-
 liter

liter referas, quia ego sum qui omnia dedi.

Sic singula considera, sicut ex summo bono manantia: & ideo ad me, tanquam ad suam originem cuncta sunt reducenda.

2. Ex me pusillus & magnus, pauper & dives, tanquam ex fonte vivo, aquam vivam hauriunt: & qui mihi spontè & liberè deserviunt gratiam pro gratia accipient.

Qui autem extra me voluerit gloriari, vel in aliquo privato bono delectari, non stabilietur in vero gaudio, neque in corde suo dilatabitur, sed multipliciter impedietur & angustiabitur.

Nihil ergo tibi de bono adscribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas: sed totum da Deo, sine quo nihil habet homo.

Ego totum dedi, ego totum te habere volo: & cum magna
distis

distinctione gratiarum actiones
requiro.

3. Hæc est veritas, qua fugatur gloriæ vanitas.

Et si intraverit cælestis gratia & vera charitas, non erit aliqua invidia, nec contractio cordis, neque privatus amor occupabit,

Vincit enim omnia divina charitas, & dilatat omnes animæ vires.

Si recte sapias, in me solo gaudebis, in me solo sperabis; quia *nemo bonus, nisi solus Deus.* qui est super omnia laudandus, & in omnibus benedicendus.

C A P. X.

*Quod spretò mundò, dulce est servire
D E O.*

I. S. **N**unc iterum loquar?
Domine, & non silebo;
dicam in auribus Dei mei, & Regis mei qui est in excelso.

M 3 O quam

*O quam magna multitudo dulcedinis tue Domine, quam abscondisti timentibus te ! Sed quid es amanti-
bus ? quid toto corde tibi servi-
entibus ?*

Verè ineffabilis dulcedo con-
templationis tuæ, quàm largiris
amantibus te.

In hoc maximè ostendisti mi-
hi dulcedinem charitatis tuæ,
quia cum non essem, fecisti me:
& cum errarem longè à te, redu-
xisti me, ut servirem tibi: & præ-
cepisti ut diligam te.

2. O fons amoris perpetui,
quid dicam de te.

Quomodo potero tui obli-
visci, qui mei dignatus es recorda-
ri, etiam postquam contabui &
perii ?

Fecisti, ultra omnem spem,
misericordiam cum servo tuo :
& ultra omne meritum, gratiam
& amicitiam exhibuisti.

Quid

Quid retribuā tibi pro gratia ista? Non enim omnibus datum est, ut omnibus abdicatis, sæculo renuntient, & monasticam vitam assumant.

Numquid magnum est, ut tibi serviam, cui omnis creatura servire tenetur?

Non magnum mihi videri debet servire tibi: sed hoc potius magnum mihi & mirandum apparet, quod tam pauperem & indignum dignaris in servum recipere, & dilectis tuis adunare.

3. Ecce omnia tua sunt, quæ habeo, & unde tibi servio.

Verumtamen viceversa, tu magis mihi servis, quàm ego tibi.

Ecce, cælum & terra, quæ in ministeriū hominis creāsti præsto sunt, & faciunt quotidie quæcunque mandāsti.

Et hoc parū est, quin etiam Angelos in ministerium hominis ordināsti, Tran-

Transcendit autem hæc omnia,
quia tu ipse homini servire di-
gnatus es, & teipsum daturum ei
promissisti

4. Quid dabo pro' omnibus
istis manibus bonis? Utinam pos-
sem tibi servire cunctis diebus
vitæ meæ!

Utinam vel uno die dignum
servitium exhibere sufficerem!

Verè tu es dignus omni servi-
tio, omni honore, & laude æter-
na.

Vere Dominus meus es, & ego
pauper servus tuus, qui totis vi-
ribus teneor tibi servire, nec
unquam in laudibus tuis debeo
fastidire.

Sic volo, sic desidero: & quid-
quid mihi deest, tu digneris sup-
plere.

5. Magnus honor, magna glo-
ria, tibi servire, & omnia pro-
pter te contemnere.

Habe.

nia,
di-
n ei
Habebunt enim gratiam ma-
gnam, qui spontè se subjecerint
tuæ sanctissimæ servituti.

bus
pos-
bus
Invenient suavissimam Spiri-
tûs sancti consolationem, qui
pro amore tuo omnem carna-
lem abjecerint delectationem.

um
em!
vi-
ter-
Consequentur magnam men-
tis libertatem, qui arctam pro
nomine tuo ingrediuntur viam
& omnem mundanam neglexe-
runt curam.

ego
vi-
nec
beo
7. O grata & jucunda Dei ser-
vitus, & qua homo veraciter ef-
ficatur liber & sanctus.

id-
ap-
O sacer status religiosi famu-
latus, qui hominem Angelis red-
dit æqualem, Deo placabilem,
dæmonibus terribilem, & cun-
ctis fidelibus commendabilem!

lo-
ro-
be.
O amplectendum, & semper
optandum servitium, quô sum-
mum promeretur bonum, & gau-
dium acquiritur sine fine mansu-
rum! CAP.

CAP. XI.

*Quod desideria cordis examinanda
sunt & moderanda.*

I. D. **F**illi, oportet te adhuc
multa addiscere, quæ
necdum bene didicisti.

S. Quæ sunt hæc, Domine?

D. Ut desiderium tuum po-
nas totaliter secundum benepla-
citum meum: & tui ipsius ama-
tor non sis, sed meæ voluntatis
cupidus æmulator.

Desideria te sæpe accendunt,
& vehementer impellunt: sed
confidera, an non propter tuum
commodum magis movearis.

Si ego sum in causa, bene con-
tentus eris, quomodocunque or-
dinavero: si autem de proprio
quæsitu aliquid latet, ecce hoc
est quod te impedit & gravat.

2. Cave ergo, ne nimium in-
artaris super desiderio præcon-
cepto.

cepto, me non consulto: ne forte
postea pæniteat, aut displiceat,
quod primò placuit, & quasi pro
meliore zelâsti.

Non enim omnis affectio, quæ
videtur bona, statim est sequen-
da: sed neque omnis contraria
affectio ad primum fugienda.

Expediit interdum refrænatio-
ne uti etiam in bonis studiis &
desideriis: ne per importunita-
tem, mentis distractionem incur-
ras: ne aliis per indisciplina-
tionem scandalum generes: vel e-
tiam per resistantiam aliorum,
subitò turberis & corruas.

3. Interdum verò oportet vio-
lencia uti, & viriliter appetitui
sensitivo contraire, nec adver-
tere quid velit caro, & quid non
velit: sed hoc magis satagere, ut
subjecta sit etiam nolens spiri-
tui.

Et

Et tamdiu castigari debet, 8
 cogi servituti subesse, donec pa-
 rata sit ad omnia, paucisque con-
 tentari discat, & simplicibus de-
 lectari, nec contra aliquod in-
 conveniens musitare.

C A P. XII.

*De informatione patientie, & lucta-
 mine adversus concupiscentias.*

I. S. **D**omine Deus, ut video
 patientia est mihi val-
 de necessaria, multa enim in hac
 vita accidunt contraria.

Nam qualitercumque ordina-
 vero de pace mea, non potest esse
 sine bello & dolore vita mea.

D. Ita est, fili. Sed volo te non
 talem quærere pacem, quæ ten-
 tationibus careat, aut contraria
 non sentiat.

Sed tunc etiam æstimare te
 pacem invenisse, cum fueris va-
 riis

et, & in multis tribulationibus exercitatus,
 & in multis contrarietatibus pro-
 bat. con-

2. Si dixeris, te non posse
 multa pati, quomodo tunc susti-
 nebis ignem purgatorii?

De duobus malis, minus est
 semper eligendum.

Ut ergo æterna futura suppli-
 cia possis evadere, mala præsen-
 tia studeas pro Deo æquanimi-
 ter tolerare.

An putas, quòd homines secu-
 li hujus nihil vel parùm patian-
 tur? Nec hoc invenies etiam si
 delicatissimos quæsieris.

S. Sed habent multas delecta-
 tiones, & proprias sequuntur vo-
 luntates: ideoque parum pon-
 derant suas tribulationes.

3. D. Esto, ita sit, ut habeant
 quidquid voluerint: sed quam-
 diu putas, durabit?

Ecce, quemadmodum fumus
 N def.

deficient abundantes in seculo, & nulla erit recordatio præteritorum gaudiorum.

Sed & cum adhuc vivunt, non sine amaritudine, & tædio ac timore, in eis quiescunt.

Ex eadem namque re, unde sibi delectationem concipiunt, inde doloris pœnam frequentes recipiunt. Justè illis fit; ut, quia inordinate delectationes quærunt, & sequuntur, non sine confusione & amaritudine eas explant.

4. O quam breves, quàm falsæ, quàm inordinatæ & turpes omnes sunt?

Verum tamen, præ ebrietate & cæcitæ non intelligunt: sed velut muta animalia, propter modicum corruptibilis vitæ delectamentum, mortem animæ incurrunt.

Tu ergo fili, post concupiscentias

huas non eas, & à voluntate tua a-
vertere. (Eccl. 18.) Delectare in
Domino, & dabit tibi petitiones cordis
tui. (Psal. 36.)

5. Etenim si veraciter vis de-
lectari, & abundantius à me con-
solari : ecce in contemptu omni-
um mundanorum, & in abscis-
sione omnium infirmarum dele-
tationum, erit benedictio tua,
& copiosa tibi reddetur conso-
latio.

Et quantò te plus ab omni crea-
turarum solatio subtraxeris, tan-
tò in me suaviores & potentio-
res consolationes invenies.

Sed primo, non sine quadam
tristitia & labore certaminis, ad
has pertinges.

Obstet inolita consuetudo,
sed in meliori consuetudine devin-
cetur.

Remurmurabit caro : sed fer-
vore spiritus frenabitur.

N. 2. In-

Instigabit & exacerbabit Te
 serpens antiquus, sed oratione
 fugabitur: insuper & labore uti-
 li aditus ei magnus obstruetur;

CAP. XIII.

*De obedientia humilis subditi, ad e-
 xemplum IESU Christi.*

I. D. **F**ili, qui se subtrahere ni-
 titur ab obedientia, ipse
 se subtrahit à gratia: & qui quæ-
 rit habere privata, amittit com-
 munia.

Qui non libenter & spontè suo
 superiori se subdit, signum est
 quòd caro sua necdum perfectè
 sibi obedit, sed sæpè recalcitrat
 & remurmurat.

Disce ergo celeriter superiori
 tuo te submittere, si carnem pro-
 priam optas subjugare.

Citius namque exterior vin-
 citur inimicus, si interior homo
 non fuerit devastatus.

CHRISTI LIB. III. 195

Non est molestior & pejor animæ hostis, quàm tu ipse tibi, non bene concordans spiritui.

Oportet omnino verum te asserere tui ipsius contemptum, si vis prævalere adversus carnem & sanguinem.

Quia adhuc nimis inordinate te diligis, ideo plene te resignare aliorum voluntati trepidas.

2. Sed quid magnum, si tu, qui pulvis & nihil, propter Deum te homini subdis: quando ego omnipotens & altissimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter subjeci?

Factus sum omnium humillimus & infimus, ut tuam superbiam mea humilitate vincerem.

Disce optemperare pulvis. Disce te humiliare terra & limus, & sub omnium pedibus incurvare.

Disce

296 DE IMITATIONE

Disce voluntates tuas frangere, & ad omnem subjectionem te dare.

3. Exardesce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere: sed ita subiectum & parvulum te exhibe, ut omnes super te ambulare possint, & sicut lutum platearum conculcare. Quid habes homo inanis conqueri?

Quid sordide peccator potes contradicere exprobrantibus tibi, qui toties Deum offendisti, & infernum multoties meruisti?

Sed pepercit tibi oculus meus, quia pretiosa fuit anima tua in conspectu meo: ut cognosceres dilectionem meam, & gratus semper beneficiis meis existeres.

Et ut ad veram subjectionem & humilitatem te jugiter dares, patienterque proprium contemptum ferres.

CAP.

CAP. XIV.

*De occultis Dei judiciis considerandis,
ne extollamur in bonis.*

I. S. **I**ntonas super me judicia
tua Domine, & timore ac
tremore cōcutis omnia ossa mea,
& expavescit anima mea valde.
Sto attonitus, & considero;
quia cæli non sunt mundi in cō-
spectu tuo.

Si in Angelis reperisti praviti-
tatem, nec tamen pepercisti, quid
fiet de me?

Ceciderunt stellæ de cælo, &
ego pulvis quid præsumo?

Quorum opera videbantur
laudabilia, ceciderunt ad infima:
& qui comedebant panem An-
gelorum, vidi filiquis delectari
porcorum.

2. Nulla est ergo sanctitas, si
manum tuam Domine subtra-
has.

N₄ Nul.

198 DE IMITATIONE

Nulla prodest sapientia, si gubernare desistas.

Nulla juvat fortitudo, si conservare desinas.

Nulla secura castitas, si eam non protegas.

Nulla propria prodest custodia, si non ad sit tua sacra vigilantia.

Nam relictī, mergimur & perimus: visitati verò, erigimur & vivimus.

Instabiles quippe sumus, sed per te confirmamur: tepescimus, sed à te accendimur.

3. O quam humiliter & abjectè mihi de meipso sentiendum est! quam nihili pendendum, si quid boni videar habere!

O quam profundè submittere me debeo sub abyssalibus iudiciis tuis Domine: ubi nihil aliud me esse invenio, quàm nihil & nihil!

O pon-

CHRISTI LIB. III. 199

O pondus immensum! ô pelagus intransnatabile: ubi nihil de me reperio, quàm in toto nihil!

Ubi est ergo latebra gloriæ? ubi confidentia de virtute concepta?

Absorpta est omnis gloriatio vana, in profunditate iudiciorum tuorum super me.

4. Quid est omnis caro in conspectu tuo?

Numquid gloriabitur lutum contra formantem se? Isa. 29.

Quomodo potest erigi vaniloquio, cujus cor in veritate subiectum est Deo?

Non eum totus mundus erigit, quem veritas sibi subiecit: nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam spem suam in Deo firmavit.

Nam & ipsi, qui loquuntur, ecce omnes nihil: deficient enim

N 5 nim

200 DE IMITATIONE

nam cum sonitu verborum: *Veritas autem Domini manet in aeternum. Psal. 126.*

CAP. XY.

Qualiter standum sit ac dicendum in omni re desiderabili.

I. D. **F**ili, sic dicas in omni re: Domine, si tibi placitum fuerit, fiat hoc ita.

Domine, si fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo.

Domine, si mihi videris expedire, & utile esse probaveris, tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum.

Sed si mihi nocivum fore cognoveris, nec animæ meæ saluti prodesse, aufer à me tale desiderium.

Non enim omne desiderium est à Spiritu sancto, etiamsi homini videatur rectum & bonum.

Difficile est pro vero judicare,

re, utrum spiritus bonus, an alienus te impellat ad desiderandum hoc vel illud: an etiam ex proprio movearis spiritu.

Multi in fine sunt decepti, qui primo bono spiritu videbantur inducti.

e. Igitur semper cum timore Dei, & cordis humilitate desiderandum est & petendum, quid quid desiderabile menti occurrit maximeque cū propria resignatione, mihi totum committendum est, atque dicendum.

Domine, tu scis qualiter melius est: fiat hoc illud, sicut volueris.

Da quod vis, & quantum vis, & quando vis.

Fac mecum, sicut scis, & sicut tibi magis placuerit, & major honor tuus fuerit.

Pone me ubi vis, & liberè age mecum in omnibus.

202 DE IMITATIONE

In manu tua sum, gyra & re-
versa me per circuitum.

En servus tuus ego, paratus
ad omnia: quoniam non deside-
ro mihi vivere, sed tibi: uti-
nam dignè & perfectè.

3. Concede mihi benignissime
Iesu gratiam tuam: ut mecum
sit, & mecum laboret, mecumq;
usque in finem perseveret.

Da mihi hoc semper desidera-
re & velle, quod tibi magis ac-
ceptum est, & charius placet.

Tua voluntas mea sit, & mea
voluntas tuam semper sequatur,
& optime ei concordet.

Sit mihi unum velle & nolle
tecum nec aliud posse, velle aut
nolle, nisi quod tu vis & nolis.

4. Da mihi omnibus mori,
quæ in mundo sunt: & propter
te amare contemni, & nesciri in
hoc seculo.

Da mihi super omnia deside-
rata

rata in te requiescere, & cor meum in te pacificare.

Tu vera pax cordis, tu sola requies; extra te dura sunt omnia & inquieta. In hac pace in idipsum, hoc est, in te uno summo æterno bono, *dormiam & requiescam. Amen.*

C A P. XVI.

Quod verum solatium in solo Deo est querendum.

I. Quidquid desiderare possum, vel cogitare ad solatium meum, non hic expecto, sed in posterum.

Quod si omnia solatia mundi solus haberem, & omnibus deliciis frui possem, certum est, quòd diu durare non possent.

Unde non poteris anima mea plenè consolari, nec perfecte recreari; nisi in Deo consolatore pauperum, ac susceptore humilium.

Expe-

204 DE IMITATIONE

Expecta medicum anima mea,
expecta divinum promissum. &
habebis abundantiam omnium
bonorum in cælo.

Si nimis inordinatè ista appetis præsentia, perdes æterna & cœlestia.

Sint temporalia in usu, æterna in desiderio.

Non potes aliquo bono temporali satiari, quia ad hæc fruenda non es creata.

2. Etiam si omnia creata bona haberes, non posses esse felix & beata: sed in Deo, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua & felicitas consistit.

Non qualis videtur & laudatur à stultis mundi amatoribus: sed qualem expectant boni Christi fideles, & prægustant interdum spirituales ac mundi corde, quorum conversatio est in cælis.

Va

CHRISTI LIB. III. 209

Vanum est & breve omne humanum solatium.

Beatum & verum solatium, quod intus à veritate percipitur.

Devotus homo ubique secum fert consolatorem suum Jesum, & dicit ad eum: Adesto mihi Domine Jesu, in omni loco & tempore.

Hæc mihi sit consolatio, libenter velle carere omni humano solatio.

Et si tua defuerit consolatio, sit mihi tua voluntas & justa probatio pro summo solatio.

Non enim in perpetuum irascèris, neque in æternum comminaberis.

C A P. XVII.

Quod omnis sollicitudo in Deo statim
enda sit.

I. D. **F**lli, sine me tecum agere, quod volo: ego scio quid expedit tibi. **To**

306 DE IMITATIONE

Tu cogitas, sicut homo, tu sentis in multis, sicut humanus suadet affectus,

S. Domine, verum est quod dicis. Major est sollicitudo tua pro me, quam omnis cura, quam ego gerere possum pro me.

Nimis enim casualiter stat, qui non projicit omnem sollicitudinem suam in te.

Domine dummodo voluntas mea recta & firma ad te permaneat, fac de me, quidquid tibi placuerit.

Non enim potest esse nisi bonum, quidquid de me feceris.

2. Si me vis esse in tenebris, sis benedictus: & si me vis esse in luce, sis iterum benedictus. Si me dignaris consolari, sis benedictus: & si me vis tribulari, sis æque semper benedictus.

D. Fili, sic oportet te stare, si mecum desideras ambulare,

Ita

Ita promptus esse debes ad patiendum, sicut ad gaudendum.

Ita libenter debes esse inops & pauper, sicut plenus & dives.

2. S. Domine, libenter patiar pro te, quidquid volueris venire super me,

Indifferenter volo de manu tua bonum & malum, dulce & amarum, lætum contingentibus gratias agere.

Custodi me ab omni peccato, & non timebo mortem nec infernum.

Dummodo in æternum me non projicias, nec deleas de libro vitæ; non mihi nocebit, quid quid venerit tribulationis super me.

C A P XVIII.

Quod temporales miserie, exemplo Christi, æquanimiter sunt ferende.

I. D. **F**ILI, ego descendi de celo pro tua salute: suscepisti

208 DE IMITATIONE

sepi tuas miseras, non necessitate, sed charitate trahente: ut patientiam disceres, & temporales miseras non indignanter ferres:

Nam ab hora ortus mei, usque ad exitum in cruce, non defuit mihi tolerantia doloris.

Defectum rerum temporalium magnum habui: multas querimonias de me frequenter audiui: confusiones & opprobria benignè sustinui: pro beneficiis ingratitudinem recepi, pro miraculis blasphemias, pro doctrina reprehensiones.

2. S. Domine, quia tu patiens fuisti in vita tua, in hoc maxime implendo praeceptum Patris tui; dignum est, ut ego misellus peccator, secundum voluntatem tuam patienter me sustineam: & donec ipse volueris, onus corruptibilis vitae, pro salute mea portem.

Nam

CHRISTI LIB. III. 209

Nam etsi onerosa sentitur præsens vita, facta est tamen jam per gratiam tuam valde meritoria: atque exemplo tuo, & Sanctorum tuorum vestigiis infirmis tolerabilior & clarior.

Sed & multo magis consolatoria, quam olim in lege veteri fuerit, cum porta cæli clausa persisteret: & obscurior etiam via ad cælum videbatur, quando tam pauci regnum cælorum quærere curabant.

Sed neque qui tunc iusti erant & salvandi, ante passionem tuam, & sacræ mortis debitum, cælesti regnum poterant introire.

3. O quantas tibi gratias tenor referre: quod viam rectam & bonam dignatus es mihi, & cunctis fidelibus, ad æternum regnum tuum ostendere?

Nam vita tua, via nostra: & per sanctam patientiam ambulamus

210 DE IMITATIONE

lamus ad te, qui es corona nostra.

Nisi tu nos præcessisses & docuisses, quis sequi curaret?

Heu, quanti longe retroque manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent!

Ecce, adhuc tepescimus, auditis tot signis tuis & doctrinis: quid fieret, si tantum lumen ad sequendum te non haberemus?

CAP. XIX.

De tolerantia injuriarum, & quis verus patiens probetur.

I. D. Quid est quod loqueris fili? Cessa conqueri, considerata mea, & aliorum Sanctorum passione.

Nondum usque ad sanguinem restitisti.

Parum est quod tu pateris, in comparatione eorum qui tam multa passisunt, tam fortiter tentati,

tati, tam graviter tribulati, tam multipliciter probati & exercitati.

Oportet te igitur aliorum graviora ad mentem reducere, ut levius feras tua minima.

Et si tibi minima non videtur, vide ne & hoc tua faciat impatientia.

Sive tamen parva sive magna sint, stude cuncta patientet sufferre.

2. Quanto melius ad patientem te disponis, tanto sapientius agis, & amplius promereris: feres quoque levius animo & usu ad hoc non segniter paratis.

Nec dicas: Non valeo hæc ab homine talia pati, nec huiusmodi mihi patienda sunt: grave enim intulit damnum, & improperat mihi, quæ nunquam cogitaveram: sed ab alio libenter patiar, & sicut patienda videro.

Inf-

Inspiciens est talis cogitatio, quæ virtutem patientiæ non considerat, nec à quo coronanda erit, sed magis personas, & offensas sibi illatas perpendit.

3. Non est verus patiens, qui pati vult, nisi quantum sibi visum fuerit, & à quo sibi placuerit.

Verus autem patiens non attendit à quo homine, utrum à Prælato suo, an ab aliquo æquali, aut inferiori: utrum à bono & sancto viro, vel à perverso & indigno exerceatur.

Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcumque & quotiescunque ei aliquid adversi acciderit, totum hoc de manu Dei gratanter accipit, & ingens lucrum reputat.

Quia nil apud Deum, quantumlibet parvum, pro Deo tamen passum, poterit sine merito transire.

quillo

4. Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam.

Sine certamine, non potes venire ad patientiæ coronam.

Si pati non vis, recusas coronari.

Si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter.

Sine labore, non tenditur ad requiem: nec sine pugna, pervenitur ad victoriam.

S. Fiat Domine mihi possibile per gratiam, quod mihi impossibile videtur per naturam.

Tu scis, quod modicum possum pati, & quod cito dejicior, levi exurgente adversitate.

Efficiatur mihi quælibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis & optabilis: nam pati & vexari pro te valde salubre est animæ meæ.

214 DE IMITATIONE
CAP. XX.

*De confessione propria infirmitatis, &
hujus vite miseriis.*

I. S. Confitebor adversum me
injustitiam meam : con-
fitebor tibi Domine infirmitatē
meam.

Sæpe parva res est , quæ me
dejicit & contristat.

Propono me fortiter acturum:
sed cum modica tentatio vene-
rit, magna mihi angustia fit.

Valde vilis quandoque res est,
unde gravis tentatio provenit.

Et dum puto me aliquantulū,
tutum, cum non sentio, invenio
me nonnunquam pæne devictū
ex levi flatu.

2. Vide ergo Domine humili-
tatem meam, & fragilitatem tibi
undique notam.

Miserere, & eripe me de luto,
ut non infigar, ne permaneam
dejectus usquequaque.

Hoc

Hoc est, quod me frequenter
reverberat, & coram te confun-
dit; quod tam labilis sum, & in-
firmus ad resistendum passioni-
bus.

Et si non omnino ad consensio-
nem, tamen mihi etiam molesta
& gravis est earum infectatio, &
tædet valdè sic quotidie vivere
in lite,

Ex hinc nota mihi fit infirmi-
tas mea: quia multo facilius ir-
ruunt abominandæ semper phan-
tasæ, quam discedunt.

3. Utinam, fortissime DEUS
Israël, zelator animarum fide-
lium, respicias servi tui laborem
& dolorem, assistasque illi in o-
mnibus, ad quæcunque perre-
xerit.

Robora me cælesti fortitudi-
ne, ne vetus homo, misera caro
spiritui necdum plane subacta,
prævaleat dominari: adversus
quam

quam certare oportebit, quam-
diu spiratur in hac vita miser-
rīma.

Heu qualis est hæc vita, ubi
non desunt tribulationes & mi-
seriæ: ubi plena laqueis & ho-
stibus sunt omnia?

Nam una tribulatione seu ten-
tatione recedente, alia accedit:
sed & priore adhuc durante con-
flictu, alii plures superveniūt, &
insperatè

4. Et quomodo potest amari
vita, tantas habens amaritudi-
nes, tot subjecta calamitatibus &
miseriis?

Quomodo etiam dicitur vita,
tot generans mortes & pestes?

Et tamen amatur, & delectari
in ea à multis quæritur.

Reprehenditur frequenter
mundus, quòd fallax sit & vanus
nec tamen facilè relinquitur,
quia concupiscentiæ carnis do-
minantur. Sed

Sed alia trahunt ad amandum,
alia ad contemnendum.

Trahunt ad amorem mundi,
desiderium carnis, desiderium o-
culorum, & superbia vitæ : sed
pænæ ac miseriæ justè sequentes
ea, odium mundi pariunt & tæ-
dium.

2. Sed vincit (proh dolor)
delectatio prava mentem mundo
deditam, & esse sub sensibus de-
licias reputat : quia Dei suavita-
tem, & internam virtutis amœ-
nitatem, nec vidit, nec gustavit.

Qui autem mundum perfecte
contemnunt, & Deo vivere sub
sancta disciplina student, isti di-
vinam dulcedinem veris abre-
nuntiatoribus promissam non
ignorant; & quàm graviter mun-
dus errat, & variè fallitur, cla-
rius vident.

C A P. XXI.

Quod in Deo super omnia bona & dona requiescendum est.

I. S. **S**UPER omnia, & in omnibus, requiesces anima mea in Domino semper, quia ipse Sanctorum æterna requies

Damihī, dulcissime & amantissime Jesu, in te super omnem creaturam requiescere; super omnem salutem & pulchritudinem; super omnem gloriam & honorem; super omnem potentiam & dignitatem; super omnē scientiam & subtilitatem: super omnes divitias & artes; super omnem lætitiā & exultationē; super omnem famam & laudem; super omnem suavitatem & consolationem; super omnem spem & promissionem; super omne meritum & desiderium.

Super omnia dona & munera,
quæ

quæ potes dare & infundere: super omne gaudium & jubilati-
onem, quam potest mens capere &
sentire.

Denique super Angelos & Ar-
changelos, & super omnem exer-
citum cæli: super omnia visibi-
lia, & super omne quod tu Deus
meus non es.

2. Quia tu Domine Deus su-
per omnia optimus: tu solus al-
tissimus: tu solus potentissimus:
tu solus sufficientissimus & ple-
nissimus, & solus suavissimus &
solatiofissimus.

Tu solus pulcherrimus & a-
mantissimus: tu solus nobilissi-
mus, & gloriosissimus super o-
mnia in quo cuncta bona simul
& perfecte sunt, & semper fue-
runt, & erunt.

Atque ideo minus est & insuf-
ficiens, quidquid præter te ipsum
mihi donas, aut de teipso reve-

las, vel promittis: te non viso,
nec plenè adepto.

Quoniam quidem non potest
cor meum veraciter requiescere,
nec totaliter contentari, nisi in
te requiescat, & omnia dona om-
nemque creaturam transcen-
dat.

3. O mi dilectissime sponse
Iesu Chryste, ~~amator~~ purissime,
dominator universæ creaturæ:
quis mihi det pennas veræ liber-
tatis, ad volandum & pausandum
in te? *Paripiam*

O quando ad plenum dabitur
mihi vacare & videre, quam sua-
vis es Domine Deus meus.

Quando ad plenum me recol-
ligam in te, ut præ amore tuo
non sentiam me: sed te solum,
supra omnem sensum & modum,
in modo non omnibus noto?

Nunc autem frequenter gemo,
& infelicitatem meam cum do-
lore porto. Quia

Quia multa mala in hac valle miseriarū occurrunt, quæ me sæpius conturbant, contristant, & obnubilant: sæpius impediunt, alliciunt, & implicant, ne liberum habeam accessum ad te, & ne jucundis fruam amplexibus; præsto semper beatis spiritibus.

Moveat te suspirium meum, & desolatio multiplex in terra.

4. O Jesu splendor æternæ gloriæ, solamen peregrinantis animæ: apud te est os meum sine voce, & silentium meum loquitur tibi.

Usquequo tardat venire Dominus meus?

Veniat ad me pauperculum suum, & lætum faciat. Mittat manum suam, & miserum eripiat de omni angustia.

Veni, veni: quia sine te, nulla erit læta dies aut hora, quia tu læti-

lætitia mea: & sine te, vacua est
mensa mea,

Miser sum, & quodammodo
incarceratus, & compedibus gra-
vatus: donec luce præsentiæ
tuæ me reficias, ac libertati do-
nes, vultumque amicabilem de-
monstres.

5. Quærant alii pro te aliud,
quodcumque libuerit: mihi ali-
ud interim nil placet, nec place-
bit nisi tu Deus meus, spes mea,
salus æterna.

Non reticebo, nec deprecari
cessabo: donec gratia tua rever-
tatur, mihi que tu intus loquaris.

D. Ecce adsum, Ecce ego ad te
quia invocasti me. Lacrymæ
tuæ, & desiderium animæ tuæ,
humiliatio tua & contritio cor-
dis, inclinaverunt me, & addu-
xerunt ad te.

6. S. Et dixi: Domine, vocavi
te, & desideravi frui te, paratus
omnia respuere propter te.

Tu enim prior excitasti me,
ut quærerem te.

Sis ergo benedictus Domine,
qui fecisti hanc bonitatem cum
servo tuo, secundum multitudi-
nem misericordiæ tuæ.

Quid habet ultra dicere servo
tuus coram te, nisi ut humiliet
se valdè ante, te memor semper
propriæ iniquitatis & vilitatis?

Non enim est similis tui, in
cunctis mirabilibus cæli & terræ

Sunt opera tua bona valde, ju-
dicia vera, & providentia tua re-
guntur universa.

Laus ergo tibi & gloria, ô Pa-
tris Sapientia: te laudet & bene-
dicat os meum, anima mea, &
cuncta creata simul.

C A P. XXII.

*De recordatione multiplicium benefi-
ciorum Dei.*

I. S. **A** Peri Domine cor meum
in

224 DE IMITATIONE

in lege tua, & in præceptis tuis
doce me ambulare.

Da mihi intelligere voluntatem tuam, & cum magna reverentia ac diligenti consideratione, beneficia tua, tam in generali quàm in speciali memorari: ut digne tibi ex hinc valeam gratias referre.

Verum scio & confiteor, nec pro minimo puncto me posse debitas gratiarum laudes persolvere.

Minor ergo sum omnibus bonis mihi præstitis: & cum tuam nobilitatem attendo, deficit præ magnitudine spiritus meus.

2. Omnia quæ in anima habemus & corpore, & quæcumque exterius vel interius, naturaliter vel supernaturaliter possidemus, tua sunt beneficia, & te beneficium, pium, ac bonum commendant, à quo bona cuncta accepimus.

Et

Et si alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua sunt: & sine te, nec minimum potest haberi.

Ille, qui majora accepit, non potest merito suo gloriari, neque super alios extolli, minori insultare: quia ille major & melior, qui sibi minus adscribit. & in re, gratiando humilior est, atque devotior.

Et qui omnibus viliores se existimat, & indigniores se iudicat, aptior est ad percipienda majora.

3. Qui autem pauciora accepit, contristari non debet; nec indignanter ferre, neque ditiori invidere: sed te potius attendere, & tuam bonitatem maxime laudare, quod tam affluenter, tam gratis & libenter, sine personarum acceptione, tua munera largiris.

Omnia

Omnia ex te, & ideo in omnibus es laudandus.

Tu scis, quid unicuique donari expediat: & cur ille minus, & ille amplius habeat, non nostrum sed tuum est hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita.

4. Unde, Domine Deus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius & secundum homines laus & gloria apparet: ita ut considerata quis paupertate & vilitate personæ suæ, non modo gravitatem aut tristitiam vel dejectionem inde concipiat, sed potius consolationem & hilaritatem magnam: quia tu Deus pauperes & humiles, atque huic mundo despectos, tibi elegisti in familiares & domesticos.

Testes sunt ipsi Apostoli tui, quos *principes super omnem terram constituisti.* Fac.

Fuerunt tamen sine querela
conuersati in mundo, tam humi-
les & simplices, sine omni mali-
tia & dolo, ut etiam *pati contume-
lias gauderent pro nomine tuo: & quæ
mundus abhorret: ipsi ample-
cterentur affectu magno*

5. Nihil ergo amatorem tuum,
& cognitorem tuorum beneficio-
rum, ita lætificare debet, sicut
voluntas tua in eo, & beneplaci-
tum æternæ dispositionis tuæ.

De qua tantum contentari de-
bet & consolari, ut ita libenter
velit esse minimus, sicut aliquis
optaret esse maximus.

En ita pacificus & contentus
in novissimo sicut in loco primos
atque ita libenter despicabilis &
abjectus, nullius quoque nomi-
nis & famæ, cæteris honorabili-
or & major in mundo.

Nam voluntas tua & amor ho-
noris tui omnia excedere debet:

R & plus

& plus eum consolari, magisque placere, quàm omnia beneficia sibi data vel danda.

CAP. XXIII.

De quatuor magnam importantibus pacem.

I. D. **F**ili, nunc docebo te viam pacis, & veræ libertatis.

S. Fac, Domine, quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire.

D. Stude, fili, alterius potius facere voluntatem, quàm tuam.

Elige semper minus, quàm plus habere.

Quære semper inferiorem locum, & omnibus subesse.

Opta semper & ora, ut voluntas Dei integre in te fiat.

Ecce talis homo ingreditur fines pacis & quietis.

2. S. Domine, sermo tuus iste brevis multum in se continet perfectionis.

Par-

que
cia
Parvus est dictu, sed plenus
sensu, & uber in fructu.

Nam si posset à me fideliter
custodiri, non deberet tam facilis
in me turbatio oriri.

Nam quoties me impacatum
sentio & gravatum, ab hac do-
ctrina me recessisse invenio.

Sed tu, qui omnia potes, & a-
nimæ profectum semper diligis,
adauge majorem gratiam: ut
possim tuum complere sermo-
nem, & meam perficere salutem.

3. Domine Deus meus, ne elonge-
ris à me: Deus meus auxilium meum
respice.

Quoniam insurrexerunt in me
variæ cogitationes, & timores
magni, affligentes animam meam
Psalm. 70.

Quomodo pertransibo illæsus:
quomodo perfringam eas?

D. Ego, inquit, ante te ibo, &
gloriosos terræ humiliabo. A-

P a peri.

230 DE IMITATIONE

periam januas carceris, & ar-
na secretorum revelabo tibi.

S. Fac Domine, ut loqueris:
& fugiant à facie tua omnes ini-
quæ cogitationes.

Hæc spes & unica consolatio
mea, ad te omni tribulatione
confugere, tibi confidere, te ex
intimo invocare, & patienter
consolationem tuam expectare.

4. *Clarifica* me, Jesu bone, cla-
ritate interni luminis: & educ de
habitaculo cordis mei, tenebras
universas.

Cohibe evagationes multas, &
vim facientes elide tentationes.

Pugna fortiter pro me, & ex-
pugna malas bestias, concupi-
scentias dico illecebrosas: ut fiat
pax in virtute tua, & abundan-
tia laudis tuæ, resonet in aula
sancta, hoc est, in conscientia pura

Impera ventis & tempestati-
bus: dic mari, Quiesce, & Aquil-
loni

loni, Ne flaveris; & erit tranquillitas magna.

5 Emitte lucem tuam & veritatem, ut luceant super terram; quia terra sum inanis & vacua, donec illumines me.

Effunde gratiam de super: perfunde cor meum rore cælesti, ministra devotionis aquas, ad irrigandam faciem terræ, ad producendum fructum bonum & optimum.

Eleva mentem pressam mole peccatorum, & ad cælestia totum desiderium meum suspende: ut, gustata suavitate supernæ felicitatis, pigeat de terrenis cogitare.

6. Rape me, & eripe ab omni creaturarum indurabili consolatione: quia nulla res creata appetitum meum valet plenarie quietare & consolari.

Junge me tibi, inseparabili dilectionis vinculo: quoniam tu

P 2   solus

232 DE IMITATIONE
solus sufficis amanti, & absque
te frivola sunt universa.

C A P. XXIV.

*De evitatione curiosæ inquisitionis su-
per alterius vitæ.*

I. D. **F**ili, noli esse curiosus,
nec vacuas gerere sol-
licitudines.

Quid hoc vel illud ad te? tu
me sequere.

Quid enim ad te, utrum ille
sit talis vel talis, aut iste sic & sic
agit vel loquitur?

Tu non indiges respondere
pro aliis, sed pro teipso rationē
reddes. Quid ergo te implicas?

Ecce, ego omnes cognosco: &
cuncta, quæ sub sole fiunt, video:
& scio, qualiter cum unoquoque
sit, quid cogitet, quid velit, & ad
quem finem tendat ejus intentio.

Mihi igitur omnia commit-
tenda sunt; tu vero serva te in
bona

bona pace, & dimitte agitantem
agitare, quantum voluerit.

Veniet super eum, quidquid
fecerit vel dixerit, quia me fal-
lere non potest.

2. Non sit tibi curæ de magni
nominis umbra, non de multo-
rum familiaritate, nec de priva-
ta hominum dilectione.

Ista enim generant distractio-
nes, & magnas in corde obscuri-
tates.

Libenter loquerer tibi verbum
meum, & abscondita revelarem, si
adventum meum diligenter ob-
servares, & ostium cordis mihi
aperires.

Esto providus, & vigila in
orationibus & humilia te in o-
mnibus.

C A P. XXV.

*In quibus firma pax cordis, & verus
profectus consistit.*

I. D. **F**ili, ego locutus sum
P 4 *Pacem.*

234 DE IMITATIONE

Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis non quomodo mundus dat, ego do vobis.

Pacem omnes desiderant, sed quæ ad veram pacem pertinent, non omnes curant.

Pax mea cum humilibus & mansuetis corde Pax tua erit in multa patientia.

Si me audieris, & vocem meam secutus fueris, poteris multa pace frui.

S. Quid igitur faciam?

D. In omni re attende tibi, quid facias, & quid dicas: & omnem intentionem tuam ad hoc dirige, ut mihi soli placeas, & extra me nihil cupias vel quæras.

Sed & de aliorum dictis vel factis nil temere iudices; nec cum rebus, tibi, non commissis, te implices; & poterit fieri, ut parum vel raro turberis.

2. Nun-

2. Nunquam autem sentire aliquam turbationem, aliquam pati cordis vel corporis molestiam, non est præsentis temporis, sed status æternæ quietis.

Non ergo æstimes te veram pacem invenisse, si nullam senseris gravitatem: nec tunc totum esse bonum, si neminem pateris adversarium: nec hoc esse perfectum, si cuncta fiant secundum tuum affectum.

Neque tunc aliquid magni te reputes, aut specialiter delectum existimes, si in magna fueris devotione atque dulcedine: quia in istis non cognoscitur verus amator: nec in istis consistit perfectus & perfectio hominis.

3. S. In quo ergo, Domine?

D. In offerendo te ex toto corde tuo voluntati divinæ; non quærendo, quæ tua sunt, nec in

236 DE IMITATIONE

parvo, nec in magno, nec in tempore, nec in æternitate.

Ita ut una æquali facie, in gratiarum actione permanear: inter prospera & contraria, omnia æquali lance pensando.

Si fueris tam fortis & longanimis in spe, ut subtracta interiori consolatione, etiam ad ampliora sustinenda cor tuum præparaveris, nec te justificaveris, quasi hæc tantaque pati non deberes:

Sed me in omnibus dispositionibus justificaveris, & sanctum laudaveris: tunc in vera & recta via pacis ambulas, & spes indubitata erit, quod rursus in subito faciem meam sis visurus.

Quod si ad plenum tui ipsius contemptum perveneris, scito, quod tunc abundantia pacis perfrueris, secundum possibilitatem tui incolatus.

CAP.

CAP. XXVI.

De eminentia liberæ mentis, quam simplex oratio magis meretur, quàm lectio.

I. S. **D**omine: hoc opus est perfecti viri, nunquam ab intentione cælestium animum relaxare; & inter multas curas, quasi sine cura transire: non more torpentis, sed prærogativa quadam liberæ mentis, nulli creaturæ inordinata affectione adhærendo.

2. Obsecro te, piissime Deus meus, præserva me à curis hujus vitæ, ne nimis implicer; à multis necessitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab universis animæ obstaculis, ne molestiis fractus dejiciar.

Non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana; sed ab his miseriis, quæ a-

38 DE IMITATIONE

animam servitui, communi maledicto mortalitatis, pœnaliter gravant & retardant; ne in libertatem spiritus, quoties libuerit, valeat introire.

3. O Deus meus, dulcedo ineffabilis, verte mihi in amaritudinem, omnem consolationem carnalem, ab æternorum amore me abstrahentem; & ad se, intuitu cujusdam boni delectabilis præsentis male allicientem.

Non me vincat, Deus meus, non vincat caro & sanguis: Non me decipiat mundus, & brevis gloria ejus: non me supplantet diabolus, & astutia illius.

Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi.

Da pro omnibus mundi consolationib9, suavissimam spiritus tui unctionem: & pro carnali amore, tui nominis infunde amorem.

4. Ec-

4 Ecce cibus, potus, vestis, ac
cætera utensilia, ad corporis su-
sistentaculum pertinentia, ferven-
ti spiritui sunt onerosa.

Tr.bue talibus fomentis tem-
peratè uti, non desiderio nimio
implicari.

Abjicere omnia non licet, quia
natura sustentanda est: require-
re autem superflua. & quæ ma-
gis dilectant, lex sancta prohi-
bet: nam alias caro adversus spi-
ritum insolesceret.

Inter hæc, quæso, manus tua
me regat & doceat; ne quid ni-
mum fiat.

CAP. XXVII.

*Quod privatus amor à summo bono
maxime retardat.*

I. D. **F**ili, oportet te dare to-
tum pro toto, & nihil
tui ipsius esse.

Scito, quod amor tui ipsius
magis

magis nocet tibi: quàm aliqua res mundi.

Secundùm amorem & affectũ, quem geris, quælibet res plus vel minus adhæret.

Si fuerit amor tuus purus simplex, & bene ordinatus, eris sine captivitate rerum.

Noli concupiscere, quod non licet habere: noli habere, quod te potest impedire, & libertate interiori privare.

Mirum, quod non ex toto fũdo cordis te ipsum mihi commit-tis, cum omnibus quæ desidera-re potes vel habere.

2. Quare vano mærore consumeris? Cur superfluis curis fatigaris?

Sta ad beneplacitum meum, & nullum patieris detrimentum.

Si quæris hoc vel illud, & voveris esse ibi vel ibi, propter tuum commodum, & proprium bene-

beneplacitum magis habendum:
nunquam eris in quietudine, nec
liber à sollicitudine, quia in om-
ni re reperietur aliquis defectus,
& in omni loco erit, qui adverse-
tur.

3. Juvat igitur, non quælibet
res adepta, vel multiplicata ex-
terius: sed potius contempta, &
decisa ex corde radicatus.

Quod non tantum de censu æ-
ris & divitiarum intelligas, sed
de honoris etiam ambitu, ac vā-
næ laudationis desiderio, quæ
omnia transeunt cum mundo.

Munit parum locus, si deest
spiritus fervoris: nec diu stabit
pax illa quæsitā forinsecus, si
vacat à vero fundamento status
cordis, hoc est, nisi steteris in me,
permutare te potes, sed non me-
liorare.

Nam occasione orta & accepta,
invenies, quod fugisti, & amplius.

4. Con-

142 DE IMITATIONE

4. Confirma me Deus, per gratiam sancti Spiritus.

Da virtutem corroborari in interiori homine, & cor meum ab omni inutili sollicitudine & angore evacuare, nec variis desideris trahi cujuscunque rei utilis aut pretiosæ, sed omnia inspicere sicut transientia, & me pariter cum illis transiurum.

Quia nil permanens sub sole: ubi omnia vanitas, & afflictio spiritus. O quam sapiens, qui ita considerat!

5. Da mihi Domine cælestem sapientiam, ut discam te super omnia quærere & invenire, super omnia sapere & diligere: & cætera, secundum ordinem sapientiæ tuæ, prout sunt, intelligere.

Da prudenter declinare blandientem, & patienter ferre adversantem.

Quia

Quia hæc magna sapientia,
non moveri omni vento verbo-
rum, nec aurem male blandien-
ti præbere Sireni: sic enim in-
cepta pergitur via securè.

CAP XXVIII.

Contra linguas obrectatorum.

I. D. **F**ili, non ægre feras, si qui-
dam de te male sense-
rint: & dixerint, quod non liben-
ter audias.

Tu deteriora de teipso sentire
debes, & neminem infirmio-
rem te credere.

Si ambulas ab intra, non mul-
tum ponderabis volantia verba.

Est non parva prudentia, file-
re in tempore malo, & intror-
sus ad me converti: nec huma-
no iudicio disturbari.

2. Non sit pax tua in ore ho-
minum: sive enim bene sive ma-
le interpretati fuerint, non es
ideo

244 DE IMITATIONE

ideò alter homo. Ubi est vera pax, & vera gloria? Nonne in me?

Et qui non appetit hominibus placere, nec timet displicere, multa perfruetur pace.

Ex inordinato amore, & vano timore, oritur omnis inquietudo cordis, & distractio sensuū.

CAP. XXIX.

Qualiter, instante tribulatione, Deus invocandus est & benedicendus.

I. **S**IT nomen tuum, Domine, benedictum in sæcula: quia voluisti hanc tentationem & tribulationem venire super me.

Non possum eam effugere, sed necesse habeo ad te confugere: ut me adjuves, & in bonum mihi convertas.

Domine modo sum in tribulatione, & non est cordi meo bene, sed multum vexor à præsentī passione.

Et

Et nunc, Pater dilecte, quid dicam? Deprehensus sum inter angustias. Salvifica me ex hora hac.

Sed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cum fuero validè humiliatus, & per te liberatus.

Complaceat, tibi, Domine, ut eruas me: nam ego pauper quid agere possum, & quò ibo sine te?

Da patientiam Domine, etiam hac vice. Adjuva me Deus meus, & non timebo quantumcunque gravatus fuero.

2. Et nunc inter hæc quid dicam? Domine, fiat voluntas tua. Ego bene merui tribulari, & gravari.

Oportet utique ut sustineam: & utinam patienter, donec transeat tempestas, & melius fiat!

Potens est autem omnipotens manus tua, etiam hanc tentationem

246 DE IMITATIONE

nem à me auferre, & ejus impetum mitigare, ne penitus succubam; quemadmodum & prius sæpius egisti mecum, Deus meus, misericordia mea.

Et quanto mihi difficilius, tanto tibi facilius est hæc mutatio dexteræ Excelsi.

C A P. XXX.

De divino petendo auxilio, & confidentia recuperanda gratia.

I. D. **F**ili, ego, Dominus, confortans in die tribulationis.

Venias ad me, cùm tibi non fuerit bene.

Hoc est quod maximè consolationem impedit cælestem, quia tardius te convertis ad orationem.

Nam antequam me intentè roges, multa interim solatia quaeris, & recreas te internis.

Ideoq; fit, ut parum omnia profint, donec advertas, quia ego
sum

sum qui eruo sperantes in me: nec est extra me valens auxilium, neque utile consilium, sed neque durabile remedium.

Sed jam resumpto spiritu post tempestatem, reconvalesce in luce miserationum mearum: quia prope sum (dicit Dominus) ut restaurem universa, non solum integre, sed & abundanter ac cumulatè.

a Numquid mihi quidquam est difficile: aut ero similis dicenti, & non facienti?

Ubi est fides tua? Sta firmiter, & perseveranter.

Esto longanimis, & vir fortis: venit tibi consolatio in tempore suo.

Exspecta me, expecta: veniam, & curabo te.

Tentatio est, quæ te vexat: & formido vana, quæ te exercet.

Quid importat sollicitudo de futuro.

futuris contingentibus, nisi ut tristitiam super tristitiam habeas? *Sufficit diei malitia sua.*

Vanum est & inutile, de futuris conturbari vel gratulari, quæ forte nunquam evenient.

3. Sed humanum est, hujusmodi imaginationibus illudi: & parvi adhuc animi signum, tam leviter trahi ad suggestionem inimici.

Ipsæ enim non curat, utrum veris an falsis illudat & decipiat; utrum præsentium amore, aut futurorum formidine, proster-nat.

Non ergo turbetur cor tuum, neque formidet.

Crede in me, & in misericordia mea habeto fiduciam.

Quando tu putas te elongatū à me, sæpe sum propinquior.

Quando tu æstimas pæne totum perditum, tunc sæpe majus merendi instat lucrum.

Non est totum perditum, quando res accidit in contrarium.

Non debes judicare secundum præsens sentire? nec sic gravitati alicui, undecunque venienti, inhærere, & accipere, tanquam omnis spes sit ablata emergendi.

4. Noli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miserum aliquam tribulationem vel etiam optatam subtraxerim consolationem: sic enim transi-
tur ad regnum cælorum.

Et hoc sine dubio magis expedit tibi, & cæteris servis meis: ut exercitemini adversis, quam si cuncta ad libitum haberetis,

Ego novi cogitationes absconditas: quia multum expedit pro salute tua, ut interdum sine sapore relinquaris: ne forte eleveris in bono successu, & tibi ipsi placere velis in eo, quod non es.

Quod dedi, auferre possum: & resti-

250 DE IMITATIONE

restituere, cum mihi placuerit.

5. Cum dederò, meum est: cum retraxero, tuum non tuli; quia meum est omne datum bonum, & omne donum perfectum.

Si tibi adir: sero gravitatem, aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum: ego cito sublevare possum, & omne onus in gaudium transmutare.

Verumtamen justus sum, & recommendabilis multum, cum sic facio tecum.

6. Si rectè sapis, & in veritate aspicias, nunquam debes propter adversa tam dejectè contristari, sed magis gaudere, & gratias agere.

Imò hoc unicum reputare gaudium, quod affligens te doloribus, non parco tibi.

Sicut dilexit me Pater, & ego vos diligo, dixi dilectis discipulis meis: quos

is: q
dia
tan
delp
ad l
ad a
in pa
fili

De n

I. S.

bean

mo p

imp

N

retu

vola

C

dice

qui co

Q

CHRISTI LIB. III. 255

is: quos utique non misi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina: non ad honores, sed ad despectiones: non ad otium, sed ad labores: non ad requiem, sed ad afferendum fructum multum in patientia. Horum memento, fili mi, verborum.

CAP. XXXI.

De neglectu omnis creature, ut creator possit inveniri.

I. S. **D**omine, bene indigeo adhuc majori gratia, si debeam illuc pervenire, ubi me nemo poterit, nec ulla creatura impedire.

Nam, quamdiu res aliqua me retinet, non possum libere ad te volare.

Cupiebat liberè volare, qui dicebat: *Quis dabit mihi pennas sicut columbe, & volabo, & requiescam?*

Quid simplici oculo quietius?

Q

B

Et quid liberius, nil desiderante
in terris?

Oportet igitur omnem per-
transire creaturam, & seipsum
perfectè deserere, omnium con-
ditorem cum creaturis nil simi-
le habere.

Et nisi quis ab omnibus crea-
turis fuerit expeditus, non po-
terit liberè intendere divinis.

Ideo enim pauci inveniuntur
contemplativi, quia pauci sciunt
se à perituris & creaturis ad ple-
num sequestrare.

2. Ad hoc magna requiritur
gratia, quæ animam levat, & su-
pra semetipsam rapiat.

Et nisi homo sit in spiritu ele-
vatus, & ab omnibus creaturis li-
beratus, ac Deo totus unitus;
quidquid scit, quidquid etiam ha-
bet, non est magni ponderis.

Diu parvus erit, & infra jace-
bit, qui aliquid magnum æsti-
mat;

mat, nisi solum unum immensum, æternum bonum.

Et quidquid Deus non est, nihil, est, & pro nihilo computari debet.

Est magna differentia, sapientia illuminati & devoti viri, & scientia literati atque studiosi clerici.

Multo nobilior est illa doctrina, quæ de sursum ex divina influentia manat: quàm quæ laboriose humano acquiritur ingenio

3. Plures reperiuntur contemplationem desiderare; sed quæ ad eam requiruntur, non student exercere.

Est magnum impedimentum, quia in signis & sensibilibus rebus statatur, & parum de perfecta mortificatione habetur.

Nescio quid est, quo spiritu duimur, & quid prætendimus, qui spirituales dici videmur; quod

Q 2 tan-

254 DE IMITATIONE

tantum laborem, & ampliorem sollicitudinem, pro transitoriis & vilibus rebus agimus, & de interioribus nostris vix rarò, plenè recollectis sensibus cogitam⁹.

4. Proh dolor, statim post modicam recollectionem foras erumpimus: nec opera nostra districta examinatione trutinam⁹.

Ubi jacent affectus nostri, non attendimus: & quàm impura sint omnia, non deploramus.

Omnis quippe caro corrumpat viam suam, & ideo sequebatur diluvium magnum.

Cùm ergo interior affectus nostrer multum corruptus sit, necesse est, ut actio sequens, index carentiæ interioris vigoris, corrumpatur.

Ex puro corde procedit fructus bonæ vitæ.

5. Quantum quis fecerit, quaeritur: sed ex quanta virtute agit, non tam studiosè pensatur.

CHRISTI LIB. III. 255

Si fuerit fortis, dives, pulcher, habilis, vel bonus scriptor, bonus cantor, bonus laborator, investigator : quàm pauper sit spiritu, quàm patiens & mitis, quàm devotus & internus, à multis taceatur.

Natura exteriora hominis respicit, gratia ad interiora se convertit.

Ille frequenter fallitur ? ista in Deo sperat, ut non decipiatur.

CAP. XXXII.

De abnegatione sui, & abdicatione omnis cupiditatis.

I. D. **F**ili, non potes perfectam possidere libertatem, nisi totaliter abneges te ipsum.

Compediti sunt omnes proprietarii, & sui ipsius amatores, cupidi, curiosi, gyrovagi, quærentes semper mollia, non quæ Iesu Christi, sed hoc sæpe fingen-

256 DE IMITATIONE

tes & componentes, quod non
stabit.

Peribit enim totum, quod non
est ex Deo ortum.

Tene breve & consummatum
verbum: Dimitte omnia, & inve-
niēs omnia: relinque cupidinem
& reperies requiem.

Hoc mente pertracta: cū im-
pleveris, intelliges omnia.

2. S. Domine, hoc non est o-
pus unius diei, nec ludus par-
vulorum: imò in hoc brevi in-
cluditur omnis perfectio [Reli-
giosorum.

D. Fili, non debes averti, nec
statim dejici, audita via perfe-
ctorum; sed magis ad sublimio-
ra provocari, & ad minus ad hæc
ex desiderio suspirare.

Utinam sic tecum esset, & ad
hoc pervenisses, ut tuius ama-
tor non esses, sed ad nutum me-
um purè stares, & ejus quem tibi
præ-

præ
de
gau
A
que
tegr
quo
S
ign
cæl
fima
P
om
com
3
pro
mar
N
pær
vera
pien
quæ
oret
gè

præposui Patris: tunc mihi valde placeres, & tota vita tua in gaudio & pace transiret.

Adhuc multa habes ad relinquendum: quæ nisi mihi ex integro resignaveris, non acquires, quod postulas.

Suadco tibi emere à me aurum ignitum ut locuples fias, id est, cælestem sapientiam, omnia infima conculcantem.

Postpone terrenam sapientiã omnem humanam & propriam complacentiam.

3. Dixi, viliora tibi emenda pro pretiosis & altis, in rebus humanis.

Nam valde vilis & parva, ac pæne oblivioni tradita videtur vera cælestis sapientia: non sapiens alta de se, nec magnificari quærens in terra: quam multi oretenus prædicant, sed vita longè dissentiunt: ipsa tamen est
pre-

pretiosa margarita, à multis abscondita.

C A P. XXXIII.

De instabilitate cordis, & de intentione finali ad Deum habenda.

I. D. **F**ili, non credere affectui tuo, qui nunc est, cito mutabitur in aliud.

Quamdiu vixeris, mutabilitati subiectus es, etiam nolens: ut modo lætus, modo tristis; modo pacatus, modo turbatus, nunc devotus, nunc indevotus: nunc studiosus, nunc acediosus; nunc gravis, nunc levis inveniaris.

Sed stat super hæc mutabilia sapiens, & bene doctus in spiritu: non attendens, quid in se sentiat, vel qua parte flet ventus instabilitatis; sed ut tuta intentio mentis ejus ad debitum & optatum proficiat finem.

Nam sic poterit unus & idem inconcussusque permanere, simplici

ab.plici intentionis oculo, per tot
varios eventus, ad me impræter-
missè directo.

2 Quanto autem purior fue-
rit intentionis oculus, tanto con-
stantius inter diversas itur pro-
cellas.

Sed in multis caligat oculus
puræ intentionis: respicitur e-
nim citò in aliquod delectabile,
quod occurrit.

Nam & raro totus liber quis
invenitur à nævo propriæ ex-
quisitionis.

Sic Judæi olim venerant in
Bethaniam, ad Martham & Ma-
riam; non propter Jesum tantū,
sed & ut Lazarum viderent.

Mundandus est ergo intentio-
nis oculus, ut sit simplex & re-
ctus, atque ultra omnia varia
media ad me dirigendus.

Quod amanti sapit Deus super omnia,
et omnibus.

I. S. **E**Cce Deus meus, & omnia.
Quid volo amplius, &
quid felicius desiderare possum?

O sapidum & dulce verbum!
sed amanti Verbum; non mun-
dum, nec ea, quæ in mundo sunt.

Deus meus, & omnia. Intelli-
genti satis dictum est: & sæpe re-
petere, jucundum est amanti.

Te siquidem præsentem, jucun-
da sunt omnia, te autem absen-
te, fastidiunt cuncta.

Tu facis cor tranquillum, &
pacem magnam, lætitiâque fe-
stivam.

Tu facis bene sentire de omni-
bus, & in omnibus te laudare:
nec potest aliquid sine te diu pla-
cere; sed si debet gratum esse &
bene sapere; oportet gratiam
tuam adesse, & condimento tuæ
sapientiæ condiri.

2. Cui tu sapiſ, quid ei rectè
non ſapier ?

Et cui tu non ſapiſ, quid ei ad
jucunditatem eſſe poterit ?

Sed deficiunt in ſapientia tua
mundi ſapientes, & qui carnem
ſapiunt: quia ibi plurima vani-
tas, & hic mors invenitur.

Qui autem te per contemptū
mundanorum, & carnis mortifi-
cationem ſequuntur, vere ſapi-
entes eſſe cognoſcentur: quia de
vanitate ad veritatem, de carne
ad ſpiritum transferuntur.

Iſtis ſapit Deus: & quidquid
boni invenitur in creaturis totū
ad laudem referunt ſui condito-
ris.

Diſſimilis tamen, & multum
diſſimilis ſapor creatoris & crea-
turæ, æternitatis & temporis,
& lucis increatæ & lucis illumi-
natæ.

3. O lux perpetua, cuncta

crea-

362 DE IMITATIONE

creata transcendens lumina, fulgura coruscationem de sublimi penetrantem omnia cordis me intima.

Purifica, lætifica, clarifica, & vivifica spiritum meum, cū suis potentis, ad inhærendum tibi jubilosis excessibus.

O quando veniet hæc beatitudo & desiderabilis hora, ut tua me facies præsentia, & sis mihi omnia in omnibus!

Quamdiu hoc datum non fuerit. nec plenum gaudium erit?

Adhuc (proh dolor!) vivi in me verus homo non est totus crucifixus, non est perfecte mortuus.

Adhuc concupiscit foris contra spiritum, bella move intestina, nec regnum animæ patitur esse quietum.

4. Sed tu, qui dominaris potentati maris, & motum fluctu

oju

es mitigas, exsurgere, adjuva me:

Diffipa gentes quæ bella volunt: contere eas in virtute tua.

Ostende, quæso, magnalia tua, & glorificetur dextera tua: quia non est spes alia, nec refugium mihi, nisi in te Domine Deus meus.

CAP. XXXV.

Quod non est securitas à tentatione, in hac vita.

I. D. **F**ili, nunquam securus es in hac vita, sed quoad vixeris, semper arma spiritualia tibi sunt necessaria.

Inter hostes versaris, & à dextris & à sinistris impugnaris.

Si ergo non uteris undique scuto patientiæ, non eris diu sine vulnere.

Insuper, si non ponis cor tuum fixe in me, cum mera voluntate cuncta patiendi propter me non poteris ardorem istum sustinere.

R

stine

stinere, nec ad palmam pertinere beatorum.

Oportet te ergo viriliter omnia pertransire, & potenti manu uti adversus objecta.

Nam vincenti datur manna, & torpenti relinquitur multa miseria.

2. Si quæris in hac vita requiem, quomodo tunc pervenies ad æternam requiem?

Non ponas te ad multam requiem, sed ad magnam patientiam.

Quære veram pacem, non in terris, sed in cælis; non in hominibus, nec in cæteris creaturis, sed in Deo solo.

Pro amore Dei debes omnia libenter subire; labores scilicet & dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, injurias, oblocutiones, reprehensiones, humiliactiones, correctiones & despectiones.

Hæc juvant ad virtutem: hæc probant Christi Tyronem : hæc fabricant cælestem coronam.

Ego reddam mercedem æternam pro brevi labore, & infinitam gloriam pro transitoria confusione.

3. Putas tu, quòd semper habebis pro tua voluntate consolationes spirituales?

Sancti mei non semper habuerunt tales, sed multas gravitates, & tentationes varias, magnasque desolationes.

Sed patienter sustinuerunt se in omnibus & magis confisi sunt Deo, quam sibi: scientes quia non sunt condigne passionis hujus temporis, ad futuram gloriam promerendam (Rom 8.)

Vis tu statim habere, quod multi post multas lacrymas & magnos labores vix obtinuerunt?

Exspecta Dominum, viriliter
R 2 age;

age, & confortare: noli diffidere,
non discedere; sed corpus & a-
nimam expone constanter pro
gloria Dei.

Ego reddam plenissime: ego
tecum ero in omni tribulatione.

CAP. XXXVI.

Contra vana hominum iudicia.

I. **F**ili, iacta cor tuum firmiter
in Domino, & humanum
ne metuas iudicium, ubi te con-
scientia pium reddit & infontem.

Bonum est & beatum taliter
pati, nec hoc erit grave humili
cordi, & Deo magis quam sibi
ipsi confidenti.

Multi multa loquuntur, &
ideo parva fides est adhibenda.

Sed & omnibus satis esse, non
est possibile.

Etsi Paulus omnibus studuit
in Domino placere, & omnibus
omnia factus est: tamen etiam
pro

pro minimo duxit, quod ab humano die judicatus fuit.

2. Egit satis pro aliorum ædificatione & salute, quantum in se erat & poterat: sed ne ab aliis aliquando judicaretur, vel non despiceretur, cohibere non potuit.

Ideò totum Deo commisit, qui totum noverat: & patientia ac humilitate, contra ora loquentium iniqua, aut etiam vana ac mendosa cogitantium, atque prohibitu suo quæque jactantium, se defendit.

Respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalum.

3. Quis tu, ut timeas à mortali homine? Hodie est, & cras non comparet.

Deum time, & hominum terrores non expavesces.

Quid potest aliquis in te ver-

R 2

bis

bis, aut injuriis? Sibi potius nocet, quàm tibi: nec poterit iudicium Dei effugere, quicumque est ille.

Tu habe Deum præ oculis, & noli contendere verbis querulosis.

Quod si ad præsens tu videris succumbere, & confusionem pati, quàm non meruisti: ne indigneris ex hoc, neque per impatientiam minuas coronam tuam.

Sed ad me potius respice in cælum. qui potens sum eripere ab omni confusione & injuria, & unicuique reddere secundum opera sua.

CAP. XXXVII.

De pura & integra resignatione sui, ad obtinendam cordis libertatem.

I. **F**ili, relinque te, & invenies me.

Sta sine electione, & omni proprietate; & lucraberis semper
 Nam

Nam & adjicietur tibi amplior gratia, statim ut te resignaveris, nec resumpseris.

S. Domine, quoties me resignabo, & in quibus me relinquam?

D. Semper, & omni hora: sicut in parvo, sic & in magno. Nihil excipio, sed in omnibus te nudatum inveniri volo.

Alioquin, quomodo poteris esse meus, & ego tuus; nisi fueris ab omni propria voluntate intus & foris spoliatus?

Quantò celerius hoc agis, tantò melius habebis: & quantò plenius & sincerius, tantò mihi plus placebis, & amplius lucraberis.

2. Quidam se resignant, sed cum aliqua exceptione, non enim plenè Deo confidunt, idcò sibi providere satagunt.

Quidam etiam primo totum

R 4   offe

270 DE IMITATIONE

offerunt, sed postea tentatione
pulsati, ad propria redeunt, ideo
minime in virtute proficiunt.

Hi ad veram puri cordis liber-
tatem, & jucundæ familiaritatis
meæ gratiam, non pertingent,
nisi integra resignatione, & quo-
tidiana sui immolatione prius
facta: sine qua non stat, nec sta-
bit unio fruitiva.

3. Dixi tibi sæpissime, & nunc
iterum dico: Relinque te, resi-
gna te, & fructus magna interna
pace.

Da totum pro toto: nil ex-
quire, nil repete: sta pure & in-
hæsitanter in me, & habebis me.

Eris liber in corde, & tenebræ
non concalcabunt te.

Ad hoc conare, hoc ora, hoc
desidera: ut ab omni proprieta-
te possis exipoliari, & nudus nu-
dum Iesum sequi; tibi mori, &
mihi æternaliter vivere.

Tunc

Tunc deficient, omnes vanæ
phantasiæ, conturbationes ini-
quæ, & curæ superfluae.

Tunc etiam recedit immode-
ratus timor; & inordinatus amor
morietur.

CAP. XXXVIII.

*De bono regimine in externis, & re-
cursu ad Deum in periculis.*

I. D. **F**ili, ad istud diligenter
tendere debes, ut in o-
mni loco & actione, seu occupa-
tione externa, sis intimus liber,
& tui ipsius potens, & sint omnia
sub te, & tu non sub eis:

Ut sis Dominus actionum tu-
arum & rector, non servus, nec
emptitius?

Sed magis exemptus verusq[ue]
Hebræus, in sortem ac liberta-
tem transiens filiorum Dei.

Qui stant super præsentia, &
peculantur æterna.

R. 5

Quæ

272 DE IMITATIONE

Qui transitoria sinistro intuentur oculo, & dextro cælestia.

Quos temporalia non trahunt ad inhærendum, sed trahunt ipsi magis ea ad bene serviendum: prout ordinata sunt à Deo, & instituta à summo opifice: qui nil inordinatum in sua reliquit creatura.

2. Si etiam in omni eventus, non in apparentia externa, nec oculo carnali lustras visa vel audita: sed mox in qualibet causa intras cùm Moyse in tabernaculum, ad consulendum Dominum: audies nonnunquam divinum responsum, & redies instructus de multis præsentibus & futuris.

Semper enim Moyses recursum habuit ad tabernaculum, pro dubiis & quæstionibus solvendis: fugitque ad orationis adjutorium, periculis & improbitati-

tatibus hominum sublevandis.

Sic & tu confugere debes in
cordis tui secretarium, divinum
intentus implorando suffragiū.

Propterea namque Josue & fi-
lii Israël à Gabaonitis leguntur
decepti; quia os Domini prius
non interrogaverunt, sed nimi-
um creduli dulcibus sermonib9,
falsa pietate delusi sunt.

CAP. XXXIX.

*Quod homo non sit importunus in
negotiiis.*

L. D. Fili committe mihi sem-
per causam tuam, ego
bene disponam in tempore suo.

Expecta ordinationem meam
& senties inde profectum.

S. Domine, satis libenter tibi
omnes res committo; quia parū
potest cogitatio mea profi-
cere.

Utinam non multum adhær :

274 DE IMITATIONE

rem futuris eventibus!, sed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerem.

2. D. Fili, sæpe homo rem aliquam vehementer agit, quā desiderat: sed cum ad eam pervenerit, aliter sentire incipit: quia affectiones, circa idem, non sunt durabiles; sed magis se uno ad aliud impellunt.

Non est ergo minimum, etiam in minimis seipsum relinquere.

3. Verus profectus hominis, est abnegatio sui ipsius: & homo abnegatus, valde liber est, & securus.

Sed antiquus hostis, omnibus bonis adversans, a tentatione non cessat: sed die noctuque graves molitur insidias, si forte in laqueam deceptionis possit precipitare incautum.

Vigilate & orate, dicit Dominus, ne non in cretis incitationem.

CAP.

CHRISTI LIB. III 275
C A P. XL.

Quod homo nihil boni ex se habet, &
de nullo gloriari potest.

I. S. **D**omine, quid est homo, quod
memor es ejus: aut si ius
hominis, quia visitas eum?

Quid promeruit homo, ut da-
res illi gratiam tuam?

Domine; quid possum con-
queri, si me deseris: aut quid ju-
ste obtendere possum, si quod
peto, non feceris?

Certe hoc in veritate cogita-
re possum, & dicere: Domine
nihil sum: nihil possum, nihil
boni ex me habeo, sed in omni-
bus deficio, & ad nihil semper
tendo,

Et si à te fuero, adjutus, & in-
terius informatus, totus efficior
tepidus & dissolutus.

2. Tu autem, Domine, sem-
per idem ipse es, & permanes in
æternum, semper bonus, justus

R 2

& San-

& Sanctus, bene, iuste, ac sancte agens omnia, & disponens in sapientia.

Sed ego, qui ad defectum sum magis pronus quam ad profectum, non sum semper in uno statu perdurans: quia septem tempora mutantur super me

Verumtamen citò melius fit, cum tibi placuerit, & manum porrexeris adjutricem: quia tu solus sine humano suffragio poteris auxiliari, & in tantum confirmare, ut vultus meus amplius in diversa non mutetur, sed in te uno cor meum convertatur, & quiescat.

3. Unde, si bene scirem omnem humanam consolationem abjicere, sive propter devotionem adipiscendam, sive propter necessitatem, quia compellor te quærere, quia non est homo qui me consoletur;

Tunc

CHRISTI LIB. III 277

Tunc possem merito de gratia tua sperare, & de dono novæ consolationis exultare.

4. Gratias tibi, unde totum venit, quotiescunque mihi bene succedit.

Ego autem vanitas & nihilum ante te, inconstans homo & infirmus.

Unde ergo possum gloriari, aut cur appeto reputari.

Numquid de nihilo? & hoc vanissimum est.

Vere inanis gloria, mala pestis, vanitas maxima: quia à vera trahit gloria, & cælesti spoliat gratiâ.

Dum enim homo complacet sibi, displicet tibi: dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus.

5. Est autem vera gloria & exultatio sancta, gloriari in te, & non in se: gaudere in nomine tuo,

278 DE IMITATIONE

tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari nisi propter te.

Laudetur nomen tuum, non meum; magnificetur opus tuum non meum, benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuatur de laudibus hominum.

Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei.

In te gloriabor & exultabo tota die, pro me autem nihil, nisi in infirmitatibus meis.

6. Quærant Judæi gloriam, quæ ab invicem est: ego hanc requiram, quæ à solo Deo est.

Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, æternæ gloriæ tuæ comparata, vanitas est & stultitia.

O veritas mea & misericordia mea, Deus meus, Trinitas beata, ti-

ta, tibi soli laus, honor, virtus.
& gloria, per infinita seculorum
secula.

C A P. XLI.

*De contemptu omnis temporalis
honoris.*

I. D. **F**ili, noli tibi attrahere,
si videas alios honora-
ri & elevari, te autem despici &
humiliari.

Erige cor tuum ad me in cæ-
lum, & non contristabit te con-
temptus hominum in terris.

S. Domine, in cæcitate sumus,
& vanitate cito seducimur.

Si recte me inspicio, nunquā
mibi facta est injuria ab aliqua
creatura, unde nec juste habeo
conqueri adversum te.

2. Quia autem frequenter &
graviter peccavi tibi, merito ar-
matum contra me omnis crea-
tura.

Mihi igitur juste debetur con-
fusio

280 DE IMITATIONE

fusio & contemptus, tibi autem
laus, honor & gloria.

Et nisi me ad hoc præparave-
ro, quod velim libenter ab om-
ni creatura despici & relinqui,
atque penitus nihil videri, non
possum interiùs pacificari & sta-
biliri, nec spiritualiter illumina-
ri, neque plenè tibi uniri.

CAP XLII.

*Quod pax non est ponenda in homi-
nibus.*

I. D. **F**ili, si ponis pacem tuam
cum aliqua persona,
propter tuum sentire & convi-
vere, instabilis eris & implicat9.

Sed si recursum habes ad sem-
per viventem & monantem ve-
ritatem, non contristabit amicus
recedens aut moriens.

In me debet amici dilectio sta-
re: & propter me diligendus est
quisquis tibi bonus visus est, &
multum charus in hac vita.

Sine

CHRISTI LIB. III. 287

Sine me non valet, nec durabit
amicitia: nec est vera & mundā
dilectio quā ego non copulo.

Ita mortuus debes esse talib9
affectionibus dilectorum homi-
num, (quantum ad te pertinet)
sine omni humano optares esse
consortio.

Tanto homo Deo magis appro-
pinquat, quanto ab omni solatio
terreno longius recedit.

Tanto etiam altius ad Deum
ascendit, quanto profundius in
te descendit, & plus sibi ipsi vile-
scit.

2. Quī autem sibi aliquid bo-
ni attribuit, gratiam Dei in se
venire impedit: quia gratia Spi-
ritus sancti cor humile semper
quærit.

Si scires te perfecte annihilā-
re, atque ab omni creato amore
evacuare, tunc deberem in te
cum magna gratia emanere.

Quant

282 DE IMITATIONE

Quando tu respicis ad creaturas, subtrahitur tibi aspectus Creatoris.

Disce te in omnibus propter Creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere.

Quantumcunque modicum sit, si inordinatè diligitur & respicitur, retardat à summo, & vitiat.

C. A. P. XLIII.

Contra vanam & secularem scientiam.

I. D. **F**ili, non te moveant pulchra & subtilia hominū dicta. Non enim est regnum Dei in sermone, sed in virtute.

Attende verba mea, quæ corda accendunt, & mentes illuminant: inducunt compunctionem & variam ingerunt consolationem.

Nunquam ad hoc legas verbū

ut doctior aut sapientior possis
videri.

Stude mortificationi vitiorū,
quia hoc amplius tibi proderit,
quàm notitia multarum diffici-
lium quæstionum.

2. Cum multa legeris & co-
gnoveris, ad unum semper oportet
redire principium.

Ego sum qui docedo hominē
scientiam: & clariorem intelli-
gentiam parvulis tribuo, quàm
ab homine possit doceri.

Cui ego loquor, cito sapiens
erit, & multum in spiritu profi-
ciet.

Væ eis qui multa curiosa ab
hominibus inquirunt; & de via
mibi serviendi parum curant,

Veniet tempus, quando appa-
rebit Magister magistrorū Chri-
stus, Dominus Angelorum, cun-
ctorum auditurus lectiones, hoc
est, singulorum examinaturus
conscientias, Et

284 DE IMITATIONE

Et tunc scrutabitur Jerusalem
in lucernis: & manifesta erunt
abscondita tenebrarum; tacebūt-
que argumenta linguarum.

3. Ego sum, qui humilem in
puncto elevo mentem: ut plures
æternæ veritatis capiat rationes,
quam si quis decem annis studu-
isset in scholis.

Ego doceo sine strepitu verbo-
rum, sine confusione opinionū,
sine fastu honoris, sine pugna-
tione argumentorum.

Ego sum qui doceo terrena
despicere, præsentia fastidire,
æterna quærere, æterna sapere,
honores fugere, scandala suffer-
re, omnem spem in me ponere,
extra me nil cupere, & super
omnia me ardentè amare.

4. Nam quidam, amando me
intime, didicit divina, & loque-
batur mirabilia.

Plus profecit [in relinquendo
omnia;

omnia; quam in studendo subtilia.

Sed aliis loquor communia, aliis specialia: aliquibus in signis & figuris dulciter appareo, quibusdam vero in multo lumine revelo mysteria.

Una vox liberorum, sed non omnes æque informat: quia intus sum doctor veritatis, scrutator cordis, cogitationum intellectus, actionum promotor, distribuens singulis, sicut dignum judicavero.

C A P. XLIV.

De non atrahendo sibi res exteriores.

I. D. **F**ili, in multis oportet te esse inscium, & æstimare te tamquam mortuum super terram, & cui totus mundus crucifixus sit.

Multa etiam oportet surda aure pertransire, & quæ tuæ pacis sunt magis cogitare.

Uti

Utilius est oculos à rebus displicentibus avertere, quam contentiosis sermonibus deservire.

Si bene fletieris cum Deo, & ejus judicium adspexeris, facilis te victum portabis.

2. S. O Domine, quousque venimus? Ecce damnum defletur temporale, pro modico quæstu laboratur & curritur, & spirituale detrimentum in oblivionem transit, & vix sero reditur.

Quod parum vel nihil prodest attenditur, & quod summe necesse jam est, negligenter præteritur: quia totus homo ad externa defluit; & nisi cito resipiscat, libens in exterioribus jacet.

CAP. XLV

Quod omnibus non est credendum: Et de facili lapsu verborum.

I. **D**A mihi auxilium Domine in tribulatione, quia vana salus hominis. Qua

Quàm sæpe ibi non inveni-
dem, ubi me habere putavi?

Quoties etiam ibi reperi, ubi
minus præsumpsi?

Vana ergo spes hominibus: sa-
lus autem justorum in te Deus.

Benedictus sis Domine Deus
meus in omnibus, quæ accidunt
nobis.

Infirmi sumus, & instabiles,
cito fallimur & permutamur.

2. Quis est homo qui ita cau-
te & circumspecte omnibus se
custodire valet, ut aliquando in
aliquam deceptionem vel per-
plexitatem non veniat?

Sed qui in te Domine confidit,
ac simplici ex corde quærit, non
tam facile labitur.

Et si inciderit in aliquam tri-
bulationem, quocumque modo
fuerit etiam implicatus, citius
per te eruetur, aut à te conso-

S

labi

288 DE IMITATIONE

labitur: quia tu non deseres in te sperantem usque in finem.

Rarus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris.

Tu Domine, tu es solus fidelissimus in omnibus, & præter te non est alter talis.

3. O quam bene sapuit sancta illa anima, quæ dixit: Mens mea solidata est, & in Christo fundata.

Si ita mecum foret, non tam facile timor humanus me sollicitaret, nec verborum jacula moverent.

Quis omnia prævidere, quis præcavere futura mala sufficit? Si prævisa sæpe etiam lædunt, quid improvisa nisi graviter feriunt?

Sed quare mihi misero non melius providi? Cur etiam tam facile aliis credidi?

Sed homines sumus; nec aliud quam

quam fragiles homines sumus, etiam si angeli à multis æstimamur & dicimur.

Cui credam Domine? cui, nisi tibi? Veritas es, quæ non fallis, nec falli potes.

Et rursum: *Omnis homo mendax*, infirmus, instabilis, & labilis, maxime in verbis; ita ut statim vix credi debeat, quod rectum in facie sonare videtur.

4. Quam prudenter præmonuisti, cavendum ab hominibus; & quia *inimici hominis, domestici ejus*: nec credendum, si quis dixerit: *Ecce hic, aut ecce illic*.

Doctus sum damno meo, & utinam ad cautelam majorem, & non ad insipientiam mihi.

Cautus esto (ait quidam) cautus esto, serva apud te quod dico. Et dum ego fileo, & absconditum credo, nec ille filere potest quod silendum petiit, sed

S 2 statim

290 DE IMITATIONE

statim prodit me & se; & abiit.

Ab huiusmodi fabulis & incautis hominibus protege me Domine: ne in manus eorum incidam, nec unquam talia committam.

Verbum verum & stabile da in os meum, & linguam callidam longe fac à me.

Quod pati nolo omnimode cavere debeo.

§. O quam bonum & pacificum de aliis filere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulterius effari:

Paucis seipsum revelare, te semper inspectorem cordis querere.

Nec omni vento verborum circumferri, sed omnia intima & externa, secundum placitum tuæ voluntatis, optare perfici!

Quam tutum pro conservatione cælestis gratiæ, humanam fuge;

fugere apparentiam, nec apparere quæ foris admirationem videntur præbere: sed ea, tota sedulitate, sectari, quæ vitæ emendationem dant & fervorem!

Quam multis nocuit virtus scita, ac præpropere laudata!

Quam sane profuit gratia silentiō servata in hac fragili vita, quæ tota tentatio fertur & militia!

CAP. XLVI.

De confidentia in Deo habenda, quando insurgunt verborum jacula.

I. D. **F**ili, sta firmiter, & spera in me. Quid enim sunt verba, nisi verba.

Per aërem volant, sed lapidem non lædunt.

Si reus es, cogita quod libenter emendare te velis: si nihil tibi conscius es, pensa quod velis libenter pro Deo hoc sustinere.

292 DE IMITATIONE

Parum satis est, ut vel verba interdum sustineas, qui necdum fortia verbera tolerare vales.

Et quare tam parva tibi ad cor transeunt, nisi quia adhuc carnalis es, & homines magis quam oportet attendis?

Nam quia despici metuis, reprehendi pro excessibus non vis, & excusationum umbracula quaeris.

2. Sed inspice te melius, & agnosces, quia vivit adhuc in te mundus, & vanus amor placendi hominibus.

Cum enim bassari refugis, & confundi pro defectibus, constat utique, quod nec verus humilis sis, nec vero mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus.

Sed audi verbum meum, & non curabis decem millia verba hominum.

Ecce, si cuncta contra te dice-

ren-

rentur, quæ fingi malitiosissime
possent, quid tibi nocerent, si o-
mnino transire permitteres, nec
plus quam festucam perpende-
res? Numquid vel unum capilo-
lum tibi extrahere possent.

3. Sed qui cor intus non ha-
bet, nec Deum præ oculis, faci-
liter verbo movetur vitupera-
tionis.

Qui autem in me confidit, nec
proprio iudicio stare appetit,
absque humano terrore erit.

Ego enim sum iudex, & cogni-
tor omnium secretorum: ego
scio, qualiter res acta est; ego in-
juriante novi, & sustinentem.

A me exiit verbum istud, me
permittente hoc accidit, ut reve-
lenter ex multis cordibus cogi-
tationes.

Ego reum & innocentem ju-
dicabo, sed occulto iudicio u-
trumque ante probare volui.

• Te

4. Testimonium hominum sæpe fallit: meum iudicium verum est, stabit, & non subvertetur.

Latet plerumque, & paucis ad singula patet: numquam tamen errat, nec errare potest, etiam si oculis insipientium non rectum videatur.

Ad me ergo currendum est in omni iudicio, nec proprio innitendum arbitrio.

Iustus enim non conturbabitur, quidquid à Deo ei acciderit. Etiam si iniuste aliquid contra eum prolatum fuerit, non multum curabit.

Sed nec vane exsultabit, si per alios rationabiliter excusetur.

Pensat namque, quia ego sum scrutans corda & renes, qui non iudico secundum faciem & humanam apparentiam.

Nam sæpe in oculis meis reperi-

peritur culpabile, quod hominum
judicio creditur laudabile.

§. S. Domine Deus, iudex iuste,
fortis & patiens qui hominum
nosti fragilitatem & pravitatem,
esto robur meum; & tota
fiducia mea: non enim mihi
sufficit conscientia mea.

Tu nosti, quod ego non novi
& ideo in omni reprehensione
humiliare me debui, & mansue-
te sustinere.

Ignosce quoque mihi propitius,
quoties sic non egi, & dona
iterum gratiam amplioris suffe-
rentiæ.

Melior est enim mihi tua co-
piosa misericordia. ad consecu-
tionem indulgentiæ: quam mea
opinata iustitia, pro defensione
latentis conscientiæ.

Et si nihil mihi conscius sum,
tamen in hoc iustificare me non
possum: quia remota misericor-
dia

296 DE IMITATIONE

*dia tua, non iustificabitur in conspe-
ctu tuo omnis vivens.*

C A P. XLVII.

*Quod' omnia gravia pro eterna vita
sunt toleranda.*

I. D. **F**ili, non te frangant labo-
res quos assumpsisti pro-
pter me, nec tribulationes te de-
jiciant usquequaque; sed mea
promissio in omni eventu te ro-
boret & consoletur.

Ego sufficiens sum ad reddend-
um supra omnem modum &
mensuram.

Non diu hic laborabis, nec sem-
per gravaberis doloribus.

Exspecta paulisper, & videbis
celerem finem malorum.

Veniet una hora, quando ces-
sabit omnis labor & tumultus.

Modicum est & breve, omne
quod transiit cum tempore.

2. Age, quod agis: fideliter la-
bora

bona in vinea mea, & ego ero
merces tua.

Scribe, lege, canta, geme, ta-
ce, ora: sustine viriliter contra-
ria: digna est his omnibus ma-
joribus præliis vita æterna.

Veniet pax in die una, quæ
nota est Domino: & erit non dies
neque nox, hujus scilicet tem-
poris, sed lux perpetua, claritas
infinita, pax firma, & requies
secura,

Non dices tunc: *Quis me libera-
bit de corpore mortis hujus?* Neque
clamabis: *Heu mihi, quia incolatus
meus prolongatus est!* quoniam præ-
cipitabitur mors, & salus erit in-
defectiva: anxietas nulla, juncun-
ditas beata, societas dulcis & de-
cora.

3. O si vidisses Sanctorum in
cælo coronas perpetuas, quanta
quoque nunc exultât gloria, qui
huic mundo olim contemptibi-
les,

298 DE IMITATIONE

les, & quasi vita ipsa indigni putabantur; profecto te statim humiliares usque ad terram, & affectares potius omnibus subesse, quam uni præesse.

Nec hujus vitæ lætos dies concupisceres sed magis pro Deo tribulari gauderes, & pro nihilo inter homines computari, maximum lucrum duceres.

4. O si tibi hæc scaperent, & profunde ad cor transirent, quomodo auderes vel semel conqueri?

Nonne pro vita æterna, cuncta laboriosa sunt toleranda,

Non est parvum quid, perdere aut lucrari regnum Dei.

Leva igitur faciem tuam in cælum, Ecce ego, & omnes Sancti mei tecum, qui in hoc seculo magnum habuere certamen, modo gaudent, modo consolantur modo securi sunt, modo requiescunt;

scunt, & sine fine[m]ecum in re-
gno Patris mei permanebunt.

CAP. XLVIII.

*De die æternitatis, & hujus vite
angustiis.*

I. **O** Supernæ civitatis mansio
beatissima! O dies æterni-
tatis clarissima! quam nox non,
obscurat, sed summa veritas sem-
per irradiat; dies semper læta,
semper secura, & nunquam sta-
tum mutans in contraria!

O utinam dies illa illuxisset;
& cuncta hæc temporalia finem
accepissent!

Lucet quidem Sanctis perpe-
tuâ claritate splendida, sed non
nisi à longe & per speculum pe-
regrinantibus in terra.

2. Norunt cæli cives, quam
gaudiosa sit illa: gemunt exules
filii Evæ, quod amara & tædiosa
sit ista.

T

Dica

Dies huius temporis parvi & mali, pleni doloribus & angustis.

Ubi homo multis peccatis inquinatur, multis passionibus irretitur, multis timoribus strigitur, multis curis distenditur, multis curiositatibus distrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur, tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egestate cruciatur.

§. O quando finis horum malorum? quando liberabor à miserâ servitute vitiorum? quando ad plenum lætabor in te?

Quando ero sine omni impedimento, in vera libertate, sine omni gravamine mentis & corporis?

Quando erit pax solida, pax imperturbabilis & secura, pax intus & foris, pax ex omni parte firma? Jesu

Jesu bone, quando stabo ad vi-
dendum te? quando contempla-
bor gloriam regni tui? quando
eris mihi omnia in omnibus?

O quando ero te cum in regno tuo, quod præparasti dilectis tuis ab æterno?

Relictus sum pauper & exul
in terra hostili, ubi bella quoti-
diana, & infortunia maxima.

4. Consolare exilium meum,
mitiga dolorem meum, quia ad
te suspirat omne desiderium meum.

Nam onus mihi totum est,
quidquid hic mundus offert ad
solatium:

Desidero te intime frui, sed
nequeo apprehendere.

Opto inhærere cæl estibus, fed
deprimunt res temporales, & im-
mortificatæ passiones.

Mente omnibus rebus super-
esse volo, carne autem invitus
subesse cogor.

T **Sic**

Sic ego homo infelix mecum
pugno, & factus sum mihi met-
ipſi gravis, dum ſpiritus ſurſum,
& caro quærit eſſe deorſum.

5. O quid intus patior, dum
mente cæleſtia tracto, & mox
carnalium turba occurit oranti.
Deus meus, ne elongeris à me,
neque declines in ira à ſervo tuo

Fulgura coruſcationem tuam,
& diſſipa eas: emitte ſagittas tu-
as, & conturbentur omnes phan-
taſiæ inimici.

Recollige ſenſus meos ad te:
fac me obliviſci omnium mun-
danorum: da cito abjicere, &
contemnere phantaſmata vitio-
rum.

Succurre mihi æterna Veri-
tas, ut nulla me moveat vanitas.

Adveni cæleſtis ſuavitas, &
fugiat à facie tua omnis impu-
ritas.

Ignosce quoque mihi, & miſe-
ricor-

CHRISTI LIB. III. 303

ricorditer indulge, quoties præter te aliud in oratione revolve.

Confiteor enim vere, quia valde distractè me habere consuevi.

Nam ibi multoties non sum, ubi corporaliter sto aut sedeo; ibi magis sum, quo cogitationibus feror.

Ibi sum, ubi cogitatio mea est. Ibi est frequenter cogitatio mea, ubi est quod amo.

Hoc mihi cito occurrit quod naturaliter delectat, aut ex usu placet.

6. Unde tu Veritas aperte dixisti: *Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuum.*

Si cælum diligo, libenter de cælestibus penso:

Si mundum amo, mundi felicitatibus congaudeo, & de adversitatibus ejus tristor.

Si carnem diligo, quæ carnis sunt sæpe imaginor.

T 2

Si

304 DE IMITATIONE

Si spiritum amo, de spiritua-
libus cogitare delector.

Quæcumque enim diligo, de
his libenter loquor, & audio, at-
que talium imagines mecum ad
domum reporto.

Sed beatus ille homo qui pro-
pter te, Domine, omnibus crea-
turis licentiam abeundi tribuit:
qui naturæ vim facit, & concu-
piscencias carnis fervore spiri-
tûs crucifigit: ut serenata con-
scientia puram tibi orationem
offerat, dignusque fit Angelicis
interesse choris, omnibus terre-
nis foris & intus exclusis.

CAP. XLIX.

*De desiderio eternæ vitæ: & quanta
sint certantibus bona promissa.*

I. D. **F**lli, cùm tibi desiderium
æternæ beatitudinis de-
super infundi sentis, & de taber-
naculo corporis exire concupi-
scis,

scis, ut claritatem meam sine vicissitudinis umbra contemplari possis: dilata cor tuum, & omni desiderio hanc sanctam inspirationem suscipe.

Redde amplissimas supernæ bonitati gratias, quæ tecum sic dignanter agit, clementer visitat, ardentem excitat, potenter subleuat, ne proprio pondere ad terrena labaris.

Neque enim hoc cogitatu tuo aut conatu accipis, sed solâ dignatione supernæ gratiæ & divini respectûs: quatenus in virtutibus & majori humilitate proficias, & ad futura certamina te præpares, mihi que toto cordis affectu adhærere, ac ferventi voluntate studeas deservire.

2. Fili, sæpe ignis ardet: sed sine fumo flamma non ascendit.

Sic & aliquorum desideria ad cælestia flagrant, & tamen à
tenta;

306 DE IMITATIONE
tentatione carnalis affectûs libe-
ri non sunt.

Idcirco nec omninò purè pro
honore Dei agunt, quod tam de-
sideranter ab eo petunt.

Tale est & tuum sæpe deside-
rium, quod insinuasti forte tam
importunum.

Non enim est hoc purum &
perfectum, quod propriâ com-
moditate est infectum.

3. Pete, non quod tibi est dele-
ctabile & commodum, sed quod
mihi est acceptabile atque hono-
rificum: quia si recte judicas, me-
am ordinationē tuo desiderio &
omni desiderato præferre debes
ac sequi.

Novi desiderium tuum, & fre-
quentes gemitus audiui.

Iam velles esse in libertate glo-
riæ filiorum Dei: jam te delectat
domus æterna & cælestis patria
gaudio plena, sed nondum venit
hora

CHRISTI LIB. III. 307

hora ista: sed est adhuc aliud tē-
pus, scilicet tempus belli, tem-
pus laboris & probationis.

Optas summo repleti bono, sed
non potes hoc assequi modo.

Ego sum: exspecta me (dicite
Dominus) donec veniat regnum
Dei.

4. Probandus es adhuc interris
& in multis exercitandus.

Consolatio tibi interdum da-
bitur, sed copiosa satietas non
concedetur.

Confortare igitur, & esto ro-
bustus, tam in agendo quam in
patiendo naturæ contraria.

Oportet te novum induere
hominem, & in alteram virum
mutari.

Oportet te sæpe agere, quod
non vis; & quod vis, oportet re-
linquere.

Quod aliis placet, processum
habebit; quod tibi placet, ultra
non proficiet. Ts. Quod

308 DE IMITATIONE

Quod alii dicunt, audietur :
quod tu dicis pro nihilo compu-
tabitur. Petent alii, & accipient;
tu petes, nec impetrabis.

5. Erunt alii magni in ore ho-
minum, de te autem tacebitur.

Aliis hoc vel illud commit-
tetur, tu autem ad nihil utile ju-
dicaberis.

Propter hoc natura quandoq;
contristabitur; & magnum, si si-
lens portáveris.

In his & similibus multis, pro-
bari solet fidelis Domini servus;
qualiter se abnegare, & in omni-
bus frangere quiverit.

Vix est aliquid tale, in quo
tantundem mori indiges, sicut
videre & pati quæ voluntati tuæ
adversa sunt : maxime autem,
cum disconvenientia, & quæ mi-
nus utilia tibi apparent, fieri
jubentur.

Et quia non audes resistere
altiori

altiori potestati, sub Domino cō-
stitutus: ideo durum tibi vide-
tur, ad nutum alterius ambula-
re, & omne proprium sentire o-
mittere.

6 Sed pensa, fili, horum fru-
ctum laborum, celerem finem,
atque præmium nimis magnum
& nō habebis inde gravamen, sed
fortissimum patientiæ tuæ sola-
men.

Nam & pro modica hac volū-
tate, quā nunc sponte deseris,
habebis semper voluntatem tu-
am in cælis.

Ibi quippe invenies omne
quod volueris, omne quod de-
siderare poteris.

Ibi aderit tibi totius facultas
boni, sine timore amittendi.

Ibi voluntas tua una semper
mecum, nil cupiet extraneum
vel privatum.

Ibi nullus resistet tibi, nemo

T6

de te

310 DE IMITATIONE

de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit : sed cuncta desiderata simul erunt præsentia totumque affectum tuum reficient, & adimplebunt usque ad summum.

Ibi reddam gloriam, pro contumelia perpeſſa : pallium laudis, pro mærore : pro loco novissimo, sedem regni in sæcula.

Ibi apparebit fructus obedientiæ, gaudebit labor pænitentiae, & humilis subjectio coronabitur glorioſe.

7. Nunc ergo inclina te humiliter sub omnium manibus : nec fit tibi curæ, quis hoc dixerit vel iusserit.

Sed hoc magnopere curato, ut ſive Prælatuſ, ſeu junior, aut æqualis, aliquid à te expoposcerit vel innuerit, pro bono totum accipias, & ſincerâ voluntate ſtudeas adimplere.

Quæ-

Quæret alius hoc, alius illud:
glorietur ille in illo, & iste, in
isto, laudeturque millies mille:
tu autem nec in isto, nec in illo,
sed in tui ipsius gaude contem-
ptu, & in mei solius beneplacito
ac honore.

Hoc optandum est tibi, ut si-
ve per vitam, siue mortem, De-
us semper in te glorificetur.

CAP. L.

*Qualiter homo desolatus se debet in
manus Dei offerre.*

I. **D**omine Deus, sancte Pater,
sis nunc & in æternum be-
nedictus: quia sicut vis, sic fa-
ctum est: & quod facis; bonum
est.

Lætetur in te servus tuus, non
in se, nec in aliquo alio: quin tu
solus lætitia vera, tu spes mea &
corona mea, tu gaudium meum
& honor meus, Domine.

Quid habet servus tuus, nisi
quod

quod à te accepit, etiam sine merito suo?

Tua sunt omnia, quæ dedisti & quæ fecisti.

Pauper sum, & in laboribus meis à juventute mea: & contristatur anima mea nonnunquam usque ad lacrymas, quandoque etiam conturbatur ad se, propter imminentes passiones.

2. Desidero pacis gaudium, pacem filiorum tuorum flagito, qui in lumine consolationis à te pascuntur.

Si das pacem, si gaudium sanctum infundis, erit anima servi tui plena modulatione, & devota in laude tua,

Sed si te subtraxeris, sicut sæpissime soles, non poterit currere viam mandatorum tuorum sed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur: quia non est illi sicut heri & nudius-ter-

CHRISTI LIB. III 313

tertius, quando splendebat lucerna tua super caput ejus? & sub umbra alarum tuarum protegébatur à tentationibus irruentibus.

3. Pater julte & semper laudande, venit hora ut probetur servus tuus.

Pater amande, dignum est, ut hac hora patiatur pro te aliquid servus tuus.

Pater perpetuò venerande, venit hora, quam ab æterno præsciebas affuturam: ut ad modicū tempus succumbat foris servus tuus, vivat vero semper apud te intus.

Paululum vilipendatur, humilietur, & deficiat coram hominibus, passionibus conteratur & languoribus: ut iterum tecū in autora novæ lucis resurgat, & in cælestibus clarificetur.

Pater sancte, tu sic ordinasti, &
sic

314 DE IMITATIONE

sic voluisti : & hoc factum est,
quod ipse præcepisti.

4. Hæc est enim gratia ad a-
micum tuum, pati & tribulari in
mundo, pro amore tuo, quoties-
cunque, & à quocunque id per-
miseris fieri.

Sine consilio & providentia,
tua, & sine causa, nihil fit in terra.

*Bonum mihi, Domine quòd humi-
liasti me: ut discam justificationes tuas,
& omnes elationes cordis atque
præsumptiones abjiciam.*

Utile mihi, quod confusio coo-
peruit faciem meam: ut te po-
tius, quam homines, ad conso-
landum requiram.

Didici etiam ex hoc, inscruta-
bile iudicium tuum expavesce-
re: quia affligis justum cum im-
pio, sed non sine æquitate & ju-
stitia.

5. Gratias tibi ago, quia non
pepercisti malis meis, sed attri-
visti

visti me verberibus amaris, infligens dolores, & immittens angustias foris & intus.

Non est qui me consoletur, ex omnibus quæ sub cælo sunt, nisi tu Domine Deus meus, cælestis medicus animarum: qui percutis & sanas, deducis ad inferos & reducis.

Disciplina tua super me, & virga tua ipsa me docebit. Tob. 13. Ps. 17.

6. Ecce, Pater dilecte, in manibus tuis sum ego, sub virga correctionis tuæ me inclino.

Percute dorsum meum, & collum meum, ut incurveui ad voluntatem tuam, tortuositatem meam.

Fac me pium & humilem discipulum, sicut bene facere consuevisti, ut ambulem ad omnem nutum tuum.

Tibi me, & omnia mea, ad corrigendum commendo: melius est hic corrigi, quam in futuro. Tu

316 DE IMITATIONE

Tu scis omnia & singula, & nil te latet in humana conscientia.

Antequam fiant, nosti ventura; & non opus est tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his quæ geruntur in terra.

Tu scis, quid expedit ad perfectum meum, & quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam.

Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, & ne despicias peccaminosam vitam meam: nulli melius nec clarius, quam tibi soli notam.

7. Da mihi, Domine, scire quod sciendum est: hoc amare, quod amandum est; hoc laudare, quod tibi summè placet; hoc reputare, quod tibi pretiosum apparet: hoc vituperare, quod oculis tuis sordescit.

Non me finas secundum visionem oculorum exteriorum judica-

dica.
auri
fente
de v
secre
lunt
inqu
8.
sensu
amo
mod
Q
quia
Fa
excu
decip
ter n
niter
Na
est u
non
Fran

CHRISTI LIB. III. 317

dicare, neque secundum auditum aurium hominum imperitorum sententiare: sed in iudicio vero de visibilibus & spiritualibus discernere, atque super omnia voluntatem beneplaciti tui semper inquirere.

8. Falluntur sæpe hominum sensus judicando: falluntur & amores sæculi, visibilia tantummodo amando.

Quid est homo inde melior, quia reputatur ab homine major

Fallax fallacem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum decipit, dum exultat: & veraciter magis confundit, dum inaniter laudat.

Nam quantus unusquisque est in oculis tuis, tantus est, & non amplius, ait humilis Sanctus Franciscus.

*Quod humilibus insistendum est
peribus, cum deficitur à summis.*

I. **F**lli, non vales semper in fer-
ventiori desiderio virtu-
tum stare, nec in altiori gradu
contemplationis consistere: sed
necesse habes interdum, ob ori-
ginalem corruptelā ad inferiora
descendere: & onus corrup-
tibilis vitæ etiam invitè, &
cum tædio, portare.

Quamdiū mortale corpus ge-
ris, tædium senties, & gravamen
cordis.

Oportet sæpe in carne de car-
nis onere gemere: eò quod non
vales spiritualibus studiis & Di-
vinæ contemplationi indefinen-
ter inhærere.

2. Tunc expedit tibi, ad hu-
milia & exteriora opera con-
fugere, in bonis actibus te recre-
are: adventum meum & super-
nam

nam visitationem firmâ confidentiâ expectare : exilium tuum & ariditatem mentis patienter sufferre, donec iterum a me visiteris, & ab omnibus anxietatibus libereris.

Nam faciam te laborum oblivisci, & interna quiete perfrui.

Expandam coram te prata Scripturarum, ut dilatato corde currere incipias viam mentiorum meorum.

Et dices : *Non sunt condignæ passiones hujus temporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.*

C A P. LII.

Quòd homo non reputet se consolatione dignum, sed magis verberibus.

I. Domine, non sum dignus consolatione tuâ, nec aliquâ spirituali visitatione : & idco justè mecum agis, quando me

me inopem & desolatum relin-
quis.

Si enim ad instar maris lacry-
mas fundere possem, adhuc con-
solatione tuâ dignus non essem.

Unde nihil dignus sum, quàm
flagellari & puniri: quia graviter
& sæpè te offendi, & in multi
valdè deliqui.

Ergo verâ pensatâ ratione, nec
minimâ sum dignus consola-
tione.

Sed tu clemens & misericors
Deus, qui non vis perire opera
tua ad ostendendum divitias Bo-
nitatis tuæ, in vasa misericor-
diæ, etiam præter omne pro-
prium meritum, dignaris conso-
lari servum tuum supra huma-
num modum.

Tuæ enim consolationes non
sunt, sicut humanæ confabula-
tiones.

2. Quid egi Domine, ut mihi
con-

conferres aliquam cœlestem cō-
solationem? Ego nihil boni me
egisse recolo, sed semper ad vitia
prorum, & ad emendationem pi-
grum fuisse.

Verum est, & negare non possū.

Si aliter dicerem, tu stares cō-
tra me, & non esset qui defende-
ret.

Quid merui pro peccatis meis
nisi infernum & ignem æternū?
In veritate confiteor, quoniam
dignus sum omni ludibrio & cō-
temptu, nec decet me inter tuos
devotos commemorari.

Et licet hoc ægrè audiam, ta-
men adversum me, pro verita-
te, peccata mea arguam, ut fa-
cilis misericordiam tuam mere-
ar impetrare.

3: Quid dicam reus; & omni
confusione plenus? Non habeo
os loquendi, nisi hoc tantum
verbum; Peccavi Domine, pec-
cavi;

cavi: miserere mei, ignosce mihi.

Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrosam, & oportam mortis caligine.

Quid tam maxime à reo & misero peccatore requiris, nisi ut conteratur, & humiliet se pro delictis suis? In vera contritione & cordis humiliatione, nascitur spes veniæ, reconciliatur perturbata conscientia, reparatur gratia perdita, tuetur homo à futura ira, & occurrunt sibi mutuò in osculo sancto Deus & poenitens anima.

4. Humilis peccatorum contritio, acceptabile tibi est Domine sacrificium, longè svavius odorans in conspectu tuo, quam thuris incensum.

Hæc est gratum etiam unguentum, quod sacris pedibus

tuis infundi voluisti: quia cor contritum & humiliatum nunquam despexisti.

Ibi est locus refugii à facie iræ inimici.

Ibi emendatur & abluitor, quidquid aliundè contractum est & inquinatum.

C A P. LIII.

Quòd gratia Dei non miscetur terrenas sapientibus.

I. Fili, pretiosa est gratia mea, non patitur se misceri extraneis rebus, ac consolationibus terrenis.

Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ, si optas ejus infusionem suscipere.

Pete secretum tibi, ama solus habitare tecum, nullius require confabulationem: sed magis ad Deum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, & puram conscientiam.

U

To-

224 DE IMITATIONE

Totum mundum nihil æstima: Dei vocationem omnibus exterioribus antepone.

Non enim poteris mihi vacare, & in transitorio pariter delectari.

A notis & à charis oportet elongari, & ab omni temporal; solatio mentem tenere privatam.

Sic obsecrat B. Apostus Petrus, ut *tanquàm advenas & peregrinos* in hoc mundo se contineant Christi fideles.

2 O quanta fiducia erit morituro: quem nullius rei affectus detinet in mundo

Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, æger necdum capit animus, nec animalis homo novit interni hominis libertatem.

Attamen si verè velit esse spiritualis, oportet eum renuntia-

re tam remotis quam propin-
quis: & à nemine magis cave-
re, quàm à seipso,

Sitemetipsum perfectè vice-
ris, cætera facilius subjugabis.

Perfecta victoria est, de semet-
ipso triumphare.

Qui enim semetipsum subje-
ctum tenet, ut sensualitas ratio-
ni, & ratio in cunctis obediat
mihi, hic verè victor est sui, &
Dominus mundi.

3. Si ad hunc apicem scande-
re gliscis, oportet viriliter inci-
pere, & securim ad radicem po-
nere, ut evellas. & destruas oc-
cultam inordinatam inclina-
tionem ad teipsum, & ad omne
privatum & materiale bonum.

Ex hoc vitio, quod homo se-
metipsum nimis inordinatè dili-
git; pænè totum pendet, quid-
quid radicaliter vincendum est.

Quo devicto & subacto malo,

U 2 . . . . . pax

pax magna & tranquillitas erit
continuo.

Sed quia pauci subipsis 'per-
fectè mori laborant, nec plenè
extra se tendunt, propterea in
se implicati remanent, nec supra
se in spiritu elevari possunt.

Qui autem liberè mecum am-
bulare desiderat, necesse est, ut
omnes pravas & inordinatas affe-
ctiones suas mortificet, atque
nulli creaturæ, privato amore
concupiscenter inhæreat.

CAP. LIV.

*De diversis motibus naturæ &
gratiæ.*

I. **F**illi, diligenter adverte mo-
tus naturæ & gratiæ, quia
valdè contrariè & subtiliter mo-
ventur: & vix nisi à spirituali &
intimè illuminato homine di-
scernuntur.

Omnes quidem bonum appe-
tunt, & aliquid boni in suis dictis

vel

vel factis prætendunt ; ideò sub specie boni multi fiuntur.

Natura callida est , & multos trahit, illaqueat & decipit, & se semper pro fine habet Sed gratia simpliciter ambulat, & ab omni specie mala declinat, fallacias nõ prætendit, & omnia purè propter Deum agit : in quo & finaliter requiescit.

2. Natura invitè vult mori, nec premi, nec superari, nec subesse, nec sponte subjugari.

Gratia vero studet mortificationi propriæ, resistit sensualitati, quærit subjici, appetit vinci, nec propriâ vult libertate fungi : sub disciplina, amat teneri, nec alicui cupit dominari, sed sub Deo semper vivere, stare, & esse : atque propter Deum, omni humanæ creaturæ humiliter parata est inclinari.

Natura pro suo commodo flabat

328 DE IMITATIONE

borat, & quid lucri ex alio sibi
proveniat, attendit. Gratia au-
tem, non quid sibi utile & com-
modum sit, sed quod multis
proficiat, magis considerat.

Natura libenter honorem & re-
verentiam accipit, Gratia verò o-
mnem honorem & gloriam Deo
fideliter attribuit.

2. Natura confusionem timeat
& contemptum.

Gratia autem gaudet pro no-
mine Jesu pati contumeliam.

Natura otium amat & quietē
corporalem.

Gratia verò vacua esse non
potest, sed libenter amplectitur
laborem.

Natura quærit habere curiosa
& pulchra, abhorret vilia & gros-
sa:

Gratia vero simplicibus dele-
ctatur, & humilibus, aspera non
aspernatur, nec vetustis refugit
indui pannis.

Natu-

CHRISTI LIB. III. 329

Natura respicit temporalia ,
gaudet ad lucra terrena, trista-
tur de damno, irritatur levi inja-
riæ verbo.

Sed gratia attendit æterna, nō
inhæret temporalibus, nec in
perditione rerū turbatur, neq; ver-
bis duriorib; exacerbatur; quia
thesaurum suum & gaudium in
cælo, ubi nil perit, constituit.

4. Natura cupida est, & liben-
tius accipit quam donat, amat
propria & privata.

Gratia autē pia est & cōmunis.
vitat singularia, contentatur,
paucis, *beatius dare* iudicat *quam*
accipere.

Natura inclinatur ad creaturas,
ad carnem propriam, ad vanita-
tes & discursus,

Sed Gratia trahit ad Deum &
ad virtutes, renunciat creaturis,
fugit mundum, odit carnis desir-
deria, restringit & vagationes, c-
rube-

330 DE IMITATIONE

rubescit in publico apparere.

Natura libenter aliquod solatium habet externum, in quo delectetur ad sensum.

Sed Gratia in solo Deo quærit consolari & in summo bono super omnia visibilia delectari.

5. Natura totum agit propter lucrum & commodum propriū, nihil gratis facere potest, sed aut æquale, aut melius, aut laudem, vel favorem pro benefactis consequi sperat; & multum ponderari sua gesta & dona concupiscit.

Gratia vero nil temporale quærit; nec aliud præmium, quam Deum solum, pro mercede postulat; nec amplius de temporalibus necessarius desiderat, nisi quantum hæc sibi ad affectionem æternorum valeant deservire.

6. Natura gaudet de amicis
mul-

multis & propinquis, gloriatur
de nobili loco, & ortu generis:
arridet potentibus, blanditur di-
vitibus, applaudit sibi similibus.

Gratia autem & inimicos dili-
git, nec de amicorum turba ex-
tollitur, nec locum, nec ortum
natalium reputat, nisi virtus ma-
ior ibi fuerit.

Favet magis pauperi, quam di-
viti: compatitur plus innocen-
ti quam potenti; congaudet ve-
raci, non fallaci.

Exhortatur semper bonos me-
liora charismata æmulari, & Fi-
lio Dei pervirtutes assimilari.

Natura de defectu & molestia
cito conqueritur.

Gratia constanter fert ino-
piam.

7. Natura omnia ad se refle-
ctit, pro se certat & arguit: Gra-
tia autem ad Deum cuncta re-
ducit, unde originaliter ema-
nant.

332 DE IMITATIONE

nant ; nihil boni sibi adscribit, nec arroganter præsumit : non contendit, nec suam sententiam aliis præfert : sed in omni sensu & intellectu, æternæ sapientiæ ac divino examini se submittit.

Natura appetit scire secreta, & nova audire : vult exterius apparere, & multa per sensus experiri : desiderat agnosci & agere, unde laus & admiratio procedit : sed gratia non curat nova, nec curiosa percipere ; quia totum hoc de vetustate corruptionis est ortum, cum nihil novum & durabile sit super terram.

Docet itaque sensus restringere, vanam complacentiam & ostentationem devitare, laudanda & dignè miranda humiliter abscondere, & omni re, & in omni scientia, utilitatis fructum, atque Dei laudem & honorem querere.

Non

Non vult se nec sua prædicari, sed Deum in Donis suis optat benedici, qui cuncta ex mera charitate largitur.

8. Hæc gratia, supernaturale lumen, & quoddam Dei speciale donum est, & propriè electorum signaculum, & pignus salutis æternæ : quæ hominē de terrenis ad cœlestia amanda iustollit, & de carnali spirituales efficit.

Quanto igitur natura amplius premitur & vincitur, tantò major gratia infunditur, & quotidie novis visitationibus interior homo, secundum imaginem Dei, reformatur.

C A P. LV.

De corruptione nature, & efficacia gratiæ Divinæ.

I. **D**omine Deus meus, qui me creâsti ad imaginem & similitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam ostendisti

sti tam magnam, necessariam ad salutem, ut vincam pessimam naturam meam, trahentem ad peccata & in perditionem.

Sentio enim in carne mea legem peccati, contradicentem legi mentis meæ, & captivum me ducentem ad obediendum sensualitati in multis: nec possum resistere passionibus ejus, nisi assistat tua sanctissima gratia cordi meo ardentem infusa.

2. Opus est gratiâ trâ, & magnâ gratiâ: ut vincatur natura, ad malum semper prona ab adolescentiâ sua

Nam per primum hominem Adam, lapsa & vitiata per peccatum, in omnes homines pœna hujus maculæ descendit: ut ipsa natura, quæ bona & recta à te condita fuit, pro vitio jam & infirmitate corruptæ naturæ ponatur, eò quod motus ejus sibi
reli-

reli-
trah-
fit, e-
late
H
circ
huc
li, v
imp
quo
lum
fect
3
cond
nem
fort
argu
pec
(
cati
dio
H
adja

relictus, ad malum & inferiora trahit.

Nam modica vis, quæ remanet, est tanquam scintilla quædam latens in cinere.

Hæc est ipsa ratio naturalis, circumfusa magna caligine, adhuc iudicium habens boni & mali, veri falsique distantiam, licet impotens sit adimplere omne quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec sanitate affectionum suarum potiatur.

3. Hinc est, Deus meus, quod *condelector legi tuæ secundum interiorum hominem*, sciens mandatum forte, bonum, iustum & sanctum, arguens etiam omne malum, & peccatum fugiendum.

Carne autem servio legi peccati, dum magis sensualitati obedio, quàm rationi.

Hinc est, quod *velle bonum mihi adjacet, perficere autem non invenio.*

X

Hinc

336 DE IMITATIONE

Hinc sæpe multa bona propono, sed quia gratia deest ad adiuvandum infirmitatem meam, ex levi resistantia resilio & deficio.

Hinc accidit, quod viam perfectionis agnosco, & qualiter agere debeam, clarè satis video.

Sed propriæ corruptionis pōdere pressus, ad perfectiora non assurgo.

4. O quam maxime est mihi necessaria, Domine, tua gratia, ad inchoandum bonum, ad proficiendum, & ad perficiendum.

Nam sine ea nihil possum facere: omnia autem possum in te, confortante me gratia.

O verè cælestis gratia, sine qua nulla sunt propria merita, nulla quoque dona naturæ ponderanda!

Nihil artes, nihil divitiæ, nihil pulchritudo vel fortitudo, nihil ingenium vel eloquentia, valent

val
tia.

mal

aut

tia

gni

T

nec

gno

bet

me

S

neq

fun

(Co

S

pau

vit

bon

V

ma

cia

me

valent apud te Domine sine gratia.

Nam dona naturæ bonis & malis sunt communia: electorū autem proprium donum est gratia sive dilectio; qua insigniti, digni habentur vita æterna.

Tantum eminet hæc gratia, ut nec donum prophetæ, nec signorum operatio, nec quantalibet alta speculatio aliquid æstimentur sine ea.

Sed neque fides, neque spes, neque aliæ virtutes, tibi acceptæ sunt sine charitate & gratia. (Cor: 1.)

5. O beatissima gratia, quæ pauperem spiritu, virtutibus divitem facis, & divitem multis bonis, humilem corde reddis.

Veni, descende ad me, reple me mane consolatione tua, ne deficiat præ lassitudine & ariditate mentis anima mea.

X. Ob.

Obsecro Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis: sufficit enim mihi gratia tua, cæteris non obtentis, quæ desiderat natura.

Si fuero tentatus & vexatus tribulationibus multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua.

Ipsa fortitudo mea, ipsa consilium confert & auxilium.

Cunctis hostibus potentior est & sapientior universis sapientibus.

5. Magistra est veritatis, doctorix disciplinæ, lumen cordis, solamen pressuræ, fugatrix tristitiæ, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lacrymarum.

Quid sum sine ea, nisi aridum lignum, & stirps inutilis ad ejiendum?

Tua erga me, Domine, gratia semper & præveniat & sequatur,

ac

ac bonis operibus jugiter præ-
stet esse intentum, per Iesum
Christum filium tuum Amen,

CAP. LVI.

*Quod nos ipsos abnegare, & Christum
imitari debemus per crucem.*

I. D. Fili, quantum à te vales
exire, tantum in me po-
teris transire.

Sicut nihil foris concupisce-
re, internam pacem facit; sic se
interius relinquere, Deo con-
jungit.

Volo te addiscere perfectam
abnegationem tu in voluntate
mea sine contradictione & que-
rela.

*Sequere me: Ego sum via, veritas,
& vita, Sine via non itur; sine
veritate non cognoscitur; sine
vita non vivitur. Ego sum via,
quam sequi debes; veritas, cui
credere debes; vita, quam spe-
rare debes.*

X   **Ego**

340 DE IMITATIONE

Ego sū via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis.

Ego sum vita rectissima, veritas suprema, vita vera, vita beata, vita increata.

Si manseris in via mea, cognosces veritatem, & veritas liberabit te, & apprehendes vitam æternam.

2. Si vis ad vitam ingredi, serva mandata. (Math. 19.)

Si vis veritatem cognoscere, crede mihi.

Si vis perfectus esse, vende omnia, (Ibid.)

Si vis esse discipulus meus, abnega te ipsum. Luce 9.

Si vis beatam vitam possidere, præsentem vitam contemne.

Si vis exaltari in cælo, humilia te in mundo.

Si vis regnare mecum, porta crucem mecum.

Solus enim servi crucis inveniant

CHRISTI LIB. III. 942

niunt viam beatitudinis, & veræ lucis.

4. S. Domine Iesu, quia arcta erat vita tua, & mundo despecta, dona mihi tecum mundi despectu imitari.

Non enim major est servus domino, suo. nec discipulus supra magistrum.

Exerceatur servus tuus in vita tua, quia ibi est salus mea, & sanctitas vera.

Quidquid extra eam lego, vel audio, non me recreat, nec delectat plenè.

5. D. Fili, quia hæc scis, & legisti omnia, beatus eris, si feceris ea.

Qui habet mandata mea, & servat ea, ipse est qui diligit me: & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum: & faciam eum confedere mecum in regno Patris mei.

5 S. Domine Iesu, sicut dixisti & promifisti, sic utique fiat, & mihi promereri contingat.

342 DE IMITATIONE

Suscepi, suscepi de manu tua
crucem; portabo, & portabo eam
usque ad mortem, sicut imposui-
sti mihi.

Verè vita boni monachi crux
est, sed dux paradisi.

Inceptum est, retro abire non
licet, nec relinquere oportet.

6. Eja fratres, pergamus si-
mul, Iesus erit nobiscum.

Propter Iesum suscepimus
hanc crucem: propter Iesum
perseveramus in cruce.

Erit adjutor noster, qui est
dux noster, & præcessor.

En, Rex noster ingreditur an-
te nos, qui pugnabit pro nobis.

Sequamur viriliter, nemo me-
tuat terrores, simus parati mo-
ri fortiter in bello, nec infera-
mus crimen gloriæ nostræ, ut
fugiamus à cruce.

*Quòd homo non sit nimis dejectus,
quando in aliquos labitur defectus.*

I. D. **F**ili, magis placent mihi
patientia & humilitas
in adversis, quàm multa conso-
latio & devotio in prosperis.

Ut quid te contristat parvum
factum contra te dictum.

Si amplius fuisset, commove-
ri non debuisses.

Sed nunc permitte transire:
non est primum, nec novum, nec
ultimum erit, si diu vixeris.

Satis virilis es, quam diu ni-
hil obviat adversi.

Bene etiam consulis, & alios
nostri roborare verbis: sed cum
ad januam tuam venit repentina
tribulatio, deficis consilio & ro-
bore.

Attende magnam fragilitatem
tuam, quam sæpius experiris in
modicis objectis: tamen pro sa-

X 5. lute

344 DE IMITATIONE

lute tua ista fiunt, cum hæc & similia contingunt.

2. Pone, ut melius nosti, ex corde: & si te tetigit, non tamen dejiciat, nec diu implicet.

Ad minus sustine patienter, si non potes gaudenter.

Etiam si minus libenter audis, & indignationem sentis: reprime te, nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde parvuli scandalizentur.

Cito conquiescet commotio excitata & dolor internus revertente dulcorabitur gratia.

Adhuc vivo ego (dicit Dominus) juvare te paratus: & solito amplius consolari, si confusus fueris mihi, & devotè invocaveris.

Animæquior esto, & ad majorem sustentiam accingere.

Non est totum frustratum, si te sæpius percipis tribulatum, vel graviter tentatū. Ho.

Homo es, & non Deus: caro es,
non Angelus.

Quomodo tu posses semper eo-
dem statu virtutis permanere,
quando hoc defuit Angelo in cæ-
lo, & primo homini in paradiso.

Ego sum qui mærentes erigo
sospitate: & suam cognoscentes
infirmi- tatem, ad meam prove-
ho divinitatem.

4. S. Domine, benedictum sit
verbum tuum, dulce super mel
& favum ori meo.

Quid facerem in tantis tribu-
lationibus & angustis meis, nisi
me confortares sanctis sermoni-
bus.

Dummodo tandem ad portum
salutis perveniam, quid curæ
est, quæ & quanta passus fuero.

Da finem bonum, da felicem
ex hoc mundo transitum,

Memento mei Deus meus, &
dirige me recto itinere in regnū
brum.

*De altioribus rebus & occultis judiciis
Dei non scrutandis.*

I. **F**ili, caveas disputare de altis materiis, & de occultis Dei judiciis: cur iste sic relinquitur, & ille ad tantam gratiam assumitur: cur etiam iste tantum affligitur, & ille tam eximie exaltatur.

Ista omnem humanam facultatem excedunt: nec ad investigandum iudicium divinum, ulla ratio prævalet, vel disputatio.

Quando ergo hæc tibi suggerit inimicus, vel etiam quidam curiosi inquirunt homines, responde illud Prophetæ: *Iustus es Domine. & rectum iudicium tuum.*

Et illud: *Judicia Domini vera, justificata in semetipsa.*

Judicia mea metuenda sunt, non discutienda, quia humano intellectui sunt incomprehensibilia.

a. No-

2. Noli etiam inquirere, nec disputare de meritis Sanctorum, quis alio sit sanctior, aut quis maior fuerit in regno cælorum.

Talia generant sæpe lites & contentiones inutiles, nutriunt quoque superbiam & vanam gloriam: unde oriuntur invidiæ & dissensiones, dum iste illum Sanctum, & alius alium conatur superbè præferre.

Talia autem velle scire & investigare, nullum fructum asferunt, sed magis Sanctis displicent: quia non sum Deus dissensionis, sed pacis; quæ pax magis in humilitate vera, quàm in propria exaltatione consistit.

3. Quidam zelo dilectionis trahuntur ad hos, vel ad illos ampliori affectu, sed humano potius quàm divino.

Ego sum qui cunctos condidi Sanctos: ego donavi gratiam, ego præstiti gloriam

Ego

348 DE IMITATIONE

Ego novi singulorum merita;
ego præveni eos in benedictioni-
bus dulcedinis meæ.

Ego præseivi dilectos ante sæ-
cula; ego eos elegi de mundo non
ipsi me præelegerunt.

Ego vocavi per gratiam, attra-
xi per misericordiam: ego per-
duxi eos per tentationes varias.

Ego infudi consolationes ma-
gnificas, ego dedi perseveranti-
am, ego coronavi eorum patien-
tiam.

4. Ego primum & novissimum
agnosco; ego omnes inæstimabi-
li dilectione amplector.

Ego laudandus sum in omni-
bus sanctis meis; ego super om-
nia benedicendus sum, & hono-
randus in singulis, quos sic glo-
riosè magnificavi & prædestina-
vi, sine ullis præcedentibus pro-
priis meritis.

Qui ergo unum de minimis

LODICI

meis contempserit, nec magnum honorat; quia pusillum & magnum ego feci.

Et qui derogat alicui Sanctorum, derogat & mihi & cæteris omnibus in regno cælorum.

Omnes unum sunt per charitatis vinculum: idem sentiunt, idem volunt, & omnes in unum se diligunt.

5. Adhuc autem (quod multo altius est) me, quam se & sua merita diligunt.

Nam iupra se rapti, & extra propriam dilectionem tracti, totum in amorem mei perguunt, in quo & fruitivè quiescunt.

Nihil est, quod eos averrere possit aut deprimere: quippe qui æterna veritate pleni, igne ardescent inextinguibilis charitatis.

Taceant igitur carnales & animales homines de Sanctorum statu differere, qui non norunt ni-

350 DE IMITATIONE

si privata gaudia diligere. Demunt & addunt, pro sua inclinatione, non prout placet æternæ veritati.

6. In multis est ignorantia, eorum maxime, qui parum illuminati, rarò aliquem perfectæ dilectione spirituali diligere norunt.

Multum adhuc naturali affectu, & humana amicitia ad hos, vel ad illos trahuntur: & sicut in inferioribus se habent, ita & de cælestibus imaginantur.

Sed est distantia incomparabilis, quæ imperfecti cogitant, & illuminati viri per revelationem supernam speculantur.

7. Cave ergo, fili, de istis curiosè tractare, quæ tuam scientiam excedunt: sed hoc magis sature & intende, ut vel minimus in regno Dei queas inveniri.

Et si quispiam sciret, quis alio sancti-

CHRISTI LIB. III. 351

sanctior esset, vel major haberetur in regno cælorum: quid ei hæc notitia prodesset, nisi se ex hac cogitatione coram me humiliaret, & in maiorem nominis mei laudem exsurgeret?

Multo acceptius Deo facit, qui de peccatorum suorum magnitudine, & virtutum suarum parvitate cogitat, & quàm longe à perfectione Sanctorum distat; quàmvis, qui de eorum maiortate vel parvitate disputat.

Melius est Sanctos devotis precibus & lacrymis exorare, & eorum gloriola suffragia humiliter implorare; quàm eorum secreta vana inquisitione perscrutari.

8. Illi bene & optimè contentantur, si homines scirent contentari & vaniloquia sua comperere.

Non gloriantur de propriis meri-

352 DE IMITATIONE

meritis, quippe qui sibi nihil bonitatis adscribunt: sed totum mihi; quoniam ipsis cuncta ex infinita charitate mea donavi.

Tanto amore divinitatis, & gaudio supereffluenti replentur; ut nihil eis desit gloriæ, nihilque possit deesse felicitatis.

Omnes Sancti, quanto altiores in gloria, tanto humiliores in seipsis, & mihi viciniore & dilectiores existunt.

Ideoque habes scriptum, quia mittebant coronas suas ante Deum, & ceciderunt in facies suas coram Agno, & adoraverunt viventem in secula seculorum.

2 Multi quærun, quis major sit in regno Dei: qui ignorant, an cum minimis erunt digni computari.

Magnum est, vel minimum esse in cælo, ubi omnes magni sunt: quia omnes filii Dei vocabuntur & erunt: Mi-

CHRISTI LIB. III. 359

Minimus erit in mille, & peccator centum annorum morietur. *Isaia. 65.*

Cum enim quærerent discipuli, quis major esset in regno cælorum; tale audierunt responsum.

Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum. Quicumque ergo humiliaverit se, sicut parvulus iste, hic major est in regno cælorum. (Matth: 18.)

16. Væ eis, qui cum parvulis humiliare se sponte dedignantur: quoniam humilis janua regni cælestis eos non admittit intrare.

Væ etiā divitibus qui habent hęc consolationes suas: quia pauperibus intrantibus in regnum Dei, ipsi stabunt foris ejulantes.

Gaudete humiles, & exultate pauperes, quia vestrum est regnum Dei, si tamen in veritate ambulatis.

CAP.

354 DE IMITATIONE
CAP. LIX.

*Quod omnis spes & fiducia in solo Deo
est figenda.*

I. **D**omine quæ est fiducia mea
quam in hac vita habeo?
aut quod majus solatium meum,
ex omnibus apparentibus sub
cælo?

Nonne tu, Domine Deus me-
us, cujus misericordiæ non est
numerus!

Ubi mihi bene fuit, sine te?
aut quando male esse potuit,
præsentente te?

Malo pauper esse propter te,
quàm dives sine te.

Eligo potius tecum in terra
peregrinari, quàm sine te cælum
possidere. Ubi tu, ibi cælum: at-
que ibi mors & infernus, ubi tu
non es.

Tu mihi in desiderio es: &
ideo post te gemere, clamare
& exorare necesse est.

In nullo denique possum plene confidere, qui in necessitatibus auxilietur opportuniùs, nisi in te solo Deo meo.

Tu es spes mea, tu fiducia mea, tu consolator meus, & fidelissimus in omnibus.

2. Omnes, quæ sua sunt, quærunt: tu salutem meam, & perfectum meum solummodo præstendis, & omnia in bonum mihi convertis.

Etiam si variis tentationibus, & adversitatibus exponas, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui mille modis dilectos tuos probare consuevisti.

In qua probatione non minus diligere debes & laudari, quàm si cælestibus consolationibus me repleres.

3. In te ergo, Domine Deus pono totam spem meam & refugium:

356 DE IMITATIONE

gium: in te omnem tribulationē
& angustiam meam constituo;
quia totum infirmum & instabi-
le invenio, quiddid extra te
conspicio.

Non enim proderunt multi
amici, neque fortes auxiliarii ad-
juvare poterunt, nec pruden-
tes consiliarii responsum utile
dare, neque libri doctorum cō-
solari, nec aliqua pretiosa sub-
stantia liberare, nec locus aliquis
secretus & amœnus contutari: si
tu ipse non assistas, juves, con-
fortes, conoleris, instruas, &
custodias.

4. Omnia namque, quæ ad pa-
cem videntur esse, & felicitatem
habendam te absente nihil sunt
nihilque felicitatis in veritate
conferunt.

Finis ergo omnium bonorum
& altitudo vitæ, & profunditas
eloquiorum tu es: & in te supe-
omn

omnia sperare fortissimam solatium servorum tuorum.

Ad te sunt oculi mei, in te cōfido Deus meus misericordiarum Pater.

Benedic & sanctifica animam meam benedictione cælesti, ut fiat habitatio sancta tua, & sedes æternæ gloriæ tuæ: nihilque in templo tuæ dignitatis inveniat, quod oculos tuæ majestatis offendat.

Secundū magnitudinem bonitatis tuæ, & multitudinē miserationum tuarum, respice in me, & exaudi orationem pauperis servi tui longe exulantis in regione umbræ mortis.

Protege & conserva animam servuli, inter tot discrimina vitæ corruptibilis; ac comitante gratia tua dirige per viam pacis, ad patriam perpetuæ claritatis. Amen.

FINIS Lib: III.

THOMÆ A KEMPIS
CANONICI REGULARIS
Ordinis S. AUGUSTINI,
DE IMITATIONE
CHRISTI,
LIBER QUARTUS.

De Sacramento Altaris.
*Devota exhortatio ad Sacram
Communione.*

VOX CHRISTI.

Venite ad me omnes, qui laboratis,
& onerati estis, & ego reficiam vos
dicit Dominus.

*Panis, quem ego dabo, caro mea est:
pro mundi vita.*

*Accipite & comedite: hoc est corpus
meum quod pro vobis tradetur: hoc
facite in meam commemorationem.*

*Qui manducat meam carnem, & bi-
bit meum sanguinem, in me manet, &
ego in illo.*

*Verba, quæ ego locutus sum vobi.
spiritus & vita sunt.*

GA

*Cum quanta reverentia Christus sit
suscipiendus.*

VOX DISCIPULI.

I. **H**Æc sunt verba tua Christe,
veritas æterna, quãvis non
uno tempore prolata, nec uno in
loco conscripta.

Quia ergo tua sunt, & vera,
gratantur mihi & fideliter cuncta
sunt accipienda.

Tua sunt, & tu ea protulisti: &
mea quoq; sunt, quia pro salute
mea ea edidisti.

Libenter suscipio ea ex ore tuo,
ut arctius inserantur cordi meo.

Excitant me verba tantæ pieta-
tis, plena dulcedinis & dilectio-
nis.

Sed terrent me delicta propria,
& ad capienda tanta mysteria me
reverberat impura conscientia.

Provocat me dulcedo verborū
Y tuo-

360 DE IMITATIONE

tuorū, sed onerat me multitudo
victorum meorum.

2. Jubes, ut fiducialiter ad te
accedam, si tecum velim habere
partem: & ut immortalitatis acci-
piam alimoniam, si æternā cupi-
am obtinere vitam & gloriam.

Venite, inquis, *ad me omnes qui
Laboratis & onerati estis & ego refici-
am vos.*

O dulce & amicabile verbum
in aure peccatoris, quod tu Domi-
ne Deus meus egenum & paupe-
rem invitas ad communionē tui
sanctissimi Corporis.

Sed quis ego sum Domine, ut
ad te præsumam accedere? Ecce
cæli cælorum te non capiunt, &
tu dicis, *Venite ad me omnes.*

3. Quid sibi vult ista piissima
dignatio; & tã amabilis invita-
tio? quomodo audebo venire, qui
nihil boni mihi cōsciū sum, un-
de possum præsumere? Quomo-
do

do te introducam in domum me-
am, qui sæpius offendi benignissi-
mam faciem tuam? Reverentur
Angeli & Archangeli, metuant
Sancti & iusti; & tu dicis: *Venite
ad me omnes.*

Nisi tu Domine hoc diceret,
quis verum esse crederet? Et nisi
tu juberet; quis accedere atten-
taret? Ecce Noë vir iustus in arcæ
fabrica centum annis laboravit,
ut cum paucis salvaretur: & ego
quomodo me potero unâ horâ
præparare, ut mundi fabricatorẽ
cum reverentia sumam?

4. Moyſes famulus tuus ma-
gnus & specialis amicus tuus, ar-
cam ex lignis imputribilibus fe-
cit, quam mundissimo vestivit
auro, ut tabulas legis in ea repo-
neret, & ego putrida creatura
audebo te conditorem legis, ac
vitæ datorem tam facile suscipe-
re? Salomon sapientissimus Re-
gum

362 DE IMITATIONE

gum Israël, templum magnificum septem annis in laudem nominis tui ædificavit: & octo diebus festū dedicationis ejus celebravit: mille hostias pacificas obtulit: & arcam fæderis in clangore buccinæ & jubilo in locum sibi præparatum solenniter collocavit: Et ego infelix & pauperimus hominū quomodo te in domum meā introducam, qui vix mediam expendere devotè novi horam? & utinam vel semel dignè ferè mediam!

5. O mi Deus, quantum illi, ad placendum tibi, agere studuerūt! Heu, quā pusillum est, quod ago, quā breve expleo tempus, cum me ad communicādum dispono! Rarò totus collectus, rarissimè ab omni distractione purgatus.

Et certè in tua salutari Deitatis præsentia nulla deberet occurrere indecens cogitatio, nul-

la

la etia
non A
Dom
spitiō
6. I
stanti
suis re
pus tu
virtu
crific
& ve
mniur
comp
Qu
am ve
tiam?
ro sol
mend
Patria
quoq;
so po
monst
tum c
7. S

la etiam occupare creatura: quia non Angelum, sed Angelorum Dominum suscepturus sum hospitio,

6. Est tamen valde magna distantia, inter arcam foederis cum suis reliquiis, & mundissimum Corpus tuum cum suis ineffabilibus virtutibus: inter legalia illa sacrificia futurorum præfigurativa, & veram tui Corporis hostiam, omnium antiquorum sacrificiorum completivam.

Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardesco præsentiam? Cur non majori me præparo sollicitudine ad tua sancta sumenda: quando illi antiqui Sancti Patriarchæ, & Prophetæ, Reges quoque & Principes, cum universo populo, tantum devotionis demonstrarunt affectum erga cultum divinum!

7. Saltavit devotissimus Rex

Y 3 David

364 DE IMITATIONE

David coram arca Dei totis viribus; reCOLens beneficia olim indulta patribus: fecit diversi generis organa, psalmos edidit, & cantari instituit cum lætitia cecinit & ipse frequenter in citharra, Spiritus Sancti afflatus gratiæ docuit populum Israël toto corde Deum laudare, & ore consono diebus singulis benedicere & prædicare.

Si tanta agebatur tunc devotio, ac divinæ laudis existit recordatio coram arca testamenti: quanta nunc mihi & omni populo Christiano, habenda est reverentia & devotio in præsentia Sacramenti, in sumptione excellentissimi Corporis Christi?

8. Currunt multi ad diversa loca pro visitandis reliquiis Sanctorum: & mirantur auditis gestis eorum, ampla ædificia templo.

plor
serio
sa ip
E
pud
ctus
& L
S
riof
inv
tur
xim
cont
H
tari
D
sus:
tern
que
icep
A
vita
sens
ta sp

CHRISTI LIB. VI. 367

plorum inspicunt & osculantur
sericis & auro involuta sacra of-
fa ipsorum.

Et ecce; tu præsens es hic a-
pud me in altari Deus meus, San-
ctus Sanctorum, creator omnium,
& Dominus Angelorum.

Sæpè in talibus videndis cu-
riositas est hominum, & novitas
invisorum, & modicus reporta-
tur emendationis fructus: ma-
xime ubi est tam levis, sine vera
contritione discursus.

Hic autem in Sacramento al-
taris, totus præsens es.

Deus meus, homo Christus JE-
sus: ubi & copiosus percipitur æ-
ternæ salutis fructus, quotiescū-
que fueris dignè ac devotè su-
sceptus.

Ad istud verò non trahit le-
vitas aliqua, nec curiositas aut
sensualitas: sed firma fides, devo-
ta spes, & sincera charitas.

O in-

366 DE IMITATIONE

9 O invisibilis conditor mundi Deus, quam mirabiliter agis nobiscum! quam suaviter & gratiose cum electis tuis disponis; quibus temetipsum in Sacramēto sumendum proponis! Hoc namq; omnem intellectum superat: hoc specialiter devotorū corda trahit, & accendit affectū.

Ipsi enim veri fideles tui, qui totam vitam suam ad emendationē disponūt ex hoc dignissimo Sacramento magnam devotionis gratiam & virtutis amorem frequenter recipiunt.

10. O admirabilis & abscondita gratia Sacramenti, quam nōrunt autem Christi fideles! infideles autem, & peccatis servientes, experiri non possunt.

In hoc Sacramento confertur spiritualis gratia, & reparatur in anima virtus amissa: & per peccatum deformata redit pulchritudo.

Tan-

Tanta est aliquando hæc gratia, ut ex plenitudine collatæ devotionis, non tantum mens, sed & debile corpus, vires sibi præstitas sentiat ampliores.

II. Dolendum tamen valdè & miserendum super tepiditate & negligentia nostra, quod non majori affectione trahimur ad Christum sumendum: in quo tota spes salvandorum consistit, & meritum.

Ipse enim est sanctificatio nostra, & redemptio: ipse consolatio viatorum, & Sanctorum æterna fructio;

Dolendum itaque valde, quod multi tam parùm hoc salutare mysterium advertunt, quod cælum lætificat, & mundum conservat universum.

Heu cæcitas, & duritia cordis humani; tam ineffabile donum non magis attendere, & ex quotidiana

no usu etiam ad inadvertentiam
defluere.

12. Si enim hoc Sanctissimum
Sacramentum, in uno tantum ce-
lebraretur loco, & ab uno tantū
consecraretur sacerdote mundo
quanto putas desiderio; ad illum
locum & ad talem Dei sacerdo-
tem, homines afficerentur, ut di-
vina mysteria celebrari viderent?
Nunc autem multi facti
sunt sacerdotes & in multis locis
offertur Christus, ut tanto major
appareat gratia & dilectio Dei ad
hominem, quantò latius est sacra
communio diffusa per orbem.

Gratias tibi Jesu, bone Pastor
æterne, qui nos pauperes & exu-
les dignatus es pretioso corpore
& sanguine tuo reficere : & ad
hæc mysteria percipienda, etiam
proprii oris tui alloquio invita-
re, dicendo : *Venite ad me omnes,
qui laboratis & onerati estis, & ego
reficiam vos.*

CAP.

*Quod magna bonitas & charitas
DEI in Sacramento homini ex-
hibetur.*

VOX DISCIPULI.

Super bonitate tua: & magna
misericordia tua Domine con-
fusus, accedo æger ad Salvatorē:
esuriens, & sitiens ad fontem vi-
tæ, egenus ad Regem cœli, servus
ad Dominum, creatura ad Crea-
torem, desolatus ad meum pium
consolatorem.

Sed undè hoc mihi, ut venias
ad me.

Quid ego sum, ut præstes mi-
hi teipsum? Quomodo audet
peccator coram te apparere? &
tu quomodo dignaris ad pecca-
torem venire? Tu nōsti servum
tuum, & scis quia nil boni in te
habet, unde hoc illi præstes.

Confiteor igitur vilitatem me-
am, agnosco tuam bonitatē, lau-
do

370 DE IMITATIONE

do pietatem, & gratias ago propter nimiam charitatem.

Propter temetipsum enim hoc facis, ut nō propter mea merita, ut bonitas tua mihi magis innotescat, charitas amplior ingratetur, & humilitas perfectius commendetur.

Quia ergo tibi hoc placet, & tu sic fieri iussisti, placet & mihi dignatio tua; & utinam iniquitas mea non obsistat!

2. O dulcissime & benignissime JESU, quanta tibi reverentia & gratiarum actio cū perpetua laude pro susceptione sacri Corporis tui debetur, cujus dignitatē nullus hominum explicare potens invenitur!

Sed quid cogitabo in hac communionē, in accessu ad Dominum meum, quē debitē venerari nequeo, & tamē devotē suscipere desidero.

Quia

Quid cogitabo melius & salu-
brius, nisi meipsum totaliter hu-
miliando coram te, & tuam infi-
nitam bonitatem exaltando su-
pra me?

3. Laudo te Deus meus, &
exalto in æternum. Despicio me,
& subicio tibi, in profundum
vilitatis meæ.

Ecce tu Sanctus sanctorum, &
ego sordes peccatorum.

Ecce tu inclinas te ad me, qui
non sum dignus ad te respicere.

Ecce tu venis ad me, tu vis es-
se mecum, tu invitas ad convi-
vium tuum.

Tu mihi dare vis cælestem ci-
bum, & panem Angelorum ad man-
ducandum: non alium sane,
quàm teipsum, panem vivum, qui
de celo descendisti, & das vitã mundo.

4. Ecce, unde dilectio proce-
dit, qualis dignatio illucescit!
quàm magnæ gratiarum actio-

nes & laudes tibi pro his debentur.

O quam salutare, & utile consilium tuum, cum istud instituisti! quàm suave & jucundum convivium, cum te ipsum in cibum donasti!

O quam admirabilis operatio tua! Domine! quàm potens virtus tua

Dixisti enim, & facta sunt omnia: & hoc factum est, quod ipse iussisti.

5. Mira res, & fide digna, ac humanum vincens intellectum: quòd tu Domine Deus meus, verus Deus & homo sub modica specie panis & vini integer contineris, & sine consumptione à sumente manducaris.

Tu Domine universorum, qui nullius habes indigentiam, voluisti per Sacramentum tuum
habere

habitare in nobis: conserva cor meum & corpus immaculatum: ut lætâ& purâ conscientiâ sæpius tua valeam celebrare mysteria, & ad meam perpetuam acciperè salutem, quæ ad tuum præcipue honorem, & memoriale perenne sanxisti & instituisti.

6. Lætare anima mea, & gratias age Deo pro tam nobili munere & solatio singulari, in hac lachrymarum valle tibi relicto.

Nam quoties mysterium recolis, & Christi Corpus accipis: toties tuæ redemptionis opus agis, & particeps omnium meritorum Christi efficeris.

Charitas etenim Christi nunquam minuitur, & magnitudo propitiationis ejus nunquam exauritur.

Ideo nova semper mentis renovatione ad hoc disponere te

debes

debes

374 DE IMITATIONE

debes, & magnum salutis mysterium attenta consideratione pensare.

Ita magnum, novum, & iucundum tibi videri debet, cum celebras, aut Missam audis: ac si eodem die Christus primum in uterum Virginis descendens, homo factus esset, aut in cruce pendens pro salute hominum pateretur & moreretur.

CAP. III.

Quod utile sit sepe communicare.

VOX DISCIPULI.

I. ECCE, ego ad te venio Domine, ut bene mihi sit ex munere tuo, & lætificer in convivio sancto tuo, quod parasti in dulcedine tua pauperi Deus.

Ecce: in te est totum, quod desiderare possum, & debeo; tu salus mea & redemptio, spes & fortitudo, decus & gloria.

Lætifica ergo hodie animam servi tui,

*vi tui, quoniam ad te Domine Iesu
animam meam levavi.*

Desidero te nunc devotè ac re-
verenter suscipere; cupio te in
domum meam inducere; quate-
nus cum Zachæo merear à te be-
nedici, ac inter filios Abrahamæ
computari.

Anima mea Corpus tuum con-
cupiscit, cor meum tecum uniri
desiderat.

2. Trade te mihi, & sufficit.
Nam præter te nulla consolatio
valet.

Sine te esse nequeo: & sine vi-
sitatione tua vivere non valeo.

Ideoq; oportet me frequenter
ad te accedere, & in remedium
salutis meæ recipere: ne forte
deficiam in via, si fuero cælesti
fraudatus alimonia.

Sic enim tu misericordissime
Iesu, Prædicans populis, & vari-
os curans, aliquando dixisti: No-

Z 3

lores

lo eos jejunos dimittere in domum suam, ne deficiant in via..

Age igitur hoc mecum modo, qui te pro fidelium consolatione in Sacramento reliquisti.

Tu es enim suavis refectio animæ: & qui te digne manducauerit, particeps & hæres erit æternæ gloriæ.

Necessarium quidem mihi est, qui tam sæpè laboro & pecco, tam citò torpescō & deficio; ut per frequentes orationes & confessiones, ac sacram Corporis tui perceptionem me renovem, mundem, & accendam: ne forte diutius abstinendo, à sancto proposito deficiam.

3. Proni enim sunt sensus hominis ad malum ab adolescentia sua; & nisi succurrat divina medicina, labitur homo mox ad peiora.

Retrahit ergo sancta Commu-

nio à malo, confortat in bono.

Si enim modo tam sæpe negligens sum, & tepidus, quando communico, aut celebro; quid fieret, si medelam non sumerem, & tam grande juvamen non quaererem?

Et licet omni die non sim aptus, nec ad celebrandum bene dispositus; dabo tamen operam congruis temporibus divina percipere mysteria, ac tantæ gratiæ participem me præbere.

Nam hæc est una principalis fidelis animæ consolatio, quàm diu peregrinatur à te in mortali corpore, ut sæpius memor Dei sui, dilectum suum devota suscipiat mentē.

4 Omira circa nos tuæ pietatis dignatio, quòd, tu Domine Deus, Creator & vivificator omnium spirituum, ad pauperculam dignaris venire animam, &

378 DE IMITATIONE

cum tota divinitate tua ac humanitate ejus impinguare esuriem.

O felix mens, & beata anima; quæ te Dominum Deum suum meretur devotè suscipere, & in tua susceptione spiritali gaudiò repleri!

O quàm magnum suscipit Dominum, quàm dilectum inducit hospitem, quàm jucundum recipit socium, quàm fidelem accipiat amicum, quàm speciosum & nobilem amplectitur sponsum præ omnibus dilectis, & super omnia desiderabilia amandum!

Sileant à facie tua (dulcissime dilecte meus) cælum & terra, & omnis ornatus eorum; quoniam quidquid laudis habent ac decoris, ex dignatione tuæ est largitatis, nec ad decorem tui pervenient nominis, cujus sapientiæ non est numerus.

CAP.

*Quod multa bona præstantur devotè
communicantibus.*

VOX DISCIPULI.

I Domine Deus meus, præ-
veni servū tuum in bene-
dictionibus dulcedinis tuæ, ut ad
tuum magnificum Sacramentum
dignè ac devotè merear acce-
dere.

Excita cor meum in te, & à
gravi torpore erue me. Visita
me in salutari tuo, ad gustan-
dum in spiritu suavitatem tuam,
quæ in hoc Sacramento, tanquā
in fonte, plenariè latet.

I lumina quoque oculos me-
os ad intuendum tantum myste-
rium: & ad credendum illud in-
dubitata fide, me roborā.

Est enim operatio tua, non hu-
mana potentia; tua sacra institu-
tio, non hominis adinventio.

Non enim ad hæc capiendā &
Z 5 intol-

380 DE IMITATIONE

intelligenda aliquis idoneus per se reperitur, quæ Angelicam etiam subtilitatem transcendunt.

Quid ergo ego peccator indignus, terra & cinis, de tam alto sacro iecreto potero investigare & capere?

2. Domine; in simplicitate cordis mei, in bona firma fide, & in tua iussione, ad te cum spe ac reverentia accedo: & vere credo, quia tu præsens es hic in Sacramento, Deus & homo.

Vis ergo, ut te suscipiam, & meipsum tibi in charitate uniam.

Unde tuam precor clementiam, & specialem ad hoc implo-ro mibi donari gratiam: ut totus in te liquefiam & amore perfuam, atque de nulla aliena consolatione amplius me intromittam.

Est enim hoc altissimum & dignissimum Sacramentum, salus animæ

animæ & corporis, medicina omnis spiritualis languoris: in quo vitia mea curantur, passionnes frænantur, tentationes vincuntur aut minuuntur: gratia major infunditur, virtus incepta augetur, firmatur fides, spes roboratur, & charitas ignescit ac dilatatur.

3. Multa namque bona largitus es. & adhuc sæpius largiris in Sacramento dilectis tuis devote communicantibus, Deus meus, susceptor animæ meæ, reparator infirmitatis humanæ, & totius dator consolationis inter-

me.

Nam multam ipsis consolationem adversus variam tribulationem in fundis, & de imo dejectionis propriæ ad spem tuæ protectionis erigis, atque nova quadam gratia eos intus recreas & illustras; ut qui anxii primum, & si-

ne affectione se ante Communionem senserant; postea refectioni cibo potuque cælesti, in melius se mutatos inveniant.

Quod idcirco cum electis tuis dispensanter agis, ut veraciter agnoscant, & patienter experiantur, quantum infirmitatis ex seipsis habeant, & quid bonitatis ac gratiæ ex te consequantur.

Quia ex semetipsis rigidi, duri, & indevoti: ex te autem ferventes, alacres, & devoti esse merentur.

Quis enim ad fontem suavitatis humiliter accedens, non modicum suavitatis inde reportat?

Aut quis juxta copiosum ignem stans, non parum caloris inde percipit?

Et tu fons es semper plenus & superabundans, ignis jugiter ardens, & nunquam deficiens.

¶ Unde si mihi non licet haurire

rire de plenitudine fontis, nec usque ad satietatem potare, apponam tamen eos meum ad foramen cælestis fistulæ: ut saltem modicam inde gattulam capiam ad refocillandam sitim meam, & non penitus exarescam.

Et si necdum totus cælestis & tam ignitus, ut Cherubim & Seraphim, esse possum: conabor tamen devotioni insistere, & cor meum præparare, ut vel modicam divini, incendiî flammam ex humili sumptione vivifici Sacramenti conquiram.

Quidquid autem mihi deest, Jesu bone Salvator sanctissime, tu pro me supple benigne ac gratiosè, qui omnes ad te dignatus es vocare, dicens: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.*

5. Ego quidem laboro in sudore vultus mei, dolore cordis
torq

384 DE IMITATIONE

torqueor, peccatis oneror, tentationibus inquietor, multis malis passionibus implicor & premor: & non est, qui adjuvet, non est, qui liberet, & saluum faciat, nisi tu Domine Deus Salvator meus, cui committo me & omnia mea, ut me custodias & perducas in vitam æternam.

Suscipe me in laudem & gloriam nominis tui, qui Corpus tuum & Sangunem in cibum & potum mihi parâsti.

Præsta Domine Deus salutaris meus, ut cùm frequentatione mysterii tui, crescat meæ devotionis affectus.

CAP. V.

De dignitate Sacramenti & statu Sacerdotali.

VOX DILECTI.

I. SI haberes Angelicam puritatem & sancti Joannis Baptistæ sanctitatem; non esses dignus

gnus hoc Sacramentum accipere, nec tractare.

Non enim hoc meritis debetur hominum, quòd homo consecret, & tractet Christi Sacramentum, & sumat in cibum panem Angelorum.

Grande mysterium, & magna dignitas Sacerdotum: quibus datum est, & quod Angelis non est concessum.

Soli namque Sacerdotes ritè in Ecclesia ordinati, potestatem habent celebrandi, & Corp9 Christi consecrandi.

Sacerdos quidem minister est Dei, utens verbo Dei, per jussione[m] & institutionem Dei: Deus autem ibi principalis est auctor, & invisibilis operator, cui subest omne, quod voluerit, & paret omne quod jusserit.

2. Plus ergo credere debes Deo omnipotenti, in hoc excellentissimo

tissimo Sacramento, quàm proprio sensui, aut alicui signo visibili.

Ideoque cum timore & reverentia ad hoc opus est accedendū.

Attende tibi, & vide, cujus ministerium tibi traditum est per impositionem manūs Episcopi.

Ecce, Sacerdos factus es, & ad celebrandum consecratus; vide nunc, ut fideliter & devote, in suo tempore Deo sacrificium offeras, & teipsum irreprehensibilem exhibeas.

Non alleviasti onus tuum, arctiori jam alligatus es vinculo disciplinæ, & ad majorem teneris perfectionem sanctitatis.

Sacerdos omnibus virtutibus debet esse ornatus, & aliis bonæ vitæ exemplum præbere.

Ejus conversatio non cum popularibus & communibus homi-

num viis, sed cum Angelis in cælo, aut cum perfectis viris in terra.

3. Sacerdos sacris vestibus indutus, Christi vices gerit, ut Deum pro se, & pro omni populo suppliciter & humiliter roget.

Habet ante se & retro Dominicæ crucis signum, ad memorandam jugiter Christi passionē. Ante se crucem in casula portat, ut Christi vestigia diligenter inspiciat, & sequi ferventer studeat.

Post se cruce signatus est, ut adversa quælibet ab aliis illata clementer pro Deo toleret.

Ante se crucem gerit, ut propria peccata lugeat: post se, ut aliorum etiam commissa per cōpassionem defleat, & se medium inter Deum & peccatorem constitutum esse sciat.

Nec ab oratione & oblatione
sancta

388 DE IMITATIONE

sancta torpescat, donec gratiam
& misericordiam impetrare me-
reatur.

Quando Sacerdos celebrat! De-
um honorat! Angelos lætificat,
Ecclesiam ædificat; vivos adju-
vat; defunctis requiem præstat;
& sese omnium bonorum parti-
cipem efficit.

CAP. VI.

*Interrogatio de exercitio ante Com-
munionem.*

VOX DISCIPULI.

I. CUM tuam dignitatem, Do-
mine, & meam vilitatem
penso, valde contremisco, & in
meipso confundor.

Si enim non accedo, vitam fu-
gio: & si indigne me ingesserò,
offensam incurro.

Quid ergo faciam, Deus me-
us, auxiliator meus, & consilia-
tor in necessitatibus?

2. Tu doce me viam rectam;
proponere breve aliquod exerci-

tium, sacrae Communioni congruum.

Utile est enim scire, qualiter scilicet devotè ac reverenter tibi præparare debeam cor meum, ad recipiendum salubriter tuum Sacramentum, setè etiam celebrandum tam magnum & divinum sacrificium.

CAP VII.

De disquisitione propriæ conscientie. & emendationis proposito.

VOX DILECTI.

I. **S**uper omnia, cum summa humilitate cordis & supplicii reverentia, cum plena fide & pia intentione honoris Dei, ad hoc Sacramentum celebrandum, tractandum & sumendum, oportet Dei accedere Sacerdotem.

Diligenter examina conscientiam tuam: & pro posse tuo, vera contritione & humili confessione, eam munda & clarifica: ita

390 DE IMITATIONE

ut nil grave habeas, aut scias,
quod te remordeat, & liberum
accessum impediatur.

Habes displicentiam omnium
peccatorum tuorum in generali
& pro quotidianis excessibus ma-
gis in speciali doleas, & gemas.

Et si tempus patiatur, Deo in
secreto cordis cunctas confitere
passionum tuarum miseras.

2. Ingemisce & dole, quod ad-
huc ita carnalis sis & mundanus:
tam immortificatus à passioni-
bus: tam plenus concupiscentia-
rum motibus:

Tàm incustoditus in sensibus
exterioribus: tam sæpè multis
vanis phantasias implicatus:

Tàm multum inclinatus ad
exteriora: tàm negligens ad in-
teriora:

Tàm levis ad risum, & disso-
lutionem: tam durus ad fletum
& compunctionem.

Tam

C
Ta
& car
ad rig
Tà
enda,
remis
ampl
Tà
da: ta
tenax
Tà
do: ra
Ta
bus: t
Tan
furd
Tà
tardu
Tà
fomn
Tà
vagus
Tà
solven

Tam promptus ad laxiora,
& carnis commoda: tam segnis
ad rigorem & fervorem:

Tam curiosus ad nova audi-
enda, & pulchra intuenta: tam
remissus ad humilia & abjecta
amplectenda.

Tam cupidus ad multa habenda:
tam parcus ad dandum: tam
tenax ad retinendum.

Tam inconsideratus in loquē-
do: tam incontinens in tacendo,

Tam incompositus in mori-
bus: tam importunus in actibus.

Tam effusus super cibum: tam
surdus ad Dei verbum.

Tam volox ad quietem: tam
tardus ad laborem:

Tam vigilans ad fabulas: tam
somnia lentus ad vigilias sacras.

Tam festinus ad finem: tam
vagus ad attendendum.

Tam negligens in Horis per-
solvendis: tam tepidus in cele-
brando

brando: & tam aridus in communicando.

Tam citò distractus: tam raro plenè tibi recollectus.

Tam subito commotus ad irā: tam facilis ad alterius displicentiam.

Tam pronus ad iudicandum: tam rigidus ad arguendum.

Tam lætus ad prospera: tam debilis in adversis.

Sæpè multa bona proponens, & medicum ad effectum perducens.

3. His & aliis defectibus tuis, cum dolore & magna displicentia propriæ infirmitatis confessis ac deploratis, firmum statue propositum semper emendandæ vitæ tuæ, & in melius proficiendi.

Deinde cum plena resignatione, & integra voluntate, offer te ipsum in honorem nominis mei,

mei, in ara cordis tui holocaustum perpetuum: corpus tuum scilicet & animam mihi fideliter committendo.

Quatenus & sic dignè merearis ad offerendum Deo sacrificium accedere, & Sacramentum Corporis mei salubriter suscipere.

4. Non est enim oblatio dignior, & satis factio major pro peccatis diluendis, quàm seipsum purè & integrè; cum oblatione Corporis Christi, in Missa & in Communionem Deo offerre.

Si fecerit homo, quod in se est, & verè poenituerit: quotiescunque pro venia & gratia accesserit, *Vivo ego, dicit Dominus, quòd nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & vivat: quoniam peccatorum suorum non recordabor amplius sed cuncta sibi indulta erunt.*

CAP.

394 DE IMITATIONE
CAP. VIII.

De oblatione Christi in cruce, & propria resignatione.

VOX DILECTI

I. Sicut ego me ipsum, expansis in cruce manibus, & nudo corpore, pro peccatis tuis Deo Patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in sacrificiū divinæ placationis transfiret: ita debes & tu temetipsum mihi voluntariē in oblationē puram & sanctam, quotidie in Missa, cū omnibus viribus & affectibus tuis, quantò intimiùs vales, offerre.

Quid magis à te requiro, quàm ut te studeas mihi ex integro resignare? Quidquid præter te ipsum das, nil curo: quia non quæro datum tuum, sed te.

2. Sicut non sufficeret tibi, omnibus habitis, præter me: ita nec

CHRISTI LIB. IV. 399

mihi placere poterit, quidquid dederis, te non ablato.

Offer mihi & da te totum pro Deo, & erit accepta oblatio.

Ecce ego me totum obruli Patri pro te; dedi etiam totum Corpus meum & Sanguinem in cibum, ut totus tui essem, & tu meus permaneres.

Si autem in teipso steteris, nec sponte te ad voluntatem meam obtuleris, non est plena oblatio, nisi libertatem consequi vis & gratiam.

Ideo enim tam pauci illuminantur & liberi intus efficiuntur, quia seipsum ex toto abnegare nesciunt.

Est firma sententia mea: Nisi quis renuntiaverit omnibus, non potest meus esse discipulus, offer teipsum mihi, cum omnibus affectibus tuis,

Quod nos, & omnia nostra, DEO
debeamus offerre, & pro omni-
bus orare.

VOX DISCIPULI,

I. **D**omine, omnia tua sunt,
quæ in cælo sunt, & quæ in
terra,

Desidero meipsum tibi in spō-
taneā oblationem offerre, & tuus
perpetuò permanere.

Domine, in simplicitate cordis
mei offero meipsū tibi hodie in
servum sempiternū, in obsequi-
um, & in sacrificiū laudis perpe-
tuæ.

Suscipe me cum hac sancta o-
blatione tui pretiosi Corporis,
quam tibi hodie in præsentia
Angelorum invisibiliter assisten-
tium offero, ut sit pro me &
pro cuncto populo tuo in salu-
tem.

2. Domine, offero tibi omnia
pec-

peccata & delicta mea, quæ commisi coram te & sanctis Angelis tuis, à die quo primum peccare potui usque ad horam hanc super placabili altari tuo: ut tu omnia pariter & incendas & comburas igne charitatis tuæ, & deleas universas maculas peccatorum meorum & conscientiam meam ab omni delicto emundes, & restituas mihi gratiam tuam, quam peccando amisi, omnia mihi plene indulgendo, & in osculum pacis me misericorditer assumendo.

3. Quid possum agere pro peccatis meis, nisi humiliter ea, confitendo & lamentando, & tuam propitiationem incessanter deprecando? Deprecor te exaudi me propitius, ubi ago coram te Deus meus.

Omnia peccata mea mihi maxime displicent, nolo ea unquam amplius perpetrare: sed pro eis

398 DE IMITATIONE

doleo, & dolebo, quamdiu vixero
paratus pœnitentiam agere pro
posse satisfacere.

Dimitte mihi Deus, dimitte mi-
hi peccata mea, ptopter nomē sā-
ctum tuum salva animam meā,
quam pretioso Sanguine tuo re-
demisti.

Ecce committo me misericor-
diæ tuæ, resigno me manibus
tuis.

Age mecum secundū bonitatē
tuam, non secundū meam mali-
tiam & inquitatem.

4. Offero etiam tibi omnia bo-
na mea, quamvis valde pauca &
imperfecta; ut tu ea emendes &
sanctifices, ut ea grata habeas, &
accepta tibi facias, & semper ad
meliora trahas; nec non ad bea-
tum ac laudabilem finem me pi-
grum & inutilem homuncionem
perducas.

5. Offero quoque tibi omnia
pi :

pia desideria devotorum, necessitates parentum, amicorū, fratrum, sororum, omniumque charorum meorum, & eorū qui mihi vel aliis propter amorē tuum benefecerunt, & qui orationes & missas pro se suisq; omnibus dici à me desideraverunt, & petierunt, sive in carne adhuc vivant; sive jam seculo defuncti sunt: omnes sibi auxiliū gratiæ tuæ, opem consolationis, protectionē a periculis, liberationē à pænis advenire sentiāt; & ut ad omnib9 malis erepti gratias tibi magnificas persolvāt.

6. Offero etiam tibi preces & hostias placationis, pro illis specialiter, qui me in aliquo læserunt, contristaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum vel gravamen intulerunt: pro his quoq; omnibus, quos aliquādo contristavi, conturbavi, gravavi, & scandalizavi, verbis fa-

DE IMITATIONE

Etis, scienter vel ignoranter: ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata nostra & mutuas offensiones

Aufer Domine à cordibus nostris omnem suspicione, indignationem, iram & disceptationem, & quidquid potest charitatē laedere. & fraternam dilectionem minuere.

Miserere, miserere Domine, misericordiam tuā poscentibus: da gratiam indigentibus; & fac nos tales existere, ut simus digni gratiā tuā perfrui, & ad vitam proficiamus æternam, Amen.

C A P. X.

Quod Sacra Communio de facili non est relinquenda.

VOX DILECTI

I. **F**Requenter recurrendum est ad fontem gratiæ & divinæ misericordiæ, ad fontē bonitatis & totius puritatis; quatenus
à pas.

â passionibus tuis & vitis curari valeas, & contra universas tentationes, & fallacias diaboli fortior, atque vigilantior effici merearis.

Inimicus sciens fructum & remedium maximum in sacra communione positum, omni modo & occasione nititur fideles & devotos, quantum praevalet, retrahere & impedire.

2. Cum enim quidam Sacrae Communioni se aptare disponunt, peiores Satanæ immisiones patiuntur.

Ipse nequam spiritus (ut in Job scribitur) venit inter filios Dei, ut solitâ illos nequitia suâ perturbet, aut timidos nimium reddat & perplexos: quatenus affectum eorû minuat, vel fidem impugnando auferat; si fortè aut omnino Communionem relinquunt, aut cum tepore accedant.

sed

402 DE IMITATIONE

Sed non est quidquā curandū de versutiis & phantasiis illius, quantūlibet turpib9 & horridis, sed cuncta phantasmata in caput ejus sunt retorquenda.

Contemnendus est miser & deridendus, nec propter insult9 & commotiones, quos suscitāt, sacra est omittenda Communio.

3. Sæpe etiam impedit nimia sollicitudo pro devotione habēda, & anxietas quædam de cōfessione faciēda.

Age secundum consilium sapientum, & depone anxietatem & scrupulum: quia gratiam Dei impedit, & devotionem mentis destruit.

Propter aliquam parvamurbationem vel gravitatem, sacramne dimittas Communionem: sed vade citi9 confiteri, & omnes offensiones aliis libēter indulge.

Si verò tu aliquem offendisti,
veni-

veniā humiliter precare, & Deus libenter indulgebit tibi.

4. Quid prodest diu tardare confessionem, aut sacram differre Communionem? Expurga te cum primis; expue velociter venenum; festina accipere remedium: & senties melius, quā si diu distuleris.

Si hodie propter istud dimittis, cras forsitan aliud majus eveniret: & sic diu posses à Communionem impediri, & magis ineptus fieri.

Quantó citiùs vales, à præsenti gravitate & inertia te, excutias: quia nihil importat diu anxari, diu cum turbatione transire, & ob quotidiana obstacula, se à divinis sequestrare.

Imò plurimùm nocet, diu Cōmunionem differre, nam & gravem torporem consuevit inducere.

Proch

404 DE IMITATIONE

Proh dolor! quidam tepidi & dissoluti moras confitendi libenter accipiunt, Communionem sacram idcirco differri cupiunt, ne ad maiorem sui custodiã se dare teneantur.

5. Heu, quàm modicam charitatem & debilem devotionem habent, qui sacram Communionẽ tam facili ter postponunt! Quã felix ille & Deo acceptus habetur, qui sic vivit, & in tali puritate conscientiam suam custodit, ut etiam omni die communicare paratus & bene affectatus esset, si ei liceret, & sinè nota agere posset! Si quis interdum abstinet humilitatis gratiã, aut legitima impediẽte causa, laudandus est de reverentia.

Si autẽ torpor obrepserit, seipsum excitare debet, & facere, quod in se est, & Dominus aderit desiderio suo pro bona volunta-

te. quam specialiter respicit.

6. Dum verò legitimè præpeditus est, habebit semper bonā voluntatem, & piā intentionē communicandi, & sic non carebit fructu Sacramenti.

Potest enim quilibet devotus omni die, & omni hora ad spirituales Christi Communionem salubriter & sine prohibitionē accedere: & tamen certis diebus & statuto tempore, Corpus sui Redemptoris cum affectuosa reverentia sacramentaliter debet suscipere, & magis laudem Dei & honorem prætere, quā suā consolationem quærere.

Nam toties mysticè communicat, & invisibiliter reficitur; quoties Incarnationis Christi mysteriū passionemque devotè recolit, & in amore ejus accenditur.

7. Quia liter se non præparat

406 DE IMITATIONE

nisi instante festo, vel consuetudine compellente, sæpius impetratus erit.

Beatus qui se Domino in hoc locaustum offert, quoties celebrat, aut communicat.

Non ipsis in celebrando nimis prolixus, aut festinus, sed serva bonum communem modum, cum quibus vivis.

Non debes aliis generare molestiam & tœdium, sed communem servare viam secundum majorum institutionem: & potius aliorum servire utilitati, quàm propriæ devotioni vel affectui.

CAP. XI.

Quod Corpus Christi & sacra Scriptura, maxime sint animæ fidelis necessaria.

VOX DISCIPULI

I. O Dulcissime Domine. Jesu. quanta est dulcedo devo-

tæ animæ, tecum epulantis in convivio tuo! ubi ei non alius cibus manducandus proponitur, nisi tu unicus dilectus ejus, super omnia desideria cordis ejus desiderabilis.

Et mihi quidem dulce foret, in præsentia tua ex intimo affectu lachrymas fundere, & cum pia Magdalena pedes tuos lachrymis irrigare.

Sed ubi est hæc devotio? ubi lachrymarum sanctarum copiosa effusio? Certè in conspectu tuo & sanctorum Angelorum tuorum totum cor meum ardere deberet & ex gaudio flere.

Habeo enim te in Sacramento verè præsentem, quamvis aliena specie occultatum.

2. Nam in propria & divina claritate te conspicere, oculi mei ferre non possent: sed neq; totus mundus in fulgore gloriæ

B. b.   majc.

408 DE IMITATIONE

majestatis tuæ subsisteret.

In hoc ergo imbecillitati meæ consulis, quod te sub Sacramento abscondis.

Habeo verè & adoro, quem Angeli adorant in cælo, sed ego adhuc interim in fide; illi autem in specie & sine velamine.

Me oportet contentum esse in lumine veræ fidei, & in ea ambulare, donec aspiret dies æternæ claritatis, & umbræ figurarum inclinentur.

Cùm autem venerit, quod perfectum est, cessabit usus Sacramentorum; quia beati in gloria cælesti, non egent medicamine Sacramentali gaudent enim sine fine in præsentia Dei, facie ad faciem gloriam ejus speculariter, & de claritate in claritatem abyssalis Deitatis transformati, gustant Verbum Dei caro factū, sicut fuit ab initio, & manet in æternum.

3. Mc-

3. Memor horum mirabilium
grave mihi fit tædium, etiam
quodlibet spirituale solatium;
quia quamdiu Dominum meum
aperte in sua gloria non video,
pro nihilo duco omne, quod in
mundo conspicio & audio.

Testis es tu mihi Deus: quòd
nulla me res potest consolari;
nulla creatura quietare, nisi tu
Deus meus, quem desidero æter-
naliter contemplari.

Sed non est hoc possibile, du-
rante me in hac mortalitate.

Ideo oportet, ut me ponam ad
magnam patientiam, & me ipsum
in omni desiderio tibi submitta.

Nam & Sancti tui Domine, qui
tecum iam in regno cælorum
exultant, in fide & patientia
magna, dum viverent, adventū
gloriæ tuæ expectabant.

Quod illi crediderūt, ego cre-
do: quod illi speraverunt, ego

110 DE IMITATIONE

spero: quo illi pervenerunt, per gratiam tuā me venturum confido.

Ambulabo interim in fide, exemplis confortatus Sanctorum.

Habebo etiam libros sanctos pro solatio & vitæ speculo, atq; super hæc omnia Sanctissimum Corpus tuum, pro singulari remedio & refugio.

4. Duo namque mihi necessaria per maximè sentio in hac vita, sine quibus mihi importabilis foret ista miserabilis vita.

In carcere corporis hujus contentus duobus me egere fateor, cibo scilicet & lumine.

Dedisti itaque mihi infirmo sacrum Corpus tuum, ad refectiōem mentis & corporis: & posuisti lucernam pedibus meis verbum tuum.

Sine his duobus bene vivere non possem: nam verbum Dei,
lux

CHRISTI LIB. III. 417

lux animæ meæ, & Sacramentū
tuum panis vitæ.

Hæc possunt etiam dici men-
sæ duæ, hinc & inde in gazo-
phylacio Sanctæ Ecclesiæ po-
sitæ.

Una mensa est sacri altaris,
habens panem sanctum, id est
Corpus Christi pretiosum: alte-
ra est diuinæ legis, continens do-
ctrinam sanctam, erudiens fidem
rectam, & firmiter usque ad in-
teriora velaminis, ubi sunt san-
cta sanctorum, perducens,

Gratias tibi Domine Iesu, lux
lucis æternæ, pro doctrinæ sa-
cræ mensa, quam nobis per ser-
vos tuos Prophetas & Apo-
stolos, aliosq; Doctores mini-
strasti.

5. Gratias tibi Creator ac Re-
demptor hominum, qui ad de-
clarandam toti mundo charita-
tem tuam, cœnam parasti ma-

B b 2 . . . . . gniam.

412 DE IMITATIONE

gnam, in qua non agnum typicum, sed tuum sanctissimum Corpus, & Sanguinem proposuisti manducandum: lætificans omnes fideles convivio sacro, & calice inebrians salutari, in quo sunt omnes deliciae paradisi, & epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suavitate feliciori.

6. O quàm magnū, & honorabile est, officiū Sacerdotū quib9 datū est Dominum majestatis [verbis sacris consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio sumere, & cæteris ministrare.

O quàm mundæ debent esse manus illæ. quàm purum; quàm sanctum Corpus; quàm immaculatum cor erit Sacerdotis, ad quem toties ingreditur auctor puritatis! Ex ore Sacerdotis nihil nisi sanctum, nihil nisi honestum & utile procedere debet verbum, qui tam sæpè Christi accipit Sacramentum.

7.
dici
intue
Ma
vatae
ra lo
Sac
ge di
nam
Deus
8.
mni
um
gnè
ritate
lari
Et
noce
bem
gnè
in sp
volu
tius

7. Oculi ejus simplices & pudici, qui Christi Corpus solent intueri.

Manus puræ & in cælum elevatae, quæ Creatorem cæli & terræ solent contrectare.

Sacerdotibus specialiter in Legge dicitur: Sancti estote, quoniam ego Sanctus sum Dominus Deus vester.

8. Adjuvet nos gratia tua, Omnipotens Deus, ut qui officium Sacerdotale suscipimus, dignè ac devotè tibi in omni puritate & conscientia bona famulari valeamus.

Et si non possumus in tanta innocentia vitæ conversari, ut debemus; concede nobis tamen dignè fieri mala, quæ gessimus: & in spiritu humilitatis ac bonæ voluntatis proposito, tibi ferventiùs de cætero deservire.

*Quod magna diligentia suâ debeat cõ-
municaturus Christo se præparare.*

VOX DILECTI

I. **E**Go sum puritatis amator & dator omnis sanctitatis.

Ego cor purum quæro, & ibi est locus requietionis meæ.

Para mihi cænaculum grande stratum, & faciam apud te Pascha cum discipulis meis.

Si vis, ut veniam ad te, & apud te maneam, expurga vetus fermentum; & munda cordis tui habitaculum.

Exclude totum sæculum, & omnem vitiorum tumultum: sede tanquam passer solitarius in tecto, & cogita excessus tuos in amaritudine animæ tuæ.

Omnis namque amans suo dilecto amatori optimum & pulcherrimum præparat locum, quia in hoc cognoscitur affectus suscipientis dilectum.

2 Scito tamen te non posse satisfacere huic præparationi ex merito tuæ actioni, etiam si per integrum annum te præparares, & nihil aliud in mente haberes.

Sed ex sola pietate & gratia mea permittis ad mensam meam accedere: ac si mendicus ad prandium vocaretur divitis, & ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, nisi se humiliando & ei regratiando:

Fac quod in te est, & diligenter facito: non ex consuetudine, non ex necessitate. sed cum timore, & reverentia, & affectu, accipe Corpus dilecti Domini Dei tui, dignantis ad te venire.

Ego sum qui vocavi, ego jussi fieri; ego supplebo, quod tibi deest: veni, & suscipe me.

3. Cum gratia devotionis tribuo, gratias age Deo tuo: non quia dignus es, sed quia tui miser sum. B55 Si

416 DE IMITATIONE

Si non habes, sed magis aridum te sentis, insiste orationi, ingemisce & pulsa: nec desistas, donec merearis unicam aut guttam gratiæ salutaris micam aut guttam gratiæ salutaris accipere.

Tu mei indiges, non ego tui indigeo.

Nec tu me sanctificare venis, sed ego te sanctificare & meliorare venio.

Tu venis, ut ex me sanctificeris, & mihi uniaris; ut novam gratiam recipias, & de novo ad emendationem accendaris.

Noli negligere hanc gratiam: sed præpara cum omni diligentia cor tuum, & introduce ad te dilectum tuum.

4. Oportet autem, ut non solum te præpara ad devotionem ante Communionem, sed ut etiam te sollicite conserves in ea post Sacramenti perceptionem.

Nec

Nec
tur,
prius
custo
parat
seque

Ex
tus c
rit n
latia

Ca
secre
enit
dus t

Eg
bes:
sed i
tudin

Quoi
unio

Q

CHRISTI LIB. IV. 417

Nec minor custodia post exigitur, quàm devota præparatio prius. Nam bona postmodum custodia, optima iterum est præparatio ad maiorem gratiam cōsequendam.

Ex eo quippe valde indispositus quis redditur, si statim fuerit nimis effusus ad exteriora solatia.

Cave à multiloquio, mane in secreto, & fruire Deo tuo: ipsū enim habes, quem totus mundus tibi auferre non potest.

Ego sum cui te totum dare debes: ita ut jam ultra non in te, sed in me, absque omni sollicitudine vivas,

CAP. XIII.

Quod toto corde anima devota Christi unionem in Sacramento affectare debet.

VOX DISCIPULI

Q Vis mihi det, Domine, ut in-
Bb 6 veni-

418 DE IMITATIONE

veniam te solum, & aperiam
tibi totum^l cor meū, & fruar te,
sicut desiderat anima mea jam me
nemo despiciat, nec ulla creatu-
ra memoveat vel respiciat, sed
tu solus mihi loquaris, & ego ti-
bi, sicut solet dilectus ad dilectū
loqui, & amicus cum amico con-
vivari.

Hoc oro, hoc desidero, ut tibi
totus uniar, & cor meum ab o-
mnibus creatis rebus abstraham,
magisque per sacram Commu-
nionem, ac frequentem celebra-
tionem cælestia & æterna sepe-
re discam.

Ah Domine Deus, quando e-
ro tecum totus unitus, & absor-
ptus, meique totaliter oblitus?

Tu in me, & ego in te, & sic
nos pariter in unum manere cō-
cede.

2. Vere tu es dilectus meus,
electus ex milibus, in quo com-
placuit animæ meæ habitare e-

mnibus diebus vitæ suæ.

Verè tu pacificus meus, in quo pax summa & requies vera, extra quem labor & dolor, & infinita miseria.

Verè tu es Deus absconditus, & consilium tuum non est cum impiis, sed cum humilibus & simplicibus sermo tuus.

O quam suavis est Domino spiritus tuus, qui ut dulcedinem tuam in filios demonstrares: pane suavissimo, de cælo descendente illos reficere dignaris.

Verè non est alia natio tam grandis, quæ habeat Deos appropinquantes sibi, sicut tu Deus noster ades universis fidelibus tuis, quibus ad quotidianum solatium, & cor erigendum in cælum, te tribuis ad edendum & fruendum.

3. Quæ est enim alia gens tam in clyta, sicut plebs Christiana?

Aut.

420 DE IMITATIONE

Aut quæ creatura sub cælo
tam dilecta, ut anima devota, ad
quam ingreditur Deus, ut pa-
scat eam carne sua gloriosa?

O ineffabilis gratia! ô admi-
rabilis dignatio! ô amor immen-
sus homini singulariter immen-
sus!

Sed quid retribuam Domino
pro gratia ista, pro charitate tam
eximia?

Non est aliud quod gratius
donare queam; quàm ut cor me-
um Deo meo totaliter tribuam,
& intimè jungam.

Tunc exultabunt omnia inte-
riora mea, cum perfecte fuerit
unita Deo anima mea.

Tunc dicet mihi: Si tu vis
esse mecum, ego volo esse tecū.
Et ego respondebo illi. Digna-
re Domine manere mecum, ego
volo libenter esse tecum.

Hoc est totum desiderium me-
um,

um, ut cor meum tibi sit unitum.

CAP. XIV.

De quorundam devotorum ardenti desiderio ad Corpus Christi.

VOX DISCIPULI.

I. **O** Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te! Quando recordor devotorum aliquorū, ad Sacramentum tuum, Domine, cum maxima devotione & affectu accedentium, tunc sæpius in me ipso confundor & erubescō: quod ad altare tuum, & sacræ Communionis mensam, tam tepidè & frigidè accedo:

Quod ita aridus, & sine affectione cordis maneo: quod non sum totaliter accensus coram te Deo meo: nec ita vehementer attractus & affectus, sicut multi devoti fuerunt, qui præ nimio desiderio Communionis, & sensibili

422 DE IMITATIONE

sibili cordis amore, à fletu se non potuerunt continere.

Sed ore cordis & corporis pariter ad te Deum fontem vivum medullitus inhiabant, suam esuriem non valentes aliter temperare nec satiare, nisi Corpus tuum cum omni jucunditate & spirituali aviditate accepissent.

2. Overa ardens fides eorum, probabile existens argumentum sacræ præsentiae tuæ!

Isti enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam validè ardet in eis, de Iesu ambulante cum eis.

Longe est à me sæpe talis affectus & devotio, tam vehemens amor & ardor.

Esto mihi propitius Jesu bone, dulcis & benigne: & concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affe-

CHRISTI LIB. IV. 423

affectu amoris tui, in sacra Communionem sentire, ut fides mea magis convalescat; spes in bonitate tua proficiat; & charitas semel perfecte accensa, & cælestis manna experta, nunquam deficiat.

3. Potens est autem misericordia tua, etiam gratiam desideratam mihi præstare, & in spiritu ardoris, cum dies beneplaciti tui venerit, me clementissime visitare.

Etenim licet tanto desiderio tam specialium devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua, illius magni inflammati desiderii desiderium habeo, orans & desiderans, omnium talium fervidorum amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum sancto consortio annumerari.

Quod gratia devotionis humilitate & sui ipsius abnegatione acquiritur.

VOX DILECTI:

I Oportet te devotionis gratiam instanter quærere, desideranter petere, patienter & fiducialiter exspectare, gratanter recipere, humiliter conservare, studiosè cum ea operari, ac Deo terminum & modum supernæ visitationis, donec veniat, committere.

Humiliare præcipuè te debes, cum parum aut nihil devotionis interius sentis: sed non nimium deici, nec inordinate contristari.

Dat sæpe Deus in uno brevi momento; quod longo negavit tempore: dat quandoque in fine, quod in principio orationis distulit dare.

a. Si

2. Si semper cito gratia daretur, & pro voto adesset, non esset infirmo homini bene portabile.

Propterea in bona spe, & humili patientia, exspectanda est devotionis gratia. Tibi tamen & peccatis tuis imputa, cū non datur, vel etiam occultè tollitur.

Modicum quandoque est, quod gratiam impedit & abscondit; si tamen modicum, & non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet.

Et si hoc ipsum modicum vel grande amoveris, & perfectè viceris, erit quod petisti.

3. Statim namque, ut te Deo ex toto corde tradideris; nec hoc vel illud pro tuo libitu seu velle quæsieris, sed integre te in ipso posueris, unitum te invenies, & pacatum; quia nil ita bene sapiet & placebit, sicut beneplacitum.

226 DE IMITATIONE

neplacitum divinæ voluntatis.

Quisquis ergo intentionem suam simplici corde sursum ad Deum levaverit, seque ab omni inordinato amore, seu displicentia cujuslibet rei creatæ, evacuârit, aptissimus gratiæ percipiendæ, ac dignus devotionis munere erit.

Dat enim Dominus ibi benedictionem suam, ubi vasa vacua invenerit.

Et quanto perfectius infimis quis renuntiat, & magis sibi ipsi per contemptum sui moritur, tanto gratia celerius venit, copiosius intrat, & altius liberum cor elevat.

4. Tunc videbit, & affluet, & mirabitur: & dilatabitur cor ejus in ipso, quia manus Domini cum eo, & ipse se posuit totaliter in manu ejus usque in sæculum. Ecce sic benedicetur homo, qui
quæ-

quærit
nec in
suam
Eucha
retur
quia n
devot
super
conso
& ho

Quod
re, &

I. C
devot
infirm
tem,
lis &
sum p
& in
Pro

gnarit Deum in toto corde suo,
nec in vanum accipit animam
suam. Hic in accipiendo Sacram
Eucharistiam magnam prome-
retur divinæ unionis gratiam,
quia non respicit ad propriam
devotionem & consolationē, sed
super omnem devotionem, &
consolationem, ad Dei gloriam
& honorem.

C A P. XVI.

*Quod necessitates nostras Christo aperi-
re, & ejus gratiam postulare debe-
mus.*

VOX DISCIPULI

I. **O** Dulcissime atque amantif-
sime, Domine, quem nunc
devotè desidero suscipere, tu scis
infirmi-
tatem meam, & necessita-
tem, quam patior; in quantis ma-
lis & vitiis jaceo, quàm sæpe
sum gravatus, tentatus, turbatus
& inquinatus.

Pro remedio ad te venio, pro
con-

428 DE IMITATIONE
consolatione & sublevamine te
deprecor.

Ad omnia scientem loquor,
cui manifesta sunt omnia interi-
ora mea, & qui solus potes me
perfectè consolari, & adjuvare.

Tu scis, quibus bonis indigeo
præ omnibus, & quàm pauper
sum in virtutibus.

2. Ecce, sto ante te pauper &
nudus, gratiam postulans, & mi-
sericordiam implorans.

Refice esurientem mendicum
tuum, accende frigiditatē meam
igne amoris tui, illumina cæci-
tatem meam claritate præsentiæ
tuæ.

Verte mihi omnia terrena in
amaritudinem, omnia gravia &
contraria in patientiam: omnia
infima & creata in contemptum
& oblivionem.

Erige cor meum ad te in cæ-
lum, & ne dimittas me vagari
super terram.

Tu

CHRISTI LIB IV. 429

Tu solus mihi ex hoc jam dulcescas usque in sæculum; quia tu solus cibus & potus meus, amor meus & gaudium meum, dulcedo mea & totum bonum meum.

3. Utinam me totaliter ex tua præsentia accendas, comburas, & in te transmutes; ut unus tecum efficiar spiritus, per gratiam internæ unionis, & liquefactionem ardentis amoris!

Ne patiaris me jejunum & aridum à te recedere, sed operare mecum misericorditer, sicut sæpius operatus es cum Sanctis tuis mirabiliter.

Quid mirum, si totus ex Te ignescerem, & in meipso deficerem; cum tu sis ignis semper ardens, & nunquam deficiens; amor corda purificans, & intellectum illuminans.

CAP.

*De ardenti amore & rebeamenti af-
fectu suscipiendi Christum.*

VOX DISCIPULI.

I. **C**UM summa devotione & ardenti amore, cum toto cordis affectu & fervore, desidero te Domine suscipere, quemadmodum multi Sancti & devotæ personæ in comunicando te desideraverunt, qui tibi maximè in sanctitate vitæ placuerunt, & in ardentissima devotione fuerunt.

O Deus meus, amor æternus, totum bonū meum; felicitas interminabilis, cupio te suscipere cum vehemētissimo desiderio & dignissima reverentia, quam aliquis Sanctorum unquam habuit, & sentire potuit.

2. Et licet indignus sū omnia illa sētīmēta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis
mei

CHRISTI LIB. IV. 431

mei affectū, ac si omnia illa gratissima inflamata desideria solus haberem Sed & quæcumq; potest p a mens cōcipere & desiderare, hæc omnia tibi cū summa veneratione & intimo fervore, præbeo & offero,

Nihil opto mihi reservare sed me & omnia mea tibi sponte & libentissimè immolare.

Domine Deus me9, Creator meus, & Redemptor meus, cum tali affectu reverentia laude & honore; cum tali gratitudine; dignitate & amore, cum tali fide, spe, & puritate, te affecto hodie suscipere; sicut te suscepit & desideravit Sāctissima Mater tua, gloriosa Virgo MARIA, quando Angelo, evangelizanti sibi Incarnationis mysteriū humiliter ac devotè respondit *Ecce Ancilla Domini fiat, mihi secundū verbum tuum.*

g. Et sicut beatus Præcursor tu-

332 DE IMITATIONE

us, excellentissimus Sanctorum, Joannes Baptista, in praelætia tua lætabundus exultavit in gaudio Spiritus Sancti, dum adhuc maternis clauderetur visceribus: & postmodum cernens inter homines Jesum ambulantem, valde se humilians, devoto cum affectu dicebat: *Amicus autem sponsi, qui stat* & audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. Sic & ego, magnis & sacris desideriis opto inflammarī & tibi ex toto corde me ipsum præsentare.

Unde & omnium devotorum cordium jubilationes, ardentes affectus, mentales excessus, ac supernaturales illuminationes, & cælicas visiones, tibi offero & exhibeo, cum omnibꝫ virtutibus & laudibus, ab omni creatura in cælo & in terra celebratis, & celebrandis, pro me omnibus mihi in oratione commendatis, quatenus

nus

nus ad omnibus dignè lauderis,
& in perpetuum glorificeris.

4, Accipe vota mea Domine
Deus meus, & desideria infinitæ
laudationis, ac immensæ benedi-
ctionis; quæ tibi, secundum mul-
titudinem ineffabilis magnitudi-
nis tuæ jure debentur.

Hæc tibi reddo, & reddere desi-
dero per singulos dies & momē-
ta temporum atq; ad reddendum
mecum tibi gratias & laudes, om-
nes cœlestes spiritus, & cunctos
fideles tuos, precibus & affectibus
invito & exoro.

5 Laudent te universi popu-
li, tribus, & linguæ; & sanctum
ac mellifluum nomen tuum,
cum summa jubilatione, & arden-
ti devotione magnificent.

Et quicumque reverenter ac
devotè altissimum Sacramentum
tuum celebrant, & plena fide re-
cipiunt, gratiam & misericordi-

434 DE IMITATIONE

am apud te invenire mereatur ;
& pro me peccatore suppliciter
exorent.

Cumque optata devotione, ac
fruibili unione , potiti fuerint ,
& bene consolati, ac mirifice re-
fecti, de sacra mensa cælesti ab-
scesserint, mei pauperis recorda-
ri dignentur.

CAP. XVIII.

*Quod homo non sit curiosus scrutator
Sacramenti, sed humilis imitator
Christi, subdendo sensum suum
sacrae fidei,*

VOX DILECTI

I. CAvendum est tibi à curio-
sa & inutili perscrutatio-
ne hujus profundissimi Sacra-
menti, si non vis in dubitationis
profundum subinergi.

*Qui scrutator est majestatis, oppri-
metur à gloria: & Plus valet Deus
operari, quam homo intelligere
potest. Tolerabilis, pia , & hu-
milis*

milis inquisitio veritatis, parata semper doceri, & per sanas Patrum sententias studens ambulare.

2. Beata simplicitas: quæ difficiles quæstionum relinquit vias, & plana ac firma pergit semita mandatorum Dei.

Multi devotionem perdiderunt, dum altiora scrutari voluerunt.

Fides à te exigitur, [& sincera vita; non altitudo intellectus, neque profunditas mysteriorum DEI.

Si non intelligis, nec capis, quæ infra te sunt; quomodo comprehendes, quæ supra te sunt.

Subdere Deo, & humilia sensum tuum fidei, & dabitur tibi scientiæ lumen, prout tibi fuerit utile ac necessarium.

3. Quidam graviter tentantur de fide & Sacramento: sed

436 DE IMITATIONE

non est hoc ipsis imputandum;
sed potius inimico.

Noli curare, noli disputare
cum cogitationibus tuis, nec ad
immissas à diabolo dubitationes
responde: sed crede verbis Dei,
crede Sanctis ejus & Prophetis,
& fugiet à te nequam inimicus.

Sæpe multum prodest, quod
talìa sustinet Dei servus.

Nam infideles & peccatores
non tentat, quos securè jam pos-
sident; fideles autem devotos va-
riis modis tentat & vexat.

4. Perge ergo cum simplici
& indubitata fide, & cum sim-
plici reverentia ad Sacramentū
accede.

Et quidquid intelligere non
vales, Deo omnipotenti securè
committe.

Non fallit te Deus: fallitur,
qui sibi ipsi nimium credit.

Graditur Deus cum simplici-
bus

bus; revelat se humilibus; dat intellectum parvulis: aperit sensum puris mentibus, & abscondit gratiam curiosis & superbis.

Ratio humana debilis est, & falli potest; fides autem vera falli non potest.

5 Omnis ratio, & naturalis investigatio, fidem sequi debet, non præcedere, nec infringere.

Nam fides & amor ibi maxime præcellunt, & occultis modis in hoc sanctissimo & superexcellētissimo Sacramento operantur.

Deus æternus & immensus, infinitæque potentia, facit magna & inscrutabilia in cælo & in terra, nec est investigatio mirabilium operum ejus.

Si talia essent opera Dei ut facile ab humana ratione caperentur, non essent mirabilia, nec ineffabilia dicenda.

FINIS.

IV. Librorum de Imit. Christi.

INDEX CAPITUM

IV. LIBRORUM

De Imitatione Christi.

LIBER PRIMUS.

DE Imitatione Christi, & contemptu
omnium vanitatum mundi. pag. 1

De humili sentire sui ipsius 4

De doctrina veritatis 7

De providentia in agendis 13

De lectione Sanctarū Scripturarum 14

De inordinatis affectionibus 16

De vana spe & elatione fugienda 17

De cavenda nimia familiaritate 19

De obedientia & subjectione 21

De cavenda superfluitate verborum 23

De pace acquirēda & zelo proficiēdi 25

De utilitate adversitatis 29

De tentationibus reprimendis 30

De temerario iudicio vitando 36

De operibus ex charitate factis 38

De sufferentia defectuum aliorum 41

De Monastica vita 43

De exemplis SS. Patrum. 45

De exercitiis boni Religiosi 50

De amo-

INDEX.

De amore solitudinis & silentii	55
De compunctione cordis	62
De consideratione humana miserie	66
De meditatione mortis	73
De iudicio & pœnis peccatorum	79
De ferventi emendatione totius vite nostræ.	85

LIBER SECUNDUS.

De interna conversatione	95
De humili submissione	102
De bono pacifico homine	104
De pura mente & simplici intentione.	106
De propria consideratione	109
De lætitia bonæ conscientie	111
De amore J̄esu super omnia	114
De familiari amicitia J̄esu	117
De carentia omnis solatii	122
De gratitudine pro gratia Dei	128
De paucitate amatorum Crucis J̄esu	132
De regia via Sanctæ Crucis	136

LIBER TERTIUS.

De interna Christi locutione ad ani- mam fidelem.	150
--	-----

INDEX

Rogat ut Deus intus sibi loquentem audiat.	152
Quod verba Dei cum humilitate sunt audienda, & quod multi ea non pon- derant	154
Quod in veritate & humilitate coram Deo conversandum est	160
De mirabili effectu divini amoris	163
De probatione veri amatoris	169
De occultanda gratia sub humilitatis custodia	174
De vili estimatione suiipsius in ocu- lis Dei.	179
Quod omnia ad Deum sicut ad finem ultimum sunt referenda	181
Quod spretio mundō, dulce est servire Deo.	183
Quod desideria cordis examinanda sunt & moderanda	188
De informatione patientiæ, & lucta- mine adversus concupiscentias	190
De obedientia humilis subditi ad e- xemplū J Esæ Christi	194
	De

INDEX

- De occultis Dei iudiciis considerandis,
ne extollamur in bonis 197
- Qualiter standum sit & dicendum in
omni re desiderabili 200
- Quod verum solatium in solo Deo
querendum 203
- Quod omnis felicitudo in Deo statu-
enda sit. 205
- Quod temporales miseriae, exemplo
Christi aequanimiter sunt ferendae 207
- De tolerantia injuriarum & quis ve-
rus patiens probetur 210
- De confessione propria infirmitatis &
hujus vitae miseriis 214
- Quod in Deo super omnia bona & do-
na requiescendum est 218
- De recordatione multiplicium benefi-
ciarum Dei 223
- De quatuor magnam importantibus pa-
cem 228
- De evitatione curiosae inquisitionis su-
per alterius vita. 232

CAPITUM.

In quibus firma pax cordis & vultus
profectus consistit. 235

De eminentia liberae mentis, quam sup-
plex oratio magis mereatur, quam
lectio. 237

Quod privatus amor à summo bono
maximè retardat. 239

Contra linguas obrectatorum. 243

Qualiter instante tribulatione Deus in-
vocandus est, & benedicendus. 244

De divino petendo auxilio, & confi-
dentia recuperandae gratiae. 246

De neglectu omnis creaturae, ut crea-
tor possit inveniri. 251

De abnegatione sui, & abnegatione
omnis cupiditatis. 255

De instabilitate cordis, & de intenti-
one ad Deum habenda. 258

Quod amanti sapit Deus super omnia
& in omnibus. 260

Quod non est securitas à tentatione in
hac vita. 263

Contra vana hominum iudicia. 266

De pura & integra resignatione sui

INDEX

ad obtinendam cordis libertatem.

268

De bono regimine in externis & re-
cursu ad Deum in periculis. 271

Quod homo non sit importunus in ne-
gotiis. 273

Quod homo nihil boni ex se habet, &
de nullo gloriari potest. 275

De contemptu omnis temporalis ho-
noris. 279

Quod pax non est ponenda in homini-
bus. 280

Contra vanam & secularem scientiam. 282

De non attrahendo sibi res exteri ores. 285

Quod omnibus non est credendum: &
de facili lapsu verborum 286

De confidentia in Deo habenda, quan-
do insurgunt verborum jacula. 291

Quod omnia gravia pro eterna vita
sunt toleranda. 296

De Die eternitatis, & hujus vite an-
gustiis. 299

De

(1)

CAPITUM.

- De desiderio eterne vite, & quanta
sint certantibus bona promissa.* 304
- Qualiter homo desolatus se debet in ma-
nus Dei offerre.* 311
- Quod humilibus insistendum est ope-
ribus. cum deficitur à summis.* 318
- Quòd homo non reputet se consolatio-
ne dignum, sed magis verberibus
reum.* 319
- Quod gratia Dei non miscetur terre-
na sapientibus.* 323
- De diversis motibus nature & gratia.* 326
- De corruptione nature, & efficacia
gratie divinæ.* 333
- Quod nos ipsos abnegare, & Christum
imitari debemus per crucem.* 339
- Quod homo non sit nimis dejectus, quā-
do in aliquos labitur defectus* 343
- De altioribus rebus, occultis judiciis
Dei non scrutandis.* 346
- Quod omnis spes & fiducia in solo Deo
est figenda.* 354

LIBER

INDEX

LIBER QUARTUS.

- C**um quanta reverentia Christus sit
suscipiendus. 359
- Quod magna bonitas & charitas Dei,
in Sacramento, homini exhibetur. 369
- Quod utile sit sæpe communicare. 374
- Quod multa bona præstantur devote
communicantibus. 379
- De dignitate Sacramenti & statu Sa-
cerdoti. 384
- Interrogatio de exercitio ante Commu-
nionem. 388
- De discussione propria conscientia, &
emendationis proposito. 389
- De oblatione Christi in cruce, & pro-
pria resignatione. 394
- Quod nos, & omnia nostra, DEO
debeamus offerre, & pro omnibus
orare. 396
- Quod Sacra Communio de facili non
est relinquenda. 400
- Quod Corpus Christi, & sacra Scri-
ptura, maxime sunt animæ fidei
necessaria. 406

CAPITUM.

Quòd magna diligentia se debeat commu-
nicaturus Christo, preparare.

414

Quòd toto corde anima devota Chri-
sti unionem in Sacramento affecta-
re debet.

417

De quorundam devotorum ardenti de-
siderio, ad corpus Christi.

421

Quòd gratia devotionis, humilitate,
& suiipsius abnegatione, acquiratur

424

Quòd necessitates nostras Christo ape-
rire, & ejus gratiam postulare de-
bemus.

427

De ardenti amore & vehementi affe-
ctu suscipiendi Christum.

430

Quod homo non sit curiosus scrutator
Sacramenti, sed humilis imitator
Christi, sabdendo sensum suum
sacre fidei.

334

FINIS.

6
4
i
4
7
de
i
e,
ar
24
e-
e-
27
e-
30
tor
tor
1110
34

*Composita a specie lucida composita ex
cipe verba*

Biblioteka Jagiellońska

stdr0022565

